

Upravništvo: Ljubljana, Knafjeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wten št. 105.241.

JUTRO

Izba za vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafjeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Angleška odločitev o usodi Palestine

Že dolgo se je napovedovalo, da bo britanska vlada napravila odločno gesto tudi v palestinskem vprašanju ter tem objavila posebno »Belo knjigo«. Tako se je sedaj zgodilo. More se reči, da je Anglija poskusila vse, da doseže sporazum med obema strankama. Na londonski konferenci je dala priliko delegacijama Židov in Arabcev, da se razgovorita, a že takrat je napovedala, da bo sama izdala končne ukrepe, ako bi neposredna pogajanja ne dovedla do uspeha. Nekaj kasneje so se na britansko pobudo in pod vodstvom egipčanske diplomacije delegacije zbrale znova v Kairu ter nadaljevale razgovore. Toda do uspeha zopet ni prišlo.

Tako je Anglija presekala vogel in objavila v »Beli knjigi« svoj načrt za solucijo palestinskega problema, ki ga bo začela tudi izvajati. Kakor ni bilo drugače pričakovati, je načrt kompromisen in pomeni nekako sredino med židovskimi in arabskimi zahtevami. Zato je povsem umljivo, da ni zadovoljil nobene strani in da se pojavlja odpor tako pri Arabcih kakor pri Židih. Toda že na prvi pogled je vidno, da je odpor mnogo večji pri Židih, ki kažejo nad palestinsko solucijo izredno veliko ogorčenje. Že to priča, da se čutijo Židje mnogo huje prizadete in da so njihova pričakovanja doživela mnogo hujši udarec od arabskih.

Pred vsem je izrečena z britanskim programom odločitev o glavnem spornem vprašanju, namreč o tem, ali naj postane Palestina židovska, ali pa naj ostane arabska. Angleži so odločili, da število židovskih doseljencev v Palestini nikdar ne sme preseči ene tretjine celotnega prebivalstva. Arabcem je s tem zagotovljena večina; njihova bojazan, da bi utegnili kdaj postati manjšina v židovski državi, je odstranjena. Vsekakor je ta določba najhujši udarec židovskemu načrtu in židovske organizacije, ki danes pripravljajo odpor, proteste in štrajke, očitajo po svojih glasnikih britanski vladi, da je prelomila dano besedo, prekršila medvojno Balfourjevo deklaracijo ter v njej slovesno dano obljubo o židovski domovini v Palestini. Toda v Londonu se s temi očitki ne čutijo prizadete, trdeč, da so izpolnili dano besedo ter pripomogli, da so si Židje v Palestini zares osnovali svoj nacionalni dom, češ da nikakor ni treba, da bi obnova židovskega doma morala pomeniti ustanovitev židovske večine in povsem nacionalne židovske države. Pač pa se čutijo Angleži brezpogojno vezane, da vzdržijo v Palestini nacionalno samostojno življenje Židov, ki ne smejo trpeti nikake škode od tega, da bodo tvorili samo eno tretjino celotnega prebivalstva.

Kako se bodo Židje vživeli v sedanjne tolmačenice obnove nacionalnega doma, je poglavje zase. Gotovo pa je, da so si ga v cionističnih krogih dosedaj tolmačili tako, da bodo polagoma židovski doseljenici stvorili večino v deželi in jo končno organizirali kot židovsko nacionalno državo. In komaj moremo dvomiti, da bi se bilo zares tako zgodilo, da niso Arabci pokazali tako izredno ogorčenega odpora.

Židovska tretjina še ni dosežena. Zato se židovsko doseljevanje ne ustavi, marveč se lahko še nadaljuje, dokler ne doseže tretjine. Kakor znano, so Arabci prav v tej točki kazali največjo nepopustljivost, zahtevajoč, da se židovsko priseljevanje kratko malo tako kot ustavi in prepove. Tu se bodo morali tedaj tudi Arabci vdati v kompromis, dasi mu dosedaj še krepko nasprotujejo. Toda priznati si bodo morali končno, da so jedro svoje zahteve dossegli, in da smejo biti z zaokretom problema kar zadovoljni, kar ne more biti dvoma o tem, da bodo le neradi pristali na to, da delijo oblast v deželi z židovsko tretjino. Angleški načrt določa dobo deset let za pripravo organizacije palestinske države. Bodoča uredba države se mora pripraviti in preizkusiti, in sicer v smislu pretehtanega židovsko-arabskega sodelovanja. Ako bi se to v toku desetih let ne posrečilo, predvideva britanski načrt, da se prehodna doba še podaljša, kar pomeni pritisk na Žide in Arabce, da se čim prej sporazumejejo o složnem sodelovanju. Arabci so zahtevali, da se takoj osnuje Palestina kot samostojna država, seveda kot povsem arabska. Britanski načrt pa ima določeno v zasnovi skupno arabsko-židovsko državo, kjer bodo Arabci morali v polni meri upoštevati židovske nacionalne težnje. Židovski očitki, ki odmeva te dni na protestnih zborovanjih, češ da bodo Židje v bodoče izročeni na milost in nemilost gospostvu arabske večine v Palestini, torej ni utemeljen.

V velikem sporu, ki se je pojavil med velesilami na Sredozemskem morju, je dvakrat važno, da se zopet uredijo in normalizirajo odnosi z Arabci, ki se zdijo tako rekoč prirodni zavezniki Angležev, vsaj v dani situaci-

SPORAZUM MED ANGLIJO IN RUSIJO JE V GLAVNIH TOČKAH ŽE DOSEŽEN

Uspešno francosko posredovanje na diplomatskih posvetih v Ženevi — Bonnet in Halifax zopet doma — Odločilna seja angleške vlade — Odločitev bo znana v par dneh

Ženeva, 24. maja. AA. Angleški zunanji minister Halifax in francoski zunanji minister Bonnet sta odpotovala sredi iz Ženeve v Pariz. Bonnet je odpotoval v pričanju, da bo po razgovorih, ki jih je imel z angleškimi in ruskimi predstavniki, postal trojni francosko-angleško-ruski sporazum v kratkem stvarnost. To še ne pomeni, da bi moralo priti že danes do sklenitve pogajanj, popolnoma verjetno pa je, da se bo angleška vlada že danes izjasnila in korist sporazuma. Angleški zunanji minister Halifax bo priporočil svojim tovarišem v vladi, naj načrt sprejmejo. Ko se bo to zgodilo, bo ministrstvo za zunanje zadeve uradno sporočilo načrt Moskvi. Smatra se, da bo glede na razgovore v Ženevi s predstavniki Rusije ruski odgovor ugoden. Zaradi tega je vladal sredi pogajanj v merodajnih krogih optimizem. Francoski zunanji minister Bonnet je imel včeraj razgovore s predstavnikoma Rumunije in Poljske, ki jih je obvestil o stanju pogajanj z Rusijo. Soglasnost Poljske in Rumunije za sporazum je bila potrebna. Zasedanje sveta Društva narodov se bo končalo šele v četrtek.

Pariz, 24. maja. AA. (Havas) Ženevski dopisniki velikih francoskih listov smatrajo, da je že prišlo do sporazuma med Veliko Britanijo in Rusijo. »Jour« pravi, da bo v najkrajšem času poslano v Moskvo novo uradno poročilo londonske vlade. Čeprav na uradnih mestih drže vsebinsko sporazuma v največji tajnosti, se je vendar zvedelo, da Poljska in Rumunija kot državi, ki sta neposredno zainteresirani, nista postavili nobenih ugovorov proti nameravanemu sporazumu. »Figaro« piše, da je bila sprejeta zahteva Rusije o pomoči proti morebitnemu napadalcu tako da je za osnovo pakta vzeto načelo medsebojne pomoči. »Journal« pravi, da so pogajanja tudi za novo pogodbo med Francijo in Turčijo na dobri poti. »Martin« pripominja, da je položaj odslej dalje v rokah angleške vlade. »Epoque« pa poroča, da bo Chamberlain že na jutrišnji seji spodnje zbornice podal izjavo, da je v Londonu dosežen sporazum z Rusijo.

London, 24. maja. z. V londonskih političnih in diplomatskih krogih zatrjujejo,

da so se pogajanja z Rusijo po objavi nemško-italijanske zvezne pogodbe pospešila. Nekateri napovedujejo, da bo za vsako ceno še pred binkoštnimi prazniki prišlo do sporazuma. Čeravno ob tej uri še niso znani sklepi angleške vlade, ki se je danes proti večeru sestala k seji, zatrjujejo poučeni krogi, da bodo že nocoj sprejeti odločilni sklepi, ki jih bo ministrski predsednik Chamberlain objavil morda že na jutrišnji ali najkasneje na pojutrišnji seji spodnje zbornice.

Po poslednjih informacijah se je Rusija naposled zadovoljila s tem, da ji zagotovita Anglija in Francija v primeru napada svojo pomoč, dočim jamči Rusija s svoje strani za nedotakljivost angleškega in francoskega ozemlja. Direktno jamstvo za baltske države je bilo opuščeno, vendar pa bo podana taka povezanost, da bi Anglija, Francija in Rusija v danem primeru avtomatsko priskočile na pomoč, če bi bila napadena katerakoli izmed baltskih držav. Enako bodo Anglija, Francija in Rusija druga drugi pomagale, če bi se katera izmed njih zapletla v vojno. Tako v Parizu kakor v Londonu so si na jasnem, da je Anglija nujno navezana na podporo Rusije, če hoče v primeru potrebe v polnem obsegu izpolniti obljube napram Poljski in Rumuniji.

Chamberlainovo potrdilo

London, 24. maja. AA. Chamberlain je v spodnji zbornici izjavil, da so bile pri razgovorih, ki jih je imel lord Halifax v Parizu in Ženevi, razjasnjene vse važnejše točke. Imam razlog za upanje, da je dejal, da bo mogoče v kratkem doseči popoln sporazum glede glavnih vprašanj. Treba je razjasniti še nekatera naknadna vprašanja, mislim pa, da ne bodo povzročila kakih resnejših težav.

Chamberlain je izrazil tudi upanje, da bo po binkoštnih praznikih mogel podati ekspozé o sporazumu, ki bo dotle dosežen. To svojo izjavo je Chamberlain dal kot odgovor na vprašanje Atleja o angleško-ruskih odnosih.

Grof Ciano zopet v Rimu

Zahvala kralja Viktorja Emanuela italijanskemu zunanjemu ministru za njegovo delo v korist domovine

Rim, 24. maja. AA. Dopoldne ob 11.40 se je zunanji minister grof Ciano vrnil v Rim. Na postaji so mu priredili prisrčne manifestacije. Kolodvorsko poslopje je bilo vse v italijanskih zastavah. Grofa Ciana so sprejeli in pozdravili tajniki fašistične stranke minister Starace, državni podtajniki, člani diplomatskega zbora, predsednik senata in skoro vsi ministri. Na trgu pred postajo so bili zbrani člani nemške kolonije z zastavami in godbo, ki je zaigrala italijansko in nemško himno. Ogromna množica ljudstva, med njimi oddelki črnih srajc, je navdušeno pozdravljala grofa Ciana, ko se je odpravil v Beneško palačo kjer ga je sprejel Mussolini. Ciano mu je izročil originalni izvod italijansko-nemške pogodbe o prijateljstvu in zavezništvu. Kmalu po prihodu zunanjega ministra v Beneško palačo se je na trgu zbrala velika množica ljudstva, ki je navdušeno vzklikala Mussoliniju.

Italijanski kralj Viktor Emanuel III. je poslal zunanjemu ministru grofu Cianu naslednjo brzojavko: Po vaši vrnitvi v Rim sem srečen, da vam morem izraziti svoje največje zadovoljstvo in vam s tem pokazati, da visoko cenim vaše konstruktivno in ustvarjalno delo.

»Giornale d'Italia« ugotavlja, da je italijansko-nemška zveza doživela skoraj v vseh državah ugoden sprejem, razen v Franciji, kjer listi še zmerom prinašajo tendenčne članke proti državama osi. Takšno pisanje le še povečuje nekatere razlike, in še jasneje kaže hegemonistične želje zahodnih demokracij. A vse to je zaman, kajti današnja Evropa ni tista, kakor je bila poprej; današnja Evropa je razumna.

Berlin, 24. maja. AA. Maršal Göring je imel včeraj govor pred funkcijami organizacije za protiletalsko obrambo. Med drugim je dejal, naj bojevniki v primeru, ako prišlo do vojne, vedo, da so pripravljeni vsi ukrepi, da se njihovi dragi zaščitijo pred nevarnostmi, ki pretijo iz zraka. Mi upamo, je dejal Göring, da do tega ne bo prišlo, ker želimo mir, toda ne kot frazo, kakor se danes ta beseda tako pogosto izreka. Okoli Nemčije so se zbrali sumljivi elementi, ki delajo na to, da Nemčijo in njeno zavezništvo Italijo obkrožijo.

ji. Židovski kritiki so že pred tedni očitali britanskim uradnim krogom, da so palestinsko konferenco porabili v glavnem za to, da pridobijo delegate arabskih držav za novo sodelovanje z Veliko Britanijo, pa da so se jim ta prizadevanja prav dobro posrečila. Kaže, da je bilo res tako in da je deiansko že obnovljeno razmerje zaupanja med Londonom in arabskim svetom. Zdi se, da je zagotovljeno tudi sprijaznjenje Arabcev z novim palestinskim načrtom, dasi bodo imeli sprva ekstremisti nemara še precej besede.

Trudijo se, da se narod z narodom, država z državo ter sila s silo združi, da bi skupno mogli udariti proti osovraženi narodno-socialistično-fašistični zvezi. Nam nočejo ničesar protovoljno odstopiti. V času, ko je bila Nemčija obkoljena, je bilo preveč poniževanja, toda danes stoji v srcu Evrope močna nacija ramo ob ramo z drugo močno nacijo. Oba naroda sta pripravljena, da v vsakem primeru branita svoje življenjske pravice. To, kar je bilo sklenjeno v ponedeljek, ni zveza v obliki nekdanjih paktov in zvez minulosti. V ponedeljek je bila podpisana skupna usoda za vse čase. Naj bi ta velik dogodek pripomogel k ohranitvi miru.

Letalska posvetovanja v Rimu

Berlin, 24. maja. AA. (DNB). V zvezi s sklenitvijo vojaške zveze med Italijo in Nemčijo je odpotoval v Rim generalni inspektor nemškega letalstva general Milch, da po nalogu maršala Göringa začne razgovore z italijanskim letalskim ministrom. V spremstvu generala Milcha je bivši nemški letalski ataše v Rimu generalštabni polkovnik Waldau in še nekaj častnikov nemškega letalstva.

Hitler odpotoval v Berchtesgaden

Berlin, 24. maja. AA. Kancelar Hitler je odpotoval sredi v Berchtesgaden.

Letonski zunanji minister v Berlinu

Berlin, 24. maja. AA. V Berlin je prišel letonski zunanji minister Munters. Njegov obisk je zasebnega značaja.

V jeseni volitve v Angliji

London, 24. maja. o. Na velikem zborovanju v Cardiffu bo 24. junija ministrski predsednik Chamberlain otvoril propagandno konservativne stranke, ki bo trajala do jeseni. Trdijo, da bodo kasno v jeseni razpisane parlamentarne volitve.

Za sodelovanje čeških desničarskih strank

Praga, 24. maja. AA. (DNB): Včeraj so se ves dan nadaljevala pogajanja med češkimi fašisti in predstavniki vlade za čim ožje sodelovanje čeških desničarskih skupin pri vladi ter za okrepitev vpliva fašistov na politični razvoj. Vodja čeških fašistov Gajda se je sestel s predsednikom vlade generalom Eliášem, General Gajda je imenoval poseben fašistični akcijski odbor petih članov, ki je pooblaščen pogajati se z merodajnimi krogi.

Halifaxovo poročilo angleški vladi

Pariz, 24. maja. AA. Angleški zunanji minister lord Halifax in francoski zunanji minister Bonnet sta prispela davi ob 6.55 v Pariz. Halifax se je s svojim spremstvom odpeljal takoj s pariške postaje na letališče Le Bourget, kjer je zadrževal ter ob 8. z letalom odpotoval v London.

London, 24. maja. AA. Dopoldne se je lord Halifax vrnil iz Ženeve in se je takoj odpeljal v Downingstreet št. 10 na sejo vlade, kjer je poročal o razgovorih, ki jih je imel v Ženevi. Ministrski svet je zatem razpravljal o odgovoru na predloge sovjetske vlade. Po zadnjih obvestilih iz krogov, ki so blizu vladi, se zdi, da je bil pri ženevskih razgovorih vsaj glede najglavnejših vprašanj dosežen »sporazum«. Prav tako pripušča možnost, da bo večina članov angleške vlade odobrila ta načelni sporazum.

Vloga Poljske

Varšava, 24. maja. AA. (Reuter): Po vestih iz Pariza in Londona tu mislijo, da je bil dosežen sporazum pri angleško-ruskih pogajanjih. Kolikor je znano, se od Poljske ne zahteva, da bi pomagala Rusiji. Smatrajo, da bo prepuščeno Poljski, da odloči o obsegu in o naravi takšne pomoči.

Veselje v Londonu

London, 24. maja. br. Ženevski preobrat v angleško-ruskih pogajanjih je znova močno dvignil optimizem londonskih političnih in finančnih krogov. Dejansko je danes tudi Chamberlain v spodnji zbornici potrdil, da so vse glavne težave že premagane in vsa bistvena vprašanja že razčiščena. Čeprav ni pričakovati, da bo sporazum dosežen in objavljen že pred binkošti, kakor je bila to izrecna želja vseh odgovornih političnih krogov, nego bo sporazum pod streho šele prve dni po binkošti, so si angleški politični krogi vendarle oddahnili.

Komunike, ki je bil izdan o današnji seji vlade, je vzbudil v vseh krogih veliko zanimanje.

Zasedanje sveta DN

Po Halifaxovem in Bonnetovem odhodu le majhno zanimanje — Nova resolucija o Kitajski

Ženeva, 24. maja. AA. Po odhodu lord Halifaxa in Bonnetja je padlo zanimanje za zasedanje sveta Društva narodov, ker so se angleško-ruska pogajanja prenesele iz Ženeve v London.

Dopokline je prispel v Ženevo angleški državni podtajnik Buttler. Udeležil se je sestanka odbora, v katerem so zastopniki Francije, Velike Britanije, Rusije Litve in Kitajske. Ta odbor je imel nalogo, da sestavi odgovor na vlogo kitajske vlade, ki jo je v ponedeljek v imenu kitajske vlade obrazložil Wellington Koo. Na sestanku odbora je bil dosežen sporazum o načrtu resolucije, o katerem so sprejeti nasveti, ki jih je svet. Društva narodov že dal napravam, naj pomagajo Kitajski kot žrtvi razpada. Države — članice Društva narodov bodo zahtevale od svojih diplo-

matskih zastopnikov na Kitajskem, naj jih obveste o točnem številu žrtvam med civilnim prebivalstvom na Kitajskem zaradi bombardiranja iz zraka.

Rusija in remilitarizacija Alandskih otokov

Ženeva, 24. maja. br. Ruski poslanik v Londonu Majski, ki je letos tudi predsednik sveta Društva narodov, je prejel od ruske vlade navodila, po katerih je zahteval, da svet Društva narodov odgodi razpravo o remilitarizaciji Alandskih otokov. Ruska vlada od finske vlade še ni prejela podrobnih informacij o tej njeni nameri in zaradi tega še ni mogla zavzeti svojega stališča glede ponovne gradnje utrd na teh otokih.

Srečanje dveh suverenov

New York, 24. maja. d. Ameriško in kanadsko časopisje popisuje kot eno največjih senzacij obisk slovitih kanadskih petork pri angleški kraljevski dvojici. Obisk se je izvršil v poslopju kanadskega parlamenta v Torontu. Petorico sestir so enako kakor kralja in kraljico pripeljali s posebnim vlakom v Torontu. Z njimi so potovali njihovi telesni zdravniki dr. Dafoe, vzgojiteljice in njihovi starši. Ob ogromnem navdušenju prebivalstva so se petorčice peljale skozi mesto pred parlament, kjer so jih predstavili kralju in kraljici. Sestanek ni bil javen. Otroci so ostali pri kraljevski dvojici okoli pol ure. Vsaki izmed sestric je izročila kraljici svoj šopek in je bila od kraljice obdarovana z modrim plaščem. Po isti ceremoniji in ob zaščiti motorizirane policije so otroke zopet odpeljali na kolodvor in s posebnim vlakom v Callander, kjer živijo v posebnem vzgajališču, ki ga je za nje zgradila država.

Petorčice so, kakor znano, proglašene za otroke kanadske države in so ponos vse Kanade in vse ostale Amerike. Interesantno je, da so s kraljem in kraljico govorile francosko. Dobro četrtno Kanadčanov tvorijo namreč Francozi in Francoza po narodnosti sta tudi oče in mati petorčic.

Francosko-poljska trgovinska pogodba

Pariz, 24. maja. br. Danes je bila podpisana nova francosko-poljska trgovinska pogodba, po kateri bo Poljska v bodoče izvažala velike množine svojega premoga v Francijo, Francija pa proizvode svoje avtomobilske in elektrotehniške industrije na Poljsko. V smislu pogodbe bo znašal trgovski promet med obema državama v bodoče približno po 500 milijonov frankov na leto.

Povratak italijanskih legionarjev iz Španije

Cadiz, 24. maja. br. Jutri zjutraj bo prispelo iz Neaplja 8 velikih transportnih ladij, na katere se bo takoj vkrcalo 20.000 italijan. vojakov. Iz Genove je že danes odplulo več transportnih ladij, ki bodo prav tako prevzele nekaj oddelkov italijanske vojske v Španiji. Kakor zatrjujejo tukajšnji poučeni krogi, se bodo vsi italijanski legionarji do 1. junija vrnili v Italijo.

Gospodarsko sodelovanje Jugoslavije in Francije

Službeni obisk našega trgovskega ministra na pariškem velesejmu

Pariz, 24. maja. a. Jugoslovanski trgovinski minister Jevrem Tomić se je dopoldne pripeljal v Pariz. Na postaji so ga sprejeli ravnatelj za razširjenje trgovine v francoskem trgovinskem ministertvu, zastopnik zunanjega ministra, glavni ravnatelj pariškega velesejma, ravnatelj francosko-jugoslovenskega urada za gospodarsko proučevanje, jugoslovanski poslanik v Parizu itd. Postaja je bila okrašena z jugoslovanskimi in francoskimi zastavami.

Ob 10. je minister Tomić prišel v spremstvu poslanika Purića pred Slavolok zmagaja, kjer ga je sprejel poveljnik mesta Pariza s častno četo republikanske garde. Minister je po enominutnem molku položil na grob Neznane junaka šopek cvetlic z jugoslovensko trobojnico. Nato je odšel z vse-

mi prisotnimi pred spomenik kralja Petra I. in Aleksandra I. ter položil nanj venec.

Ob 10.30 minister prišel na velesejme, kjer sta ga sprejela francoski trgovinski minister Gentin in pariški župan s predstavništvom velesejma. Po ogledu glavnih paviljonov je uprava velesejma priredila ministru in njegovemu spremstvu kosilo. Na kosilu so bili tudi vsi člani vodstva velesejma, bivši trgovinski minister Paul Bastid, ravnatelj velesejma Louis Martel in mnogo drugih osebnosti. Na banketu je Tomića pozdravil s prisrčnim nagovorom predsednik velesejma. Zahvalil se je Tomiću za njegov obisk in izrekel zadovoljstvo z razvojem trgovine med Francijo in Jugoslavijo, ki je posebno oživila po sklenitvi trgovinske pogodbe med obema državama.

Nemške informacije o sestanku na Dunavu

Berlin, 24. maja. br. DNB poroča, da so se razgovori Gafencu in dr. Cincar-Markovića na Dunavu, ki so trajali tri ure in sta jih imela oba državnika na štiri oči, nanašali v prvi vrsti na angleško-turški pakt. Dr. Cincar Marković je Gafencu poudaril stališče Jugoslavije, Gafencu pa je

razvil svoj načrt o novem paktu jugovzhodnih evropskih držav, ki bi se mu priključili tudi Bolgarija in Albanija. Po informacijah agencije je jugoslovenska vlada navdušeno sprejela to iniciativo. Gafencu bo 9. junija obiskal Ankaro in bo tudi tam razvil ta svoj načrt.

Palestino bo končno le treba razdeliti

Neznatna večina v angleški spodnji zbornici o priliki palestinske razprave — Angleški tisk za razdelitev Palestine v židovski in arabski del

London, 24. maja. AA. (Reuter) Ker je vlada o priliki večeršnje debate o palestinski politiki dobila v spodnji zbornici relativno majhno večino, smatra današnji tisk, posebno opozicijski, da bo vlada sprejela svojo palestinsko politiko. »Manchester Guardian« nagaša, da pomeni večina 89 glasov v tako važni zadevi skoraj poraz. List smatra, da bo končno le treba razdeliti Palestino v židovski in arabski del. »Daily Telegraph« razpravlja o gospodarski strani naseljevanja Židov v Palestini ter pravi, da so današnji stroški naseljevanja Židov nesorazmerno veliki in negospodarski. »News Chronicle« pravi, da bo morala vlada v primeru, če bo hotela ostati pri svojih dosedanjih sklepih, iskati v ostalih kolonijah angleškega imperija prostor za naseljevanje Židov. Tudi »Times« smatra, da je vladna večina glede predloga Bele knjige preneznatna, kar doka-

zuje, da država ne odobrava vladne politike. Vlada bo morala zaradi tega spreminiti svoje stališče ter ga prilagoditi še posebno zaradi napetosti mednarodnega političnega položaja. Na osnovi poročila kolonialnega ministra Macdonalda se vidi, da se palestinsko vprašanje lahko reši samo tako, da se Palestina razdeli med Žide in Arabce. Eventualno bi se lahko rešil problem Sirije. Francoska vlada sicer ni pripravljena izvesti eksperimenta posebno zaradi občutljivosti Arabcev, toda zdi se, da bo do tega vendar prišlo o priliki ureditve arabskega in židovskega vprašanja.

Spopad z arabskimi uporniki

Jeruzalem, 24. maja. br. V bližini Samarije je prišlo sredi do hudega spopada med oddelki angleške vojske in arabskimi uporniki.

Nov incident na gdanski meji

Varšava, 24. maja. br. Danes dopoldne je na poljsko-gdanski meji pripetil nov incident. Ob 3. zjutraj iz Gdanske privozil na poljsko stran nemški tovorni avto. Pred carinsko stano so se moral ustaviti. Šofer ni hotel opraviti običajnih formalnosti na stanici, nego se je odpravil na sprehod ter se oddaljil s ceste. Nekaj poljski carinik ga je pozval, naj se vrne k avtomobilu. Ker se šofer na njegove pozive ni odzval, je poljski carinski stražnik odšel dva strela. Pozneje je avto nadaljeval svojo pot preko Pomorjanskega v Nemčijo. Štiri ure kasneje se je vrnil in tokrat je šofer naglo opravil svoj posel na carini in nato krenil dalje v Gdansk. Avto in šofer sta se nepoškodovano vrnila na nemško stran.

Berlin, 24. maja. p. DNB je objavil vest o novem incidentu na poljsko-gdanski meji. V svojem komunikatu pravi, da je bil nemški šofer napaden. Ko je opazil, da je poljski carinski stražnik naperil proti njemu orožje, se je naglo vrnil na tla. Le tako je ušel smrti. Gdanski senat je zaradi tega incidenta takoj protestiral pri poljskem komisarju v Gdanku.

Slovaška v hudi gospodarski krizi

Curib, 24. maja. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da je zavladalo na Slovaškem silno primanjkanje surovin in najvažnejših življenjskih potrebščin. Zlasti v zahodnem delu Slovaške so morale vse tovarne ustaviti obratovanje. Gospodarski krogi nujno zahtevajo takojšnjo sklenitev novih trgovinskih pogodb, ki bi omogočile gospodarski razvoj Slovaške. Naročila iz Češke so popolnoma izostala, ostalo inozemstvo pa s Slovaško še ni navezalo gospodarskih stikov. Tudi iz Nemčije prihajajo le malenkostna naročila in še to po večini takega blaga, ki ga na Slovaškem samem primanjkuje. Vrh tega se pojavljajo silne plačilne težave, tako da je vse gospodarsko življenje na Slovaškem v hudi krizi.

Vprašanje angleškega zastopstva v Pragi

London, 24. maja. AA. Na popoldanski seji spodnje zbornice je predsednik vlade Chamberlain izjavil, da bo po 25. maju, ko bo odšel angleški odpravnik poslov iz Prage, Anglijo začasno zastopal angleški podkonzul. Vprašanje bodočega zastopstva angleške vlade v Pragi se še proučuje. Chamberlain je izrazil upanje, da bo v najkrajšem času mogel tudi o tem dati točno izjavo.

Nemška letala nad poljskim ozemljem

Varšava, 24. maja. AA. (Havas). Sredi so štiri nemška letala letela nad poljskim ozemljem v bližini Volstina jugovzhodno od Poznanja. Ono letalo se je moralo spustiti na tla. Pilot je izjavil, da je zašel in da je bil namenjen v Erfurt. Obmejne straže so pridržale letala in letalca, dokler ne bo končana preiskava.

Beleške

Člani vodstva JNS v Sarajevu

V torek dopoldne je prišel v Sarajevo predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke Peter Živković, ki bo govoril na skupščini banovinske organizacije JNS za drinsko banovino. V Sarajevo je dopotoval tudi bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić ki bo imel v sarajevskem srežu več konferenc, katere so sklicale tamošnje občinske organizacije JNS. Za blinokstne praznike pričakujejo, da bo prišel v Sarajevo tudi prvi podpredsednik JNS Jovo Banjanin.

Trije ministri o hrvatskem vprašanju

V nedeljo so govorili o hrvatskem vprašanju na skupščini JRZ v Novem Sadu trije ministri vlade g. Dragiša Cvetkovića. Predsednik banovinskega odbora JRZ, minister Bešlić, je dejal po poročilu »Samouprave«, da »poklanja kraljevska vlada posebno skrb hrvatskemu vprašanju. To najbolj dokazuje pot predsednika vlade Dragiša Cvetkovića v Zagreb, kjer se je razgovarjal o hrvatskem vprašanju z dr. Mačkom. Treba je ugotoviti, da ni imela nobena vlada še tako velikih in težkih nalog, kakor jih ima vlada g. Cvetkovića.«

Minister Tomić je dejal o hrvatskem vprašanju, da »so sedaj pogoji sporazuma znani. Zato bomo lahko delali odlej zopet politično na terenu. Globoko sem uverjen, da se bodo pogajanja nadaljevala in ugodno zaključila v zadovoljstvo Srbov in Hrvatov ter na srečo cele naše države.« Predsednik poslanskega kluba JRZ in minister brez portfelja Vojko Cvrtić pa je dejal, da »govore o hrvatskem vprašanju razni pozvani in nepozvani. Ničje pa še ni tako iskreno lotil reševanja tega vprašanja, kakor vlada g. Cvetkovića. Sedaj se je prvič začelo neposredno razpravljanje o njegovi rešitvi in doseženi so bili veliki uspehi. Mi resnično želimo sporazum, ker smo prepričani, da ni danes bolj važnega političnega vprašanja. Samo eno vprašanje je še, ki je večje od hrvatskega, in to je — država.«

JRZ in narodno edinstvo

Splitka »Država«, glasilo banovinskega odbora JRZ za primorsko banovino, objavlja uvodnik o pomenu in značaju JRZ. List pravi, da so vstopili člani v JRZ prvenstveno zaradi strankinega programa in njegove osnovne jugoslovenske misli. Ti ljudje so tudi danes zvesti jugoslovenskemu programu stranke. Kdor je 11. decembra volil listo JRZ, je volil stranko, ki hoče braniti in bo branila z vsemi sredstvi narodno edinstvo. Stranka pozdravlja vsako akcijo, ki bo služila za pomirjenje našega notranjega političnega življenja, toda ona vztraja pri osnovnih idejah svojega programa, ki ne morejo nikdar postati predmet razpravljanja in pogajanja. Ideja narodnega edinstva mora ostati izven in nad vsakimi razgovori, pogajanja in strankarskimi kompromisi. Tako piše glasilo JRZ v Splitu.

Pri starem poslu

Zagrebski »Obzor« se je v zadnjem času zopet krepko posvetil svojemu staremu poslu: objavljanju neresničnih ali polresničnih vesti in informacij o notranjepolitičnem položaju, katerim potem dodaja svojevoljne komentare. Že večkrat ga je tudi »Hrvatski dnevnik« zaradi tega energično lopnil po zobeh. Starina »Obzor« se potem izmika, pa začne z drugega konca. V večerajših številki servira svojim bralcem podrobnosti o zadnjem sestanku dr. Kramerja z dr. Mačkom in ve natančno povedati, kakšno je danes stališče beograjske opozicije. Med drugim navaja »Obzor«, da je dr. Kramer predložil dr. Mačku sestanek z delegati opozicije, a da je od tega preteklo že 20 dni, pa nihče ni prišel v Zagreb. Rečemo lahko, da je ta informacija povsem netočna. Z velikim veseljem zagrebski »Obzor« tudi beleži glas, ki naj bi dokazoval, kako so nastala nasprotstva med UO in KDK.

Iz »Obzora« pridno ponatiskujejo razni mali intrigančiči na severu in jugu Jugoslavije. Prepričani pa smo, da male in velike intrige, ki se danes plečejo na vse strani, ne bodo uspele. Na eni, kakor na drugi strani je zavest velike dolžnosti do volje jake, da bo končno premagala vse težave ter razčistila situacijo. Kdo je danes interesiran, da kvari delo za porazom, o tem ni treba mnogo razpravljati.

Madžari proti Slovakom

Slovaški tiskovni urad se pritožuje nad budimpeštansko oddajno postajo, ki še vedno širi o notranjih dogodkih na Slovaškem zlonamerne in pretrane vesti. V slovaškem in madžarskem jeziku pripoveduje budimpeštanski radio bajke o strahoviti bedi in splošnem neredu na Slovaškem. Osebito se poudarja slaba skrb oblasti za javno varnost ter nerednosti, ki jih uganja baje Hlinkova garda, ki ji je poverjena varnostna služba. Bratislavski dopisni urad zavrača te trditve kot izmišljotine in pravi, da bi se Slovaki prav lahko osvetili Madžarom za to hujskanje in obrekovanje ter bi jim pri tem ne bilo treba segati po bajkah in zlobnih lažeh. Ako Madžari slikajo življenje na Slovaškem v tako črnih barvah, zakaj toliko silijo na Slovaško? Ako je Slovaška siromašna in sestradana, zakaj beže iz Madžarske na Slovaško dan za dnevom vojaki, in to ne samo Slovaki, marveč tudi Madžari? Tako vprašuje bratislavski dopisni urad in dodaja, da bi teh beguncev gotovo ne bilo, ako bi bila Madžarska tak raj in Slovaška tak pekel, kakor to pripoveduje budimpeštanski radio. Neprestana propaganda proti Slovaki dokazuje, da madžarsko zatrevanje o mirnem sožitju s Slovaško ni nič drugega nego gola fraza in da tudi zagotavljanje grofa Csakyja, ki se je izjavil v istem smislu, nima prav nikakršnega pomena.

Pomen industrije za Jugoslavijo

Predsednik »Zveze jugoslovenske industrije železa in kovin« inž. Ljubomir Godjevac je v uvodniku zadnje številke »Metallurgije«, ki je glasilo zveze naših kovinskih industrijcev, napisal uvodnik, v katerem pravi med drugim:

»Poleg možnosti, ki so nam jih nudile reparacije, poleg ugodnih časovnih razmer in odličnih pogojev v bližnjem in daljnem sosedstvu smo po skoro dvajsetih letih prišli do tistega, kar predstavlja podla-

Katastrofa ameriške podmornice „Squalus“

Kljub obsežnim reševalnim delom je malo upanja, da bi posadko rešili

New York, 24. maja. br. Ameriški podmornici »Squalus« so se na poti z Belih otokov pokvarili stroji in se je pogreznila v veliko globlino. Ponesrečeni podmornici, v kateri je 62 moških posadke, so na odredbo mornariških oblasti takoj odhitele na pomoč vojna ladja »Falcon«, rušilec »Brooklyn« in podmornica »Sculpine«, ki je stopila takoj v telefonsko zvezo s komandantom ponesrečene podmornice, od katerega je dobila poročilo, da imajo še za 48 ur kisika. Kapitan Momen, ki je iznašel posebne aparate za reševanje podmorničkih posadk, je odpotoval z letalom iz Washingtona na kraj nesreče, ter izdal takoj vsa potrebna reševalna navodila. Aparat Momen omogoča osebam, ki so pod vodo v veliki globini, da se lahko v stiski rešijo na površje.

New York, 24. maja. AA. (Reuter) Domneva, da se je v podmornici »Squalus« zadušilo 49 mornarjev, je izšla v neuradni obliki takoj potem, ko so davi ponovno dobili zvezo s podmornico. Člani podmornice so dajali s klavirno Morseeve znake ob stene podmornice in sporočili, da je v podmornici zadosti topla, da imajo zadosti hrane, da pa jih zapuša moč in da luči

ugašajo. Pomožni ladji se je posrečilo dobiti zvezo z vsemi oddelki podmornice razen s torpednim oddelkom, ki je, kakor mislijo, poln vode. Mislijo tudi, da je več mornarjev v tem oddelku utonilo, ko so dajali znamenja.

Portsmouth, 24. maja. w. Admiral Cole je odredil, naj skušajo rešiti posadko potopljene podmornice s potapljaškimi zvonovi. Podmornica leži že 23 ur na morskem dnu. Davi ob zori so izpuščili iz podmornice signalno bombo, ki je označila pravi kraj, kjer se je podmornica potopila. Ko se je zjutraj spustil eden izmed potapljačev na morsko dno, so mu iz podmornice sporočili, da je še 33 moških živih. Potemtkem računajo, da se je že najmanj 26 članov posadke zadušilo. Vseh članov posadke je v podmornici 59.

Sedem mornarjev rešenih

Portsmouth, 24. maja. w. Opoldne se je potapljačem posrečilo rešiti s potapljaškimi zvonovi iz globine 72 m sedem članov posadke podmornice. To je prvi primer v zgodovini ameriške mornarice, da so koga rešili iz tolike globine.

Otvoritev našega paviljona v New Yorku

New York, 24. maja. AA. Večraj je bil slovesno odprt jugoslovanski paviljon na newyorški razstavi. Otvoritvi je prisostvovalo nad tisoč ljudi, med katerimi je bilo tudi večje število jugoslovenskih izseljencev iz vseh severnoameriških držav. Med govorniki je prvi nastopil zastopnik zvezne vlade na svetovni razstavi, predsednik newyorške občine La Guardia, ki je govoril v srbohrvaščini. V svojem govoru je toplo pozdravil Jugoslovane ter omenil, da je bil pred svetovno vojno nekaj časa kot konzul v naših krajih. Pozval je Jugoslovane, naj ohranijo slogo, ter dejal: Ljubite se med seboj kot bratje in ves svet vas bo ljubil.

V imenu Jugoslavije je poslanik Fotić med drugim prebral del pisma iznajditelja Nikole Tesle, v katerem veliki učenjak izraža obžalovanje, ker zaradi boleznih ne more biti navzoč pri tako pomembni manifestaciji naše kulture v Zedinjenih državah, s katerimi želi Jugosla: vija okrepiti zveze. Pismo se končuje z besedami: »V tem upanju kličem: živel predsednik Roosevelt! živel kralj Peter II! živel knez namestnik Pavle! Na mno. ga leta — vaš Nikola Tesla.«

Za jugoslovanski paviljon vlada veliko zanimanje. Komisar razstave poslanik Fotić je priredil zakusko, ki je potekla v prijetnem razpoloženju pozno v noč.

Nov ban zetske banovine

Beograd, 24. maja. p. Pomočnik notranjega ministra Božidar Krstić je bil imenovan za bana zetske banovine.

Nov pomočnik notranjega ministra

Beograd, 24. maja. AA. S kraljevim ukazom je imenovan za pomočnika notranjega ministra Arsa Petrović, pomočnik bana moravske banovine.

Turški vojaški instruktorji za Arabijo in Afganistan

London, 24. maja. o. Vlada Ibn Saudove Arabije je prosila turško vlado, naj pošlje vojaško komisijo, ki bi izvečala arabsko vojsko. Slično prošnjo je poslala turški vladi tudi afganistanska vlada.

Izprememba nevtralnostnega zakona v Ameriki odložena

Washington, 24. maja. AA. (Havas) Predlog revizije zakona o nevtralnosti je še vedno na mrtvi točki. V ameriških diplomatskih krogih vlada vtis, da je malo verjetno, da bi vlada mogla to vprašanje rešiti na sedanjem zasedanju kongresa. Na drugi strani smatrajo mnogi narodni poslanci in senatorji, da se položaj v Evropi boljša ter napovedujejo zaradi tega, da se bo debata o predlogu o reviziji nevtralnosti preložila na prihodnje zasedanje.

Nov ruski veleposlanik v Varšavi

Varšava, 24. maja. AA. Sredi je prišel iz Moskve novi ruski veleposlanik Saranov, ki bo predal še ta teden akreditivna pisma predsedniku republike.

go kovinske industrije in njeno začetno vlogo v obrambi države. To je posledica tega, da v naši državi ni bilo nobenega gospodarskega načrta, dočim so vsi okrog nas po načrtu dvigali i poljedelstvo i industrijo. Poleg tega je bila razširjena še usodna zabloda, da smo mi bogata poljedelska država z neizčrpniimi zakladi, ki ji ni treba tržiti v industriji, ker bi vsako podpiranje industrije šlo na škodo poljedelcev, ki da tvorijo 80 odst. prebivalstva. Toda iz statističnih podatkov o gnotnem položaju naših poljedelcev, iz zadnjih statističnih podatkov o velikem prirastku prebivalstva, iz poročila o stanju naših gozdov, iz strokovnjaških mnenj, da bodo naši najbogatejši rudniki izčrpani v enem ali dveh desetletjih, iz gladu po železu v Evropi, ki bi mogel v nekaj letih požreti vsa naša Ljubijo, iz vsega tega se jasno vidi, kako velika in težka je bila ta zabloda.

Mi smo siromašna zemlja. Naš izvoz vseh vrst žita predstavlja izvoz kruha, ki je prikraščen sto in sto tisočev lačnih Jugoslovenov, ki ne najdejo nikjer pravega zasluska, ker mi hranimo tuje s kruhom, ki ga njim odtrgamo od ust.

Naša rudna bogastva izčrpavamo tuji, da nam jih predelava za drag denar nazaj prodajajo. Naši gozdovi tudi odhajajo v tužino, a novi gozdovi težko in počasi rastejo. — Naše prebivalstvo se občutno množi in s tem se pred nami zelo motni izgleda bodočega gospodarskega in socialnega stanja.

Jugoslovanski novinarji v Splitu

Poročali smo že na kratko, da se je jubilejni kongres jugoslovenskih novinarjev, združen z letošnjo glavno skupščino njihove stanovske organizacije, ki se je v nedeljo začel v Zagrebu, v ponedeljek nadaljeval in zaključil v Splitu. V Split je prišlo okrog 50 delegatov vseh petih sekcij Jugoslav. novinarskega združenja. Zeleniška uprava jim je dala na razpolago posebne vagonne in jim tako omogočila prijetno potovanje. Po prihodu v Split so si novinarji v spremstvu splitskih kolegov in splitskih strokovnjakov ogledali slovite mestne znamenitosti, zlasti Diodorov palačo in arheološki muzej.

Ob pol 12. se je v lepem foajju mestnega gledališča nadaljeval kongres. Navzoči so bili najvišji predstavniki tamošnjega javnega življenja, na čelu jim ban dr. Buljić, divizionar general Milinović, mestni župan Vrdoljak, predsednik apelacijskega sodišča, predsedniki gospodarskih in stanovskih zbornic itd. Ko je bil kongres zaključen je sledila še kratka zaključna seja redne glavne skupščine JNU, o katere poteku smo že poročali. V debati je bil naniztan stanovski delovni program novinarskega združenja in njegovih sekcij za prihodnja leta.

Opoldne je splitska mestna občina priredila novinarjem »ribski obed« na Vranjicu, romantičnem polotočju ob koncu Kašteljskega zaliva. Tudi obeda so se udeležili najvišji splitski predstavniki, ki so se nato še pridružili novinarjem, ko so se popoldne odpeljali na izlet po morju. Lepa in velika potniška ladja Jadranske plovidbe »Šumadija«, ki je bila v celoti izdelana v domači splitski ladjedelnici, jih je peljala mimo vseh sedmih Kaštelov do Trogira, kjer so si ogledali tamošnjo slovito katedralo ter druge zgodovinske in umetniške dragocenosti, ki jih je Trogir poln. Po ovinku okrog otoka Ciova so se proti večeru vrnili v Split. Na potu jim je Jadranska plovidba priredila zakusko, pri kateri so ladijski oficirji in drugi domačini seznanili novinarje v prijetnem kramljanju z mnogimi važnimi problemi našega Jadrana in pomorstva sploh. Dobra polovica novinarjev se je z nočnim vlakom zopet vrnila na svoje domove, nekaj pa jih je ostalo še v Splitu, odnosno naslednji dan odpotovalo v razne kraje Dalmacije.

Kakor zagrebski je tudi splitski del kongresa in glavne skupščine jugoslovenskih novinarjev potekel v znamenju stanovske solidarnosti in discipline, ki že mnogo let sem omogočata, da zavzema Jugoslovanski novinarski združenje po svojem delu in po svoji notranji konsolidaciji eno prvih mest med vsemi stanovskimi organizacijami naše države.

Ustanovitev zavoda Nikole Tesle v Beogradu

Beograd, 24. maja. p. V Inženjerskem domu je bil danes občni zbor društva za ustanovitev zavoda Nikole Tesle. Pred kratkim je prosvetni minister Čirić izdal uredbu o ustanovitvi in ureditvi tega zavoda. S tem je bil društveni program izpolnjen. Zavod bo posloval kot avtonomna znanstvena ustanova.

Na občnem zboru je tajnik Bokšan prečital in komentiral uredbu. Med drugim je omenil, da je francoska vlada objavila za zavod podporo dveh milijonov dinarjev.

Stavka v tvornici vagonov v Brodu ob Savi

Brod, 24. maja. o. Uprava tvornice vagonov je objavila vse uradnike, ki jim je odpovedala službo, da bodo prejemali plačilo do 30. junija. Odpust uradništva je izdal med prebivalstvom veliko nezadovoljstvo, ker menijo, da se uprava tvornice bavi z načrtom, da preseli svoje naprave v kak drug kraj. Zato so razne organizacije poslane deputacije k upravi tvornice, da bi se poučile o položaju. Uprava tvornice je izjavila, da stavkajo delavci že 7 tednov in so njihove zahteve nesprejemljive.

Požar v tovarni konzerv v Kragujevcu

Kragujevac, 24. maja. p. V tovarni konzerv bratov Stepanovičev je v pretekli noči nastal ogromen požar. Ogenj, ki je bil baje podtaknjen, je uničil štiri velike objekte. Škodo so ocenili na dva milijona din.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Zjasnilo se bo od severovzhoda. V vzhodni polovici države po večini oblačno in s ponekod verjetne padavine. Toplota se ne bo dosti spremenila.

Dunajski: Izpremenljivo vreme, od časa do časa precej oblačno, temperatura se bo dvignila, vetrovno.

Politični pokret omladine JNS

Iz referata banovinskega tajnika OJNS Andreja Uršiča

Na banovinski skupščini omladine JNS v nedeljo 21. maja je podal banovinski tajnik OJNS G. Andrej Uršič poleg poslovnega poročila tudi pregled načelnih in političnih osnov omladinske organizacije. G. Uršič je med drugim izjavil:

Gibanje OJNS se je pričelo v času, ko so politični nasprotniki polagali stranko vsak dan v grob in z njo proglašali za mrtvo jugoslovensko in napredno misel med Slovenci. Takrat smo mi pripeli na svoja prsa znake jugoslovenske nacionalne stranke in ona je z nami zaživela novo še močnejše življenje.

Predsednik OJNS inž. Jože Rus

Kaj so bili razlogi, da smo se odločili omladinci sodelovati v našem javnem političnem življenju? Predvsem je bila za nas odločujoča zavest, da mora biti mladina za javno življenje naroda in države to, kar je bister studentec, ki priteka v jezero, da se ne spremeni v mlakužo. Samo, če bo mladina izpolnjevala to svojo vrhovno nalogo v življenju naroda, se bodo razčistile tudi naše danes težke in motne notranje politične prilike. V teku svojega dveletnega dela, ki smo ga opravljali v najtežjih okoliščinah, izpostavljeni vsemogočim oviram, smo s svojimi uspehi dokazali, da smo res bistra voda.

Poleg tega pa nas je klicala v javno življenje tudi zavest, da gre Evropa usodnim časom naproti in da se vzporedno s tem postavljajo z vso nujnostjo v ospredje nereseni problemi naroda in države. V takih razmerah je čutila mladina dolžnost, prevzeti nase del javnih bremen in odgovornosti in podpreti s svojim mladim idealizmom tiste, politične činitelje v narodu in državi, katerih pogledi na osnovna načela narodnega in državnega življenja, je spoznala za pravilne. Vključitev omladine v Jugoslovensko nacionalno stranko se je pokazala kot vsestransko posrečena odločitev. Tako ideološko kakor taktično nas Jugoslovenska nacionalna stranka ni razočarala. Ona nam je dala tudi možnost uspešnega razmah naših mladih sil, ki prihajajo po njej do vedno močnejšega vpliva na naše splošno in še posebej na slovensko politično življenje.

Nato je prešel tajnik Andrej Uršič na mednarodna vprašanja. Ugotovil je, da je preteklo komaj 20 let od versake pogode, katere tvorci so mislili, da so ustvarili z nje večni mir in nov red v življenju narodov. Verovali so, da je nastopila doba

demokracije v mednarodnem življenju, doba sodelovanja na kulturnem, socialnem in gospodarskem poprišču. Ironija usode je hotela, da podpisniki tega pakta doživljajo njegovo tragedijo. Danes se ponovno opredeljujejo narodi v sovražno tabore in odloča se o usodnem vprašanju, ali bo obveljala enakopravnost med majhnimi in velikimi narodi ali pa bo nastopila doba nasilja kot činitelja, ki bo določal način in pogoje mednarodnega življenja. Kar se nas tiče, vemo eno: da bomo z vsemi sredstvi kakor en mož branili težko plačane pridobitve naše zgodovine. Naša nacionalna čast in polna notranja in zunanja politična suverenost ne bo nikdar cena, s katero bi bili pripravljeni kupovati mir. Jugoslavija je samo naš življenjski prostor in interesno področje samo jugoslovenskega naroda in nikogar drugega.

Nato je prešel govornik na naše notranje politično življenje, v katerem bi morali najti pozitivni odmev na vse usodne mednarodne dogodke. Kakor drugim majhnim narodom ukazujejo mednarodne prilike tudi našemu narodu notranjo slogo, medstrankarsko premirje in širokogrudno, pošteno, iskreno, pametno in pravočasno rešitev vprašanj, ki slabijo našo enotnost in našo odpornost. Temu cilju je podredila Jugoslovenska nacionalna stranka vse svoje interese. Z vso iskrenostjo se je pridružila politiki pravičnega sporazuma med vsemi deli jugoslovenskega naroda. Že v pohorski deklaraciji so njeni voditelji poudarili, da je vprašanje sporazuma osrednji problem naše državne politike, ki se mora brezpogojno rešiti v okviru bitnih narodnih in državnih interesov. S tega vidika je treba presojati njeno zgodovinsko odločitev pri zadnjih državnozbornih volitvah. Nobena stranka v državi ni tako podredila svojih strankarskih interesov ideji bratskega sporazuma, kakor je to storila Jugoslovenska nacionalna stranka. Bila je pripravljena celo na načelne žrtve, če s tem koristi golim življenjskim interesom naroda in države.

Nato je prešel govornik na naše slovenske razmere. Ugotovil je, da so naši politični nasprotniki na širokogrudnost jugoslovenskih nacionalistov odgovorili še z večjim strankarskim ozkogrudjem in da so nemoteno nadaljevali svoje klevetniško in razdiralno delo, čeprav je ves narod zahteval in še danes zahteva da se zlasti Slovenci brez ozira na razlike spričo mednarodnega razvoja in razdorne propagande, ki je šla preko našega ozemlja, strnemo v močno duhovno enoto. Naši politični nasprotniki so proglasili, da je 11. december 1938 že ustvaril slovensko koncentracijo. Iz tega razloga so odklanjali vsako sodelovanje z drugimi skupinami, češ da bi to značilo slabitev že ustvarjene slovenske enotnosti. Mi pa strankarsko zagrizenost v teh usodnih časih z vso odločnostjo obojamo. Mar res kdo veruje, da se more brez naprednih Slovencev odločiti o usodi Slovencev? Ni je sile, ki bi nas napredne in nacionalne ljudi mogla odrediti od soodločevanja o usodnih vprašanjih našega naroda in države.

Ob zaključku se je tajnik Andrej Uršič ponovno dotaknil zadnjih državnih volitev in ugotovil na podlagi volilnih zapisov, da je Jugoslovenska nacionalna stranka predvsem stranka malega človeka in mladega človeka, ki se nista dala zlomiti. Stranka bo morala iz tega izvajati vse posledice. Skrajni čas je, da se reši naš glavni politični problem, ki predvsem danes izčrpa moči, da se more Jugoslovenska nacionalna stranka z vsemi silami posvetiti reševanju socialnih in gospodarskih problemov. Naš politični problem je obenem naš socialni problem.

Kranjske občinske skrbi

S seje občinskega sveta — Oddaja del za novo kopališče
Usoda občinskega posestva Prevole

Kranj, 24. maja. Na zadnji občinski seji sta predsednik finančnega kakor tudi policijskega oddelka odpovedala sodelovanje in gospod župan sigurno ne bi zmogel tolikih funkcij, če mu ne bi stal zvesto ob strani njegov stalni sodelavec in svetovalec g. dr. Megušar.

Uvodoma je g. župan poročal, da je banška uprava razrešila dolžnost občinskega odbornika uradnika OUZD g. Rotarja, in imenovala prvega z liste namestnikov g. dr. Šilarja.

Mnogo zanimanja je vzbudila oddaja zidarskih, težaskih in tesarskih del novega kopališča. V postev sta prišla samo dva ponudnika: inž. Pretnar je zahteval prvotno 651.000, Kavka pa 536.000 din. Gospod župan je povedal, da znašata ti dve ponudbi — po odbitku za nasip, ki je nepotreben — 478 oziroma 458 tisoč dinarjev, tako da dobi to delo, kakor že most in pokopališče, zopet stavebenik Kavka iz Ljubljane. Isti nasip je bil kalkuliran pri inž. Pretnarju za 173.000, pri Kavki pa le za 78.000 din. Pri oddaji teh del je opozoril g. Colnar, da bo do konca kopalne sezone gotovo ne bo dovršeno. Župan je odgovoril, da bo to najbrže res, da pa bo tenis in drsališče gotovo pravočasno urejeno.

Lepa Savnikova pot pod Jelenovim klanecem bo zaradi bližnje regulacije zgnila, ker bo po nasipu izravnana z nivojem klanca samega. Gospod župan je predlagal odstop te poti državnemu erarju. Škoda da se ni izdejstvovalo polnovernod nadomestilo, ker bo pešcem sicer zaradi prahu pa tudi zimske posledice sprehod proti kolodvoru skoraj onemogočen.

Naslednja točka dnevnega reda je bil predlog občinske uprave za najeto 4 in pol milijonskega posojila za gradnjo nove tekstilne šole. Banovina je pripravljena prevzeti jamstvo in bo tudi odplačevala anuitete. Dr. Megušar je razložil, da je procedura mnogo daljša, če najema posojilo banovina, g. ravnatelj dr. Kočevar je podaril, da banovina ne more najeti posojila, ker načrti za to šolo niso gotovi.

Občinski odbor je svojočasno še pooblastil g. župana, da se pogaja glede prodaje prevolskega posestva z usmiljenimi brati v

Kandiji, ki naj bi zgradili tam bolnišnico, ker so razmere v ljubljanski zaradi ogromnega dotoka bolnikov, posebno z Gorenjskega, nemogoče. G. župan je stopil v stik z usmiljenimi brati, toda izkazalo se je, da nimajo na razpolago potrebnih sredstev. Pač pa je župan dobil nedavno drugo ponudbo za Prevalo, o kateri naj bi danes občinski odbor sklepal le načelno. Kranjska župna nadaršina je namreč po g. dekanu Škerbu ponudila za Prevalo 1.200.000 dinarjev in se obvezala, da zgradi tam v teku 5 let sanatorij (po besedah g. župana »porodnišnico in malo kirurgije«). Če ta sanatorij ne bi bil v teku petih let dograjen, se nadaršina obveže, da vrne brezplačno občini ves južni del tega zemljišča, ki meri okrog 5 ha od celotnih 23 ha. Na ugovor, da je sanatorij nepotreben in da bi se in se bo morala zgraditi bolnišnica, je g. župan razložil, da se »za sanatorij dobi koncesija mnogo lažje kakor pa za bolnišnico.« Glede cene je g. župan izjavil, da je primerna, če ne visoka. Obč. odb. g. Košnik Miha je bil mnenja, da je cena mnogo prenizka, posebno, če pomislimo, da se baš gradi prav blizu vodovod in da stane danes svet celo na Kokrici že 10 do 15 dinarjev za m², dočim bi za mnogo dragocenejšo Prevalo dobili po tej ponudbi le 5 din. Ponudbo je temperamentno zagovarjal g. dr. Megušar, kateremu se zdi predlog g. dekana naravnost sijajen. G. dekan mu je namreč že prej povedal, da bo ponudil za Prevalo ceno, kakršne ni še nikdo; dr. Savjovic je sicer kazal neko ponudbo, ni pa povedal, čigava je, niti koliko nudi, zanimal pa se je za Prevalo tudi že industrijec Horak. Toda vsi bi — po mnenju g. dr. Megušarja — izkoristili to zemljišče za spekulacijo, tako da občina ne bi imela ničesar od tega, dočim se g. dekan zaveže, da ne bo spekuliral. Tudi banovina je proti majhnim bolnišnicam glede na razmeroma velike stroške za osebe in inventar, kar povzroča ogromno pasivnost takih in podobnih zavodov. Zato misli g. dekan postaviti ta sanatorij popolnoma na gospodarskem načelu in nastavitvi le enega hišnega zdravnika, dočim bi zavarovanje zdravil zdravniki Okrožnega urada, ostale pa specialisti, za katere bi prire-

Noč in dan

so usta in zobovje podvrženi škodljivemu in uničujočemu vplivu bakterij, zaradi tega je pri učinkoviti ustni negi samo antiseptična ter bakterijsko uničujoča voda, kakor je ODOL, zanesljivo varstvo. Uporabljajte za dnevno nego ust ODOL — čuvaja zdravja.

ODOL

dili v to svrhu specialne tečaje. Cene za delavce bi bile nizke, da bi jih OUZD lahko plačeval, dočim bi bil drugi ali pa celo prvi razred seveda temu primerno dražji, tako da bi podjetje slonelo popolnoma na gospodarskem načelu in se samo vzdrževalo v zvezi z ostalo ekonomijo, javnimi davkami in podporami. G. dr. Megušar je zaključil, da je zadevo treba dobro preštudirati, dekanovo ponudbo pa priznati kot osnovo za pogajanja in mu tako dati priliko, da v tem času razparcelira kak del nadarbinskih zemljišč in tako pripravi denar in vse potrebno za nakup Prevole.

G. Kerč je ugovarjal, da stvar gotovo ni tako nujna in da občinski odbor ne more kar na brzo roko sklepati o kupcih, ki presegajo milijon, in o zemljišču, katerega občina še krvavo potrebovala. Velika javna bolnišnica je vsekakor nujno potrebna in banovina ter država bosta prej ali slej prisiljeni, da jo pod težo razmer v ljubljanski bolnišnici zgradita. Nadalje je g. Kerč poudaril, da je Prevola vsak dan več vredna, in je predlagal, da občina dekanove ponudbe ne sprejme, ker je odklonila nedavno tudi ponudbo tovarne Semperit, ki je nudila za del tega zemljišča,

ki je nameravala sama zgraditi delavsko kolonijo, po 15 din za kvadratni meter. — Obč. odb. Colnar je poudaril zapriženo dolžnost braniti občinske interese. Prevola je vredna še enkrat toliko. Župan: Pripeljte kupca! Colnar: Takoj, samo razpišite prodajo! — Končni predlog g. župana o tej zadevi se je glasil: »Na občinski odbor sklene, da se občinska uprava pooblasti za pogajanja z župno nadarbino na bazi ponudbene cene in pod pogojem, da se sanatorij zgradi v teku 5 let, sicer pa vrne občini 5 ha zemljišča.« Proti temu predlogu je glasovalo 6 odbornikov, nekateri so se vzdržali glasovanja.

Pri gradnji kanalizacije za novo šolo se je zgodila majhna nesreča. Pri kopanju iztoka v Kokro so našli — po izjavi g. župana zaradi neke nesrečne skale — na zemljišču kranjskega vrtarja Ermana. Sedaj zahteva g. Erman za zemljišče primerno odškodnino ali pa nadomestek v naravi, občinska uprava pa predlaga razlastitev v javne namene. G. Colnar je ugovarjal, češ: zakaj se zadeva ni uredila pred dovršitvijo dela. Predlog občinske uprave, katerega je prav toplejše zagovarjal g. dr. Megušar, pa ni prišel na glasovanje.

nobnih znakov nasilja. Domnevajo, da gre za nesrečo ali samomor.

Pri Slovenski Bistrici pa je utonila v bistriškem potoku 9-letna delavčeva hčerka Marija Juhartova. Ko je šla preko brvi pri tvornici bakra, je revici spodrsnilo. Padla je v narasli potok in utonila. Truplo nesrečne deklice je naplaval potok niže Slovenske Bistrice.

Mnogo divjadi je šlo z Muro

Šafarsko, 24. maja. Le nekaj dni še nas loči od obletnice lanske katastrofalne povodnje, ki je prekosila vse dotedanje, katere posledice pa se čutijo še danes. Močni nalivi zadnjih dni so z velikansko naglico napolnili Muro, ki je vedno bolj naraščala ter potisnila mnogo vode tudi v njene pritoke. Mnogo vode je naletelo tudi v nedeljo, ko se je v bližini Ivanjke utrgal oblak, nato pa je pridrela voda v smeri proti ljubljanskemu pokopališču, kjer je poškodovala tudi banovinsko cesto. Seboj je prinesla mnogo blata, ki je uničilo tudi kulture, ko je voda lila s hribov ter odnašala seboj rodovito prst. Po tem nali-vu se je močno dvignila ščavnica ter napolnila strugo.

Stalni nalivi v nedeljo in ponedeljek so še bolj dvignili Muro, ki je v noči od ponedeljka na torek narasla za 2 metra ter poplavlja travnike, gozdove, kmalu pa bo tudi na bližnjih njivah. Seboj nosi drva, šibe, debla in vse, kar je ležalo v gozdovih. Umazana voda napravlja škodo na travnikih, ki so ravno kar dobili lepe goste trave. Divji vodni tok je pobral tudi mlado divjačino, zajce, račke, račja in fazanja jajca. Utonilo je tudi nekaj stare divjačine, ki se zaradi naglega naraščanja vode ni mogla več rešiti.

Ljudje so se zbirali v velikih gručah ob Muri ter s strahom gledali njen besni tok. Z regulacijo Mure, ki se že dolgo obeta, bi ne bilo prišlo po dveh dneh dežja do poplavi, ki so vsako leto na sporedu in odnašajo narodu plod njegovega znojneg dela.

Na Dravskem polju

Ptuj, 24. maja. Šele ko so pričele vode upadati, lahko presodimo škodo. Vode, ki so se razlile po njivah, travnikih in vrtovih, so uničile velik del poljskih pridelkov. Najbolj so prizadeti kraji v občini Slovenja vas in st. Janž ter kraji, ki ležijo ob Pesnici. V Dornavi, Pacinju in Sv. Marjeti se stoji voda precej visoko po travnikih in njivah. Pokrajina je bila še v torek kakor veliko jezero. V več hiš je ušla voda, da so morali prebivalci pogneti. Iz st. Andraža v Slovenskih goricah v torek ni prispela pošta v Ptuj, ker je cesta med Sv. Bolfenkom in Andražem pod vodo. Kmetje obupano zrejo na svoje travnike in njive. V marsikateri hiši se bo čez leto oglašal glad.

V Markovih nižih Ptuj leži na Dravi mlin, katerega lastnik je posestnik Korosce. Ker je zaradi narasle Drave pretela mlinu nevarnost, da ga valovi odnesejo s seboj, sta se v čolnu podala do njega posestnika Primožič in Lorken, da ga nekako zavarujeta. Ko pa sta priveslala do glavnega toka, se jima je prevrnil čoln in oba moža sta se znašla v valovih razburkane Drave. Kmalu sta se pokazala na površini in se z vsemi močmi borila za življenje. Iztrpana sta srečno dosegla breg, kjer so ju radostni sprejeli vaščani, ki so že obupali nad njunim življenjem.

V nedeljo je divjala nad Makolami huda nevihta. Na polju je zalotila posestnika Jožefa Furmana. Naenkrat se je zabliskalo in strela je udarila vanj ter ga omamila. Domači so Furmana našli ožganega po vsem telesu in ga v nezavestnem stanju pripeljali v bolnišnico.

V šmartnem in okolici

Šmartno pri Litiji, 23. maja. Deževje zadnjih dni je tudi v našem okolišču napravilo precej zadržev. V ponedeljek ob 10. dopoldne je začel naraščati potok in je prestopil breg pri Izgorški in Šuču. Most pa je požiral vodo. Zaradi narasle vode so imeli težave v elektrarni in smo bili ob luč. Narasla voda je tekla pri Bregarjevih kar skozi hišo. Janševa hiša pa je bila spremenjena v otok.

Tudi cesta proti Zavrniku je bila močno preplavljena. Nekateri ljudi so prevržali kar v samokolnici. Tudi most, ki vodi do grašine Grmač, je bil preplavljen. Ob vsakem večjem deževju trpimo v našem koncu zaradi razdivjane Reke. Struga ima ovinke in se voda ne more dovolj naglo otekati.

Tudi v bližnjih vaseh je napravilo deževje precej škode. Iz Jablanskega potoka javljajo, da je drugače mirna in ponizna vodica narasla v razdivjan hudournik. Spotoma je hudournik trgal zemljo in je med drugim pokveril tudi 40 m občinske ceste. Najbolj je prizadel mlinar Sinkovec, ki mu je razdivjana voda pretregala jez in poškodovala tudi mlin. Sodiijo, da ima Sinkovec kakih 15.000 din škodo.

V Gradišču pa se je neurje spravilo na občinsko cesto. Močno jo je razrazil in poškodovalo. Znanemu sadjarju in posestniku Tonetu Zupančiču je raztrgalo travnik. Peko travnika ima hribovski gospodar položene cevi za vodovod, plazovje mu je na več krajih razlomilo cevi.

Povodnji...

Hude posledice ob banovinski meji

Velika Dolina, 24. maja. Breganica, ki je v nedeljo strahotno pu-stošila po Breganskem selu, uničevala polja, travnike in odnesla vse vrtove, je po neprestanih nalivih še naraščala, vendar njena razdiralna moč ni več tako strašna. V ponedeljek sta si opustošenje ogledala sreski kmetijski referat iz Brežic in Vrisk in zastopnik cestnega odbora in odredila začasno delo.

Kakor to stran, tako je tudi na hrvaški strani Breganice prizadela strahotno neurje prebivalcem obmejnega samoborskega srezu ogromno škodo. Neurje je v nedeljo popolnoma pu-stošilo polja, travnike, vrtove, razdiralo ceste in uničevalo poslopja. Z neverjetno brzino je narasel nad 3 m potok Radna, ki teče skozi mestoce Samobor, nedaleč od banovinske meje. Sirene iz tovarn so tulile svojo monotono pesem na pomoč. Zamolklo tulenje se je slišalo k nam. Gasilci so bili na delu in pomagali reševati, kjer je bila največja nevarnost. Ves trg Samobor je bil naglo preplavljen. Promet na državni cesti Zagreb — Ljubljana je bil prekinjen. Številni avtomobilisti, ki jih je neurje zajelo ob meji na Posavju in v Samoboru, niso mogli dalje. Dvajset avtomobilov je čakalo na rešitev pred hotelom »Lavico« v Samoboru, ker je deroča voda odnesla most pred hotelom. Vsi mostovi ob vzhodni Gorjanec na naši in hrvaški strani so porušeni ali tako poškodovani, da so nezmogni za promet. Voda je skoraj v vse hiše Samobora vdrla v kleti, da so jo morali s sesalkami črpati. Tudi prihična stanovanja so bila polna vode. Krasnih vrtov številnih vil okoli Samobora so popolnoma uničili. Voda ni odnesla samo zemlje in posevke, marveč je nanosila kamenje in pesek, odnesla ograje in plo-tove.

Voda je vdrla v električno centralo in poškodovala naprave. Telefonska centrala ni mogla delovati. Planinci, ki so bili v samoborskih gorah, niso mogli nazaj. Usodno je bilo, da vsi potoki iz Gorjanec, ki se zlivajo v Savo, nimajo odtoka v reko, ker je ta strahotno narasla. Tako je vse Dolnje Posavje in ves predel ob potokih južnovzhodnega dela Gorjanec liki veliko jezero. Tudi Sava še vedno narašča. Samo v okolici Samobora in na naši strani znaša škoda gotovo 10 milijonov dinarjev. Nekateri kraji na hrvaški stra-

18 deževnih dni v maju

Litija, 24. maja. Letošnji maj je beležil že 15 deževnih dni. Polovica meseca, imamo pa še cel teden do konca... Zanimiv je pogled v zapisnik litijske dežjemerske postaje, ki jo vodi g. Tinko Juvan. Poslednje 4 dni beležimo naslednjo množino padavin: 21. t. m. 350 mm, 22. t. m. 565 mm, 23. t. m. 190 mm, davi pa točko 100 enot. Skupaj torej 1205 mm v zaporednih 4 dneh. Toliko padavin je le redkokdaj. Zaradi primerjave naj navedemo, da smo imeli v letošnjem letu največ padavin dne 4. januarja. Takrat je snežilo in deževalo dan in noč in ombrometrična postaja je zabeležila rekord 596 milimetrov.

Sava je bila danes še 180 centimetrov nad normalo. Ko prihajajo v Litijo ljudje iz okoliških vasi, pripovedujejo, koliko težav so imeli zaradi tolikšnega dežja. V Cerovci je nekemu kmetu potegnil plaz toliko zemlje, da mu je odnesel precej daleč kočo za kuhanje žganja. V današnjem »Jutru« smo poročali o nepojasnjeni usodi pastirke Poldeta, ki je šel loviti ribe in je izginil. Na Bregu so danes krožile vesti, da so pogrešano mrežo že vjeli v Maljaku v savski soteski. O Poldetu pa še ni glasu. Poldetovi bratje so odšli proti Zidanemu mostu poizvedovat za pogrešancem.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Žrtve besnih voda

Maribor, 24. maja. Tudi Ožboldski potok, ki teče s Kaple v Dravo, se je v zadnjih nalivih spremenil v uničujoč hudournik. Med drugim je ograzil tudi Prajsov mlin pri Sv. Ožboldu. Pretila je velika nevarnost, da ga hudournik odnese. Lastnik mlina se je obrnil zaradi tega s prošnjo za pomoč na nekatero okoliško posestniko. Z vrmi so skušali pritrditi in privezati mlin, da ga ne bi odneslo besneče vodovje.

Pri tem delu sta bila zaposlena 37-letni posestnik Anton Rotovnik in 41-letni posestnik Peter Pavlič, oba iz Sv. Ožbolda. Hudournik pa je med tem tako narasel, da je vodovje zajelo Rotovnikovo in Pavličovo ter ju odneslo izpred oči ostalih reševalcev, ki niso mogli niti misliti na to, da bi prisluškili Pavliču in Rotovniku na pomoč. Deroča voda ju je odplavila naprej proti Dravi. Njunih trupel pa doslej še niso našli.

Kakor pravijo poročila, so nekateri očitki izpovedali, da je Drava v svojem gornjem delu nosila v dneh velikih nali-vov na svoji površini več človeških trupel, ki jih pa doslej še ni naplavila. Le pri Sečnici je naplavila Drava neko žensko truplo, vendar pa doslej identiteto še niso mogli ugotoviti. Gre za truplo približno 50-letne ženske. Truplo je bilo v vodi že precej časa, ni pa bilo na njem

Domače vesti

* V. jugoslovenski protituberkulozni kongres bo — kakor smo pred kratkim že objavili — v dne ob 27. do 30. t. m. v kopališču Lipik. Spored kongresa je ta-le: 27. t. m. ob 17. seje glavnega odbora Jug. lige proti tuberkulozi, ob 18. pa seja odbora fiziološkega društva. 28. t. m. ob 9. svečana otvoritev kongresa v kopališčnem salonu; ob 10. socialno-medicinska predavanja (Tuberkuloza in selo). Med drugimi referenti predava tudi g. dr. Tomaž Furlan, upravnik zdravilišča Topolšica; ob 16. občni zbor Jug. lige proti tuberkulozi. 29. t. m. ob 9. strokovno-medicinska predavanja. (Novejša metode kirurškega zdravljenja pljučne tuberkuloze). Med ostalimi referenti predava tudi g. dr. Robert Neubauer, šef-primarij zdravilišča na Golniku; ob 16. občni zbor Jug. fiziološkega društva. 30. t. m. ob 9. predavanja o delovnih pogojih fiziologov v zvezi s škodljivim vplivom rentgenskih žarkov in bacilov. Glavni referent g. dr. Pero Samardžija. Vsem udeležencem priporočamo to-le najugodnejšo železniško zvezo: iz Ljubljane z brzovlakom ob 9.20, prihod v Zagreb ob 12.30, odhod iz Zagreba z brzovlakom ob 12.55 in prihod v Okučane ob 15.31. Odtod dalje z avtobusom, ki dospe v Lipik ob 16.30. Avtobusni prevoz stane 25 din. Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

POMLADNE
IN POLETNE OBLEKE
ZA DAMO IN GOSPODA
KROJI PO MERI
SOUVAN — CO
SALON MODE
ELEGANTEN KROJ —
KVALITETNA IZDELAVA
MESTNI TRG 24/II

* Proslava 80letnice duh. svetnika Šašlja. Poročali smo pred kratkim, da je minule dni obhajal 80letnico svojega življenja zaslužni narodopisni pisatelj, duhovni svetnik Ivan Šašelj. Jubilaru so dne 23. t. m. priredili v Stični njegovi prijatelji intimno proslavo. Na povabilo opata stiškega samostana g. dr. Avgustina Kostelca, ki je tudi sam belokranjski rojak, se je zbralo v samostanu okrog 20 častilcev in prijateljev našega jubilarja. V Stično je prišel že pred njimi tudi jubilar sam, ki je dopoldan v veličastni samostanski cerkvi maševal, nato pa so se vsi zbrali v samostanski dvorani, kjer je pozdravil jubilarja in goste opat g. dr. Kostelec. Jubilaru je nato izrekel čestitke direktor etnografskega muzeja bivši minister dr. Zupančič, ki je omenjal njegovo delo na narodopisnem polju in njegove zasluge za slovensko folkloristiko. V imenu ljubljanskih Belokranjcev je sporočil jubilarju čestitke predsednik društva Bela Krajina dr. Bano, ki mu je pri tej priliki izročil diplomu častnega članstva društva. Slikarja Maksima Gasparija. Vrstile so se nato še čestitke ostalih in končno se je jubilar ginjen zahvalil, predvsem iniciatorjem proslave opatu dr. Kostelcu in ministru dr. Zupančiču.

Foto aparati in filmi ter amaterske izdelave najceneje pri »VENUS«, Tyrševa 9.

* Vrba — Prešerni — Prešeren — Rojstna hiša, je naslov knjžice, ki je pravkar izšla in ki je zbudila veliko zanimanje med ljudmi že, ko je bila napovedana. Napisa sta jo naš najboljši prešernoslovec univ. prof. dr. Fr. Kidrič in pisatelj Fr. Finžgar; dr. Kidrič je napisal poglavja o Vrbi, Prešernih in pesniku, Fran Finžgar pa vodi po Prešernovi rojstni hiši. Knjžica je naprodaj v Tiskovni zadrugi, Novi založbi in drugih ljubljanskih knjigarnah.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvajana »Franz-Josefova« grena voda zaostane prebave nakopičene v čreveh. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in a. zdr. S-br. 15.485 25 V 35

* »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« objavlja v letošnji 41. številki od 24. maja: ukaz o pretvoritvi ne-popolne mešane realne gimnazije v Mariboru v popolno, uredbi o izdajanju garantskih pisem izjemno od predpisa čl. 88 zakona o državnem računovodstvu, pravilnik za izvrševanje nekaterih določb uredbi o narodnem zdravstvenem skladu, telefonski promet z Italijo ter spremembo pravilnika o poslovanju in obrtu izvoščkov radoviškega sreza.

* Znižane cene na železnici se bodo mogli poslužiti vsi, ki bodo potovali na letošnji velesajez v Ljubljani. Na postajni blagajni kupijo poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko bodo dobili potrdilo o obisku velesajez, bodo imeli s to izkaznico in s staro vozno karto brezplačen povratek. V Ljubljano lahko potujejo že od 31. maja do 12. junija, vračajo pa se od 3. do 17. junija. (—)

* Preklecan razpis. Kr. banska uprava je razpisala mesto zdravniškega združenja zdravstvene občine St. Ilj v Slov. goricah v lastnosti banovinskega uradnega pripravnika za VIII. položajno skupino. Razpis tega mesta se preklicuje.

* Prešernova kočna na Stolu bo od 27. t. m. odprta in stalno obiskovana, enako tudi novozgrajeni Valovskorjev dom na Stolu.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc. Jožefove grenčice.

* Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne preizkušajte z nepreizkušanimi preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801-37. (—)

* Kopalniško zdravljenje vojnih invalidov se bo tudi letos vršilo v Dolenjskih Toplicah. Zdravljenje se bo pričelo v začetku julija. Prošnje je treba vložiti čim prej. Navodila in pojasnila prejmejo vojni invalidi v občinskih uradih, pri sreskih načelnikih, mestnih poglavarstvih in pri oddelku za socialno politiko in narodno zdravje kr. banske uprave.

* »Slovenci v Kočevju naj dobe lastno mestno četrt«. Pooblaščen civilni geodet g. Mate Lozar nas je naprosil, da objavimo: K članku pod naslovom »Slovenci v Kočevju naj dobe lastno mestno četrt« od pretekle nedelje in k notici civ. geodeta g. Petročnika od preteklega torka moram kot prizadet podati naslednjo izjavo: Kr. banska uprava ni poslala ne mene, ne kakšnega drugega civilnega geodeta, ki naj bi izmeril agrarno zemljo v Kočevju. Pač pa je razpisala licitacijo kompetentna komisija za likvidacijo agrarne reforme v Ljubljani strogo po predpisih pravilnika za izvršitev tehničnih poslov. Pri tej licitaciji sem jaz sklenil z zaupniki agrarnih interesov predpisano pogodbo, katero je ministrstvo poljedelstva tudi potrdilo — vse strogo po predpisih omenjenega pravilnika. Ako se cenjeni g. kolega geodet Petročnik ni zadovoljil za ta dela in se sploh ni udeležil licitacije, je to pač njegova zasebna zadeva, smatram pa, da ni nikakor upravičen vznjati pri prizadetih strankah sum v korektnost postopka in izvršenega dela.

Iz Ljubljane

u— Na prvi produkciji šole Glasbene Matice bo izvajal najprvo mladinski zbor pod vodstvom prof. Šonca 7 mladinskih pesmi, deloma s spremljevanjem klavirja. Nato bo zaigrala Dolinar Vera »Lajnarjevo pesem« Čajkovskega na violini, Čotič Marija na klavirju Mozartove »Variacije«, Ferdič Ignac na čelu Čajkovskega »Zalostno pesem« in Striška Metka Pleyelovo »Sonatino v c-dur«. Nato bo zaigral Matičič Janez na violini Sokolovskega »Vprašanje«, Bartol Zora Rebikovo »Pismo« in »Melanholični valček«, Kogej Leopold na violini Neckejve »Koncertino Beethovna« in znani mali Gorjanc tri klavirske skladbe, končno še Batista Marko na violini Rafavo »Kavatino«. Produkcijo sklene godalni orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja, ki bo zaigral dela Ipvaca, Jeraja, Lajovica, Adamiča, Kogojja in Škerjanca. Začetek produkcije bo ob 18.15 jutri v petek, v veliki filharmonični dvorani. Podrobnosti sproti v Matični knjigarni.

NEDELJA 28. MAJA 1939
POSTOJSKA JAMA
KONCERT GLASBENE MATICE
LJUBLJANSKE
MESIANI ZBOR 90 ČLANOV
DIRIGENT M. POLIČ
Prijava samo še danes pri Putniku
Din 75.—

u— Važno za avtomobiliste in motokliste. Pregled novih motornih vozil bo odslej vsak petek ob 11. uri v Ljubljani pri upravi policije, Šubičeva ulica št. 5. Prvi tak pregled bo dne 26. t. m.

u— Zatvoritev prehoda skozi Lattermannov drevored. Zaradi prireditve Ljubljanskega velesajez, ki bo letos od 3. do 12. junija, bo prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesajezskih paviljonov proti Plivovani Unioni, zaprt od 30. maja do vključno 16. junija. (—)

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo
BRAMORIN.
Navodila v drogeriji KANO — Ljubljana, Zidovska 1.

u— Dva karambola. Sredi popoldneva je na vogalu Fugnerjeve ulice in Sentpetrske ceste prišlo do razburiljivega karambola med motociklom, na katerem se je vozil 20letni Lojze Zrnc, sin posestnice iz Grosuplje, in nekim avtomobilom. Udarca je bil tako silovit, da sta se v precejšnji meri poškodovali obe vozili, Zrnc pa je dobil precej hude poškodbe po glavi in po rokah. — Zjutraj pa sta na vogalu Zvezde ob Selenburgovi ulici trčila drug v drugega tramvajski voz in pa konjska vprega 35letnega premogarja Franceta Martinjaka, zaposlenega pri trgovcu Moretu na Smartinski cesti. Martinjaka je vrglo z voza, voz sam pa se je pri sunku povsem zdobil, medtem ko je konj utekel nesreči. — Med drugimi bolniki so na kirurškem oddelku sprejeli večerjati tudi Martino Košutovo, hčerko železniškega uradnika z glavnega kolodvora, ki je pred glavno pošto padla s tramvaja in dobila lažje poškodbe.

Da pri delu ne omagaš, s čik-banbonom si pomagaš

u— Izlet v Postojnsko jama. Na binkoštno nedeljo bo v Postojnski jami koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske pod vodstvom ravnatelja Poliča. V veliki dvorani Postojnske jame bo nastopil celotni Matični zbor in izvajal dela domačih skladateljev. Prijave sprejemajo samo še danes biletarne Putnika, zato pohitite s prijavi! Iz Ljubljane bo vozil posebni vlak. Vsi stroški brez hrane 75 din, potrebni sta dve fotografiji ali osebni potni list. Ne odlašajte, prijavite se še danes. u— Za močnejše reveže je darovala 100 din ga. Justina Westerjeva s Hradskega ceste 8. v počastitev spomina svoje hčerke Zinke, mestni socialni urad je pa na krsto položil preprost venec. Mestno poglavarstvo izreka najlepšo zahvalo. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— Botri in botrice se opozarjajo, da bodo trgovine z urami, zlatino in srebrnino v Ljubljani odprte na binkoštno nedeljo dopoldne, dočim bodo popoldne in v ponedeljek ves dan zaprte. (—)

DANES PREMIERA

Kitajska — zemlja stalnih nemirov, je pozorišče napetega filma

Kino Union — Tel. 22-21

u— Ustanovni občni zbor »Društva za zaščito in podporo revne dece« v Spodnji Šiški bo v četrtek 25. t. m. ob 20. uri v lovski sobi gostilne pri Stepiču. Pripravljalni odbor. (—)

u— JNAK Edinstvo obvešča člane, da današnja ekskurzija v Narodno tiskarno izostane zaradi istočasnega zborovanja na univerzi. Prav tako zvečer ne bo članskega sestanka. Prihodnji sestanek bo v četrtek, 1. junija.

u— Javni produkciji gojencev glasbene šole »Sloga« bosta danes in jutri v glasbeni dvorani Sloga v Pražakovi ulici (Ljubljanski dvor). Nastopijo gojenci solo-petja, klavirja, godal, pihal in trobil ter šolski zbor in orkester. Pričetek bo vsakokrat ob 18. uri.

u— Ureditelje pošto Novim Jaršam! Pišite nam: Z inkorporacijo so bile Nove Jarše priključene mestni občini ljubljanski. Še do danes pa ni urejena dostava pošte. Vasi Tomačevce, Spodnje Jarše, Smarčino dobijo prej pošto kakor pa mi, ki spadam po mestu. Naj se tudi v tem pogledu potrebno uredi. Iste dolžnosti, iste pravice!

Iz Celja

u— Strokovna nadaljevalna šola je zaključila šolsko leto v nedeljo 21. t. m. Uprava združenja kovinarjev in kolarjev je ob tej priliki nagradila 5 vajencev svoje stroke, vsakega z zneskom po 100 din. Zastopnik uprave gosp. Rudolf Perdan je zbranim kovinarjem tolmačil namen nagrad. Upravitelj šole g. Zdošek Bogomir se je zahvalil zastopniku uprave za podeljene nagrade, ki so velikega vzgojnega pomena. Izrazil je željo, da bi bilo mogoče v bodoče nagraditi in odlikovati prav vse vajence, ki so odlični v vedenju in v uspehih.

u— Pravoslavna služba božja o binkoštih bo v pravoslavni cerkvi sv. Save v nedeljo 28. t. m. ob 8. in v ponedeljek 29. t. m. ob 10.

u— Nesreča pri stavbi. V torek se je ponesrečil 42-letni delavec Franc Zgonz iz Pečavnika pri Celju. Ko je pomagal postavljati oder za neko stavbo, je padel z odra 8 m globoko in si zlomil desno nogo v členku. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

u— Golarjev večer bo jutri, v petek, ob 20. v Ljudski univerzi. Poleg slavnostnega govora in recitacij so na sporedu tudi pevске točke, ki jih bodo odpele Matičarji ter Nanosovci. Večera se udeležijo tudi slavljenci g. Cvetko Golar, kateremu na čast prireja ta večer Umetniški klub v Mariboru.

u— Sokolski nastop v št. Ilju preložen. Ker so nalivi poškodovali telovadnico, pa tudi zaradi drugih nepremestljivih ovir se preloži glavni nastop šentiljskih Sokolov od binkoštnega ponedeljka na jesen dne 3. septembra t. l.

u— Odloženi predstavi spet na mariborskem odru. Zaradi obolenosti gospe Zakrajčeve sta se morali odložiti predstavi »Štev. 72« in »Pygmalion«. Obe predstavi prideta spet na oder in sicer drebi »Pygmalion«. Vloga ge. Zakrajčeve je prevzela gđc. Starčeva.

u— S flobertovko si je obstrlil po nesrečnem naključju 25letni Ivan Planinšek, sin usnjarskega mojstra iz Jesence pri Framu. Flobertovka mu je precej razmesarila levico. Planinšek se je zatekel v bolnišnico.

u— Ustreljen. V Grlinčih so hoteli trije tihotapci s tihotapskim blagom preko meje. Niso uvaževali granicarjevega poziva, naj postojte. Prišli so bežati. Zaradi tega je granicar po predpisih streljal za tihotapskimi beguni. Obledel je mrtve 21 letni Franc Matjašec, ustreljen v hrbet.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 25.: Živi mrtvec. Red Četrtek. Petek, 26.: Zaprt.

Sobota, 27.: Žene na Niskavuoriju. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Nedelja, 28.: Velika skušnjava. Izven. Znl. žane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 29.: Utopljenca. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Torek, 30.: Zaprt.

Danes bo za red Četrtek Tolstega drama »Živi mrtvec«, delo, ki je doživelo pri občinstvu in pri kritiki velik uspeh. Vse-skozi človeško zajeta zgodba nesrečnega zakona in posledice protizakonite rešitve tega problema, katerega glavna oseba je Fedja Protasov (Kralj), dajejo juri obelježe pretresljivega pasijona. Jelisaveto Andrejvno igra ga. Saričeva, njeno mater ga. Marija Vera, Viktor Mihajlovič Karenin je g. Jerman, njegova mati ga. Nablocka, knez Sergej Dimitrijevič g. Skrbinšek, ciganka Maša ga. Mira Danilova, Lizina sestra Saša je Ančka Levarjeva, preiskovalni sodnik g. Lipah, staraš cigank Maše sta g. Cesar in ga. Rakarjeva. Poleg navedenih je v manjših vlogah zaposlen domala celoten dramski ansambel. Režijo ima prof. Šest.

V tej sezoni bo že 23. vpriporitev filmske igre »Žene na Niskavuoriju« in to v soboto 27. t. m. zvečer v drami. To rekordno število predstav v eni sezoni priča o visoki vrednosti te igre. Poslednja vpriporitev v soboto zvečer bo po izredno znižanih cenah od 14 din navzdol.

OPERA

Četrtek, 25.: Falstaff. Red A. Petek, 26.: Zaprt.

Sobota, 27.: Štirje grobljani. Red B. Nedelja, 28.: Pod to goro zeleno.

Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20.: Evgenij Onegin. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Torek, 30.: Zaprt.

Za red A bosta peli drvi v operi Verdijevega »Falstaffa« z g. Primožičem v naslovni vlogi, glavne ženske vloge pojo ga. Vidaličeva, Kogejeva, Poličeva, Ribičeva, nadalje gg. Marček, Banovec, Zupan, Sančin itd. Opero dirigira in režira ravnatelj Polič.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 25. ob 20.: Pygmalion. Red D. Petek, 26.: Zaprt.

Sobota, 27. ob 20.: Utopljenca. Red B.

V OBLASTI UPORNIKOV

Smeli zrakoplovni poleti, borba za golo življenje in daljni vzhod še bolj utrdijo ljubezensko zvezo, ki jo hočejo drugi nasilno zrušiti. Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

TEL. 21-24
Kino Natica
PRESTAVE ob 16. 19. 21.

Duhovita komedija
PLAVOLASA PRIKAZEN
(nemški dialog). Film za razvedrilo in smeh.

TAJNI AGENT X-9 KINO SLOGA — Tel. 27-30.
I. del: MODERNI GUSARJI
Senzacionalni kriminalni film v dveh velikih delih po istoimenskem strip romanu.
Režija: Ford Beebe in Clifford Smith.
Predstave ob 16., 19. in 21.

Milan Bajagić obsojen na 7 let robije

Tragedija mladega črnogorskega orožnika

Celje, 24. maja
Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je pričela davi razprava proti 32-letnemu bivšemu orožniku Milanu Bajagiću iz Tepanja v Konjicah, doma iz Zuckve v šavniškem srezu v zetski banovini, ki je bil obtožen umora, dvakratnega poskusa umora, zločina zoper občo varnost ljudi in imovine ter prestopa zoper imovino s prevaro. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Dolničar, javno obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Rus, Bajagića je zagovarjal odvetnik dr. Milko Hrašovec. Razpravi, ki je trajala od 8.15 do 13.30, je prisostvovalo zelo mnogo občinstva.

Iz obtožnice, ki prikazuje nesrečnega Bajagića kot žrtev njegove ljubice Ane Zuckove, posnemamo:

Bajagićeva nesrečna ljubezen

Milan Bajagić je prišel po odsluženju vojaškega roka 31. marca 1933 kot orožnik v Oplotnico. Dobri dve leti pozneje se je v Tepanju seznanil z Ano Zuckovo, ženo trgovca Rudolfa Zucka in materjo dveh otrok, Bajagićev takratni starešina narednik Anton Čampa piše, da je bil Bajagić vse dotlej dober tovariš, v službi zelo vesten in ponosen; s prihranki je rad pomagal drugim iz trenutne zadrege. Ko je postalo Bajagićevo intimno razmerje do Zuckove znano, je stavil narednik Čampa služben predlog za Bajagićevo premestitev v Ptuj v nadi, da bo Bajagić tam pozabil na svojo zmotno ljubezen. Dne 26. avgusta 1937 so Bajagića zares premestili v Ptuj. Po 14 mesecih zgledega službovanja v Ptuj, ki je bilani 30. oktobra podal ostavko in se 1. novembra za stalno preselil na dom svoje izvoljenice Ane Zuckove v Tepanju, ki je bila med tem že 31. decembra 1937 vložila tožbo za ločitev zakona. Hotela se je poročiti z Bajagićem in je prestopila v pravoslavje. Mož je privolil v ločitev brez pravičanja in tudi ni nastopil sodno proti Bajagiću. Bil je prepričan, da je vseh razprtij kriva njegova žena, ki je svojo služkinjo pripravila do tega, da je pisala svojemu bratu k Sv. Tomažu pismo s prošnjo, da bi ji preskrbel za njeno »mlado gospo« nekaj strupa. To pismo pa je po naključju prestregel trgovec Franc Lamut in ga izročil orožnikom. Rudolf Zucko, ki je izvedel za vsebino tega pisma, je bil prepričan, da je njegova žena zasnovala naklep, da ga zastrupi.

Bajagić zatrjuje, da je samo Zuckova povzročila, da je zapustil orožniško službo, ker bi se kot orožnik z njo sicer ne mogel poročiti. Ko se je o Vseh svetih lani preselil na njen dom, so bili Zuckova ter njeni starši, gostilničar Franc Guček in njegova žena Ana prva dva meseca z njim izredno prijazni in je vladal med njimi v hiši najlepši sporazum. Ker pa je prišel Bajagić z izgubo orožniške službe ob svojo eksistenco in ni ničesar zaslužil, so se zaradi pomanjkanja denarja začele rahljati med njimi vezi. Napetost v hiši je dosegla tako stopnjo, da je Bajagić v sporazumu z Zuckovo sklenil oditi v Maribor in si poiškati zasebno službo. Pod pretezo, da mu je služba že zagotovljena in da mora položiti samo še kavejico, je izabil bivši orožniški kuharici Ivani Založnikovi dne 21. februarja na Zg. Pristavi pri Konjicah v sporazumu z Zuckovo 1.800 din posojila in se 23. februarja odpeljal z avtobusom v Maribor.

V četrtek 23. februarja popoldne ji je poslal iz Maribora z avtom pismo in jo prosil, naj pride v nedeljo za njim v Maribor. Ze zvečer pa je prejel od nje odgovor, ki je vplival nanj porazno. Zuckova mu je namreč sporočila, da ne bo prišla za njim v Maribor, in mu je tudi prepovedala vrnitev na njen dom, češ da njen oče kaj takega ne dopusti več. Bajagić si je ves razburjen takoj najel avto in se odpeljal v Tepanje, kamor je prišel že okrog 22. Noč je prebil v senu. Nihče ni vedel, da je Bajagić v Tepanju. Ves drugi dan je čakal Bajagić na ugodno priliko, da bi se sestal z Zuckovo, a zaman. V petek 24. februarja zvečer se je hotel na tihem splaziti v podstrešno sobo. Domači pa so ga čuli ter začeli v družbi gostov v gostilni govoriti slabo o njem. Spoznal je, da je prevaran in izdan. To spoznanje je rodilo v njem nagel sklep, da ustrelj najprej njo in nato še samega sebe. V njegovih domačih krajih se čisto uveljavila črnogorski običaji, da mož ustrelj svojo nezvesto ženo ter tako sam sodi njo in sebe, samo da reši na ta način svojo čast. Bajagić je hotel ustreliti Zuckovo, a mu je bila na poti njena mala hčerka. Zato je ustrelil skozi okno trikrat v senco Ane Zuckove. Ko so nato domači in gostje še vedno grdo govorili o njem ter začeli trgati njegove fotografije, je začel streljati predvsem v smer, od koder je prihajal glas Ane Zuckove. Nato je pobegnil.

Usmrtitev orožnika

Jokovića v Oplotnici

Bajagić se je od 24. februarja do 6. marca potikal po kozolcih in avislih v okolici Oplotnice. Začel se je zavedati svojega nepremišljenega dejanja in je sklenil javiti se oblastu. V ta namen je pisal svojemu rojaku, orožniku Jovanu Jokoviću v Oplotnici ter ga prosil za pomoč in sestanek v Oplotnici. Preden pa se je z njim sestal, je čul, da je bila Zuckova medtem v Zagrebu. To ga je zelo zabolelo. Spremenil je svoj sklep, da se proda oblastu, in je hotel zbožati.

V ponedeljek 6. marca zvečer se je sestal v Oplotnici z orožnikom Jovanom Jokovićem. Ker ga je pa hotel Joković aretirati in na vsak način privedi na orožniško postajo, je Bajagić v razburjenosti izvelik samokres in dvakrat ustrelil proti Jokoviću, da bi se ga otrsela. Nesreča pa je hotela, da ga je zadel v glavo in vrat in da je Joković obledel mrtve. Bajagić, ki ni vedel, da je Jokovića usmrtil, je po dejanju zbežal v Tepanje. Planil je v Gučkovo gostilno in tam začel divje streljati, da bi pogodil Zuckovo in nato usmrtil še samega sebe, ker je spoznal, da je njegovo življenje uničeno. Njegov naklep pa se ni posrečil. Bajagić je pobegnil iz Gučkove hiše. Ko je prišel do hiše posestnika Simona Napotnika, ga je Napotnik nahučil. Bajagić je bil užaljen in je ustrelil skozi Napotnikovo okno. Krogla je občila v sobi v zidu.

Bajagić se je nato napotil peš proti Celju, odtod pa v Laško in Zidani most, Z. Zidanega mosta se je odpeljal v Rimske toplice in ostal pet dni v gostilni pri »Novi pošti«, v nedeljo 12. marca zjutraj pa se je pripeljal z vlakom v Celje. Stopil je v Celjski dom, kjer si je hotel najeti sobo in si končati življenje. Napisal je pet poslovnih pisem. Policijski agenti pa so ga pravčasno izsledili. Bajagić je takoj vse odkrito priznal.

Bajagićeva izpoved

pred sodniki

Pri današnji razpravi je Bajagić izjavil, da se čuti krivega. Opisal je svoje življenje, svoj prihod 1. 1933. v Oplotnico, svoje razmerje z Zuckovo in končno težko spoznanje, da se ga hoče Zuckova, ko je žrtvoval za njo vse, brezvestno znebiti. Orožnika Jokovića je kot črnogorskega rojaka v svojem obupu prosil pismeno za sestanek za 6. marca zvečer v Oplotnici ter ga po starem črnogorskem običaju pozval na Boga in vero, da bi mu pomagal. Joković se je pozvno odzval. Namesto da bi mu prožil pomoč, pa ga je hotel aretirati. To je Bajagića, ko je videl, da je Joković prelomil »vero«, tako raztogotilo, da se je uprl aretaciji. Ko sta se začela ruvati, je Bajagić sprožil samokres. Videl je, da je Joković padel, a ni vedel, da je ga usmrtil. Kakor brez uma je hotel v Tepanje, planil v Gučkovo gostilno in začel divje streljati okrog sebe. Bajagić, ki je lep mlad mož, je omenil, da mu je najbolj žal, da je usmrtil Jokovića.

Priče, obramba, sodba

Ana Zuckova, ki je stara 33 let, je kot priča močno obremenjevala Bajagića in zanimala skoraj vse, kar je Bajagić trdil, tudi manj pomembne stvari.

Priča Oton Sušec, 16-letni trgovski vajenec pri trgovcu Jermanu v Oplotnici, je izpovedal, da je videl Jokovića in Bajagića, ko sta se 6. marca zvečer v Oplotnici ruvala, pozneje pa je slišal dva strela. Priča Vida Hasenbihlova iz Oplotnice je povedala, da je na Bajagićevo prošnjo nesla usodnega dne Jokoviću Bajagićevo pismo s prošnjo za sestanek. V njeni odsotnosti je čul Bajagića, da je bila Zuckova v Zagrebu odpravila. Ko se je Hasenbihlova vrnila, je bil Bajagić ves izpremenjen in ni več odgovarjal na njena vprašanja, pozneje pa je odšel. Bajagića v Oplotnici precej pomilujejo.

Orožniški narednik Anton Čampa iz Podlehnik, je opisal Bajagića kot vestnega moralnega moža. Je pa nagel jeze in se kmalu spet pomiri. Po njegovem mnenju Bajagić ne bi izvršil omenjenega dejanja, če bi bil takrat prisoben.

Priča Ivana Založnikova je izpovedala, da je Bajagiću posojila 1.800 din, ko je dejal, da potrebuje denar za novo službo. Zuckova je takrat izjavila, da je tudi ona plačnica za to vsoto.

Državni tožilec dr. Rus je orisal Bajagićevo tragiko. Občinstvo je nagradilo njegovo izjavljanje z odobravanjem, nakar je predsednik senata dejal, da bo dal izprazniti dvorano. Državni tožilec je poudaril, da ga je Bajagićeva tragedija pretresla. Govoril je olajševalno in je njegov govor ganil nekatere do solz.</

SPORT

Izredni občni zbor JNS

Složen nastop vseh proti Zagrebu

Po kratki razpravi je bila sprejeta obširna spomenica, ki poudarja pripravljenost za sporazum, obenem pa zahteva strogo spoštovanje pravil

Beograd, 24. maja. Današnji izredni občni zbor, ki je bil v Delavski zbornici, je ob 10.15 otvoril predsednik JNS dr. Andrejevič. Pred prehodom na dnevni red je predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., pokrovitelju saveza, ki so jo vsi delegati sprejeli z burnim odobravanjem.

Predsednik je nato obžaloval odsotnost delegatov zagrebskega in splitskega podsaveza ter delegatov nekaterih klubov oseskega podsaveza, zlasti zaradi tega, ker tako niso zastopani na občnem zboru oni klubi, ki so stali predloge za reorganizacijo nogometnega saveza.

Nato je bil izvoljen 14-članski verifikacijski odbor, v katerem je bil LNP zastopan po predsedniku dr. Kosti. Od 702 v savezu včlanjenih klubov je izročilo poverilnice 483 klubov, ki jih je odbor vse verifikiral. Od 55 slovenskih klubov je bilo tamkaj zastopanih 52.

O edini točki dnevnega reda glede spremembe pravil in pravilnikov je poročal tajnik Kosta Hadži, ki je v svojih izjavah naglasil, da se še noben občni zbor ni sestel v tako težkih okoliščinah kakor sedanjí. Obžaloval je odsotnost delegatov onih klubov, ki so dozdaj vselej konstruktivno sodelovali pri delu v JNS in bili vedno nosilci zlasti zakonodajnega dela v našem nogometnem forumu. Tajnik je nato podal pregleden historijat o nogometnem savezu od njegove ustanovitve leta 1919. do danes. V zvezi s tem je posebej poudaril, da so tudi do leta 1930, ko je bil sedež saveza v Zagrebu, beograjski sportniki zmerom sodelovali pri delu za napredok nogometnega sporta. V nadaljnjem je naglašal toleranco, ki jo je pokazal upravni odbor pri prizadevanjih za doseg sporazuma, ki pa se ne sme tolmčiti kot slabost. Treba je, da se doseže sporazum, ki pa ne sme biti enostranski diktat. Predital je nato vso korespondenco med savezom in ZNP in poudaril, da ima upravni odbor pri sedanjem stanju velika odgovornost. Kakor iskreno želi sporazum, mora obenem tudi skrbeti, da se osigura disciplina in pravni red v naših sportnih organizacijah. Po predčitju spomenice je tajnik še enkrat poudaril, da upravni odbor ponuja roko v spravo vsem, ker samo želi, da bi se razmere v našem nogometnem sportu uredile tako, kakor zahtevajo njegovi interesi.

Spomenica, ki je bila sprejeta v vzklkom, pravi med drugim:

Izredni občni zbor JNS je po odobrenem poročilu upravnega odbora sprejel naslednje sklepe:

1. Z obžalovanjem ugotavlja, da se je velik del klubov zagrebskega, splitskega in oseskega podsaveza vzdiral navzočnosti na tem izrednem občnem zboru, čeprav za to ni imel nobenih objektivnih razlogov. Redni občni zbor JNS na dan 29. I. t. l. je sprejel potrebne sklepe glede reorganizacije saveza, toda ZNP je v nadaljnjem poteku dogodkov odklonil vsako sodelovanje in je pred kratkim ustanovil združenje, ki po pravilih JNS ne more obstojati, obenem pa zavzel popolnoma negativno stališče nasproti JNS. ZNP se ni lotil rešitve vprašanja reorganizacije na demokratični način, niti v duhu sportnega sporazuma, temveč z diktatom, pri čemer je postavil zahtevo, da se morajo vsi njegovi predlogi spre-

jeti en bloc, ne glede na to, ali so utemeljeni ali ne. Novo sportno združenje v Zagrebu je celo doseglo, da nekateri igralci niso sodelovali v nedavni državni reprezentanci. Toda kljub vsemu temu je večina klubov JNS in njegov upravni odbor pripravili skleniti bratski sportni sporazum, ki ga pa druga stranka odklanja, zaradi česar pade tudi nanjo vsa odgovornost za to postopanje.

2. Obsoja nastop klubov, ki so preprečili sodelovanje nekaterih igralcev v državni reprezentanci kot nesportno gesto, ki bi utegnila škodovati naši nacionalni reprezentanci v odnošajih s tujino, zastopajoč stališče, da se naše notranje razmere nanašajo samo na nas in glede vprašanja državne reprezentance ne more biti med člani JNS nobene razlike, ker je dolžnost vsakega igralca, da igra za državne barve ne glede na vse okoliščine.

3. V iskreni želji, da se reši vprašanje reorganizacije JNS in spremembe pravil in pravilnikov, odstoplja z dnevnega reda to vprašanje, ker smatra, da se ne more reševati brez sodelovanja predstavnikov in klubov ZNP, SNP in ONP, ker so bila ta pravila leta 1926 v Zagrebu in leta 1935 v Beogradu sporazumno in soglasno sprejeta od vseh podsaveznih klubov.

4. Odobrava dosedanje umerjeno taktično postopanje upravnega odbora JNS, ker je prepričan, da bo samo tako mogoče pridobiti spoštovanje pravil v celoti.

5. Pooblašča upravni odbor JNS, da proti vsem, ki ne spoštujejo pravil, uvede najstrožje mere, ki se mu zdijo potrebne, da je, da po svoji uvidenosti, morebiti zaokroži podsaveze, izpolni nacionalno ligo do največ 12, izvede državno prvenstvo kakor tudi ostale savezne prireditve, itd. Da se doseže sporazum, se pooblašča upravni odbor, naj na skupni seji s predstavniki vseh podsavezov sprejme potrebne pravilnike z obvezno močjo, kakor bi bilo najbolj v interesu nemotene razvoja našega nogometnega sporta.

V razpravi o resoluciji sta govorila samo dva govornika, in sicer predsednik sarajevskega podsaveza Sime Jurišić, ki se je pridružil izvajanjem upravnega odbora, proti resoluciji pa je govoril delegat Bugarski iz Novega Sada, ki je stavil vprašanje, ali so klubi, ki so se abstirali še zmerom člani saveza. Na poziv, naj zadevno stavi konkretni predlog, je predlagal izvolitev posebnega odbora, česar pa izredni občni zbor ni sprejel, temveč je bila gornja resolucija sprejeta z vsemi glasovi.

Ob 11.35 je predsednik dr. Andrejevič zaključil ta izredni občni zbor. T. Z.

Ostavka saveznega kapitana. Na konferenci JNS pred izrednim občnim zborom je savezni kapetan Boško Simonović podal ostavko. Kakor se zatrduje, je prišlo med njim in upravnim odborom do spora, zaradi katerega je Simonović izvajal takšne posledice.

Binkoštni nogometni turnir

Glede binkoštnega turnirja sporočamo, da bodo na njem sodelovali: grški Rapid, Maribor, Ljubljana in reprezentanca Ljubljane. Ti udeleženci so zagotovili, a glede posameznih parov, ki bodo nastopili, ni še rešeno vprašanje.

Naša sportna publika bo imela torej za binkošti takšen spored, kakršnega že prav dolgo ni bilo v Ljubljani.

V nekaj vrstah

Kvalifikacijska tekma v Trbovljah

Pretelko nedeljo sta dva močna podzelska kluba — SK Radeč in SK Hrastnik — igrala prvo kvalifikacijsko tekmo za vstop v prvi razred. Ta važna tekma je bila odrejena na nevtralnem igrišču SK Amaterja v Trbovljah. Zmagalo je po ostri borbi s 4:3 (2:2) zaslužno moštvo SK Radeč.

Takoj v začetku je ostro napadel Hrastnik, toda ni prišel do uspeha. Šele po nekoliko prestrgo prisojeni enajstmetrovki so zabili Hrastniki prvi gol. Ohrabreni po tem uspehu so potisnili Radečane popolnoma v obrambo in res dosegli tudi še drugi zgoditek. Radečani so zdaj uredili svoje vrste ter v naglem nasprotnem napadu znižali rezultat na 2:1, nekaj pred polčasom pa celo izenačili.

Po odmoru so dobili besedo Radečani in kmalu prišli v vodstvo. Zdjaj se je razvila huda in napeta borba za zmago. Radečani so bili v tem delu boljše od Hrastnikov in so zvišali rezultat celo na 4:2. Proti koncu pa jim je spet zmanjkalo sile in je Hrastničanom uspelo znižati razmerje na 4:3, kakršno je kljub vsem naporom, da bi prišlo do izenačenja, ostalo nespremenjeno do konca.

Med tekmo je močno deževalo in so bila tla zelo blatna, vendar je bila igra še dokaj lepa, čeprav nekoliko preostra. Sodil je g. špat. Za nadaljnji plasma morata obe moštvi odigrati še povratno tekmo, ki bo prav tako na nevtralnem tleh v prvih dnevih junija.

Kolesarska dirka okoli Srbije

V predvčerajšnji drugi etapi od Užičke Pože do Raške je bil vrsti red dirkačev na cilju naslednji:

Anglija : Rumunija

2 : 0 (1 : 0)

Bukarešta, 24. maja. Danes se je vršila tekma med Rumunijo in Anglijo. Pred 40.000 gledalci so Anglieži razvili sijajno, odločno in naglo igro, kakršne očito niso zmogli ne v Milanu ne v Beogradu. Med drugimi so bili na tribunah tudi ministrski predsednik Calinescu, zunanji minister Gafencu in drugi člani vlade ter ves diplomatski zbor.

Anglieži so nastopili v novi postavi. Že od vsega početka je bilo opaziti, da so imeli trdno voljo, zmagati za vsako ceno. Tekma se je razvila v divjem tempu. Skoraj ves čas je bila žoga na rumunski polovici igrišča. Rumuni so branili svoja vrata z občudovanja vredno vztrajnostjo in odločnostjo. Toda tehnični premoči Angležev niso bili kos. V prvem polčasu je zabli neubranljiv gol Gouden, v drugem Dalsh.

Razpis

desetboja za prvenstvo mesta Maribora, ki ga priredi medklubski odbor Ljubljanskega atletskega podsaveza v Mariboru v dneh 17. in 18. junija t. l. ob 17. na stadionu SK. Železničarja ob Tržaški cesti.

Točke in vrstni red tekmovalcev dne 17. junija ob 17.: tek 100 m, skok v daljino

Othello in njegov Jago

Na moje poročilo o prvi predstavi Shakespearjevega »Othella« v ljubljanski drami (»Jutro« 16. maja) je Ciril Debevec, ki igra Jaga v novi uprizoritvi, objavil v »Slovencu« 21. t. m. odgovor pod zaglavjem: Nekaj opazk h gledališkemu poročilu »Othella« v »Jutru«. Frazo: poročilo »Othella«, ki me je prvi mah zbudila v oči. bi človek smatral za brezpomemben lapsus, če je ne bi bil Debevec še v besedilu svojega članka ponovil. Tako pa bi se komu — če izsledki Freudove psihoanalize še drže — utegnulo zdeti, kakor da se Ciril Debevec tudi v zasebnem življenju počuti Jaga in smatra svojega nasprotnika — v tem primeru mene — za svojega Othella. Ah, kako brez primere zanimiv, plemenit duel!

Zaradi mene, pravi Debevec, ne bi odgovarjal. Pa kakor razberem iz njegovega pisanja, bi najbrž tudi zaradi sebe ne. Jedro njegovega članka je namreč pojasnilo na ugotovitve, s katero sem svoje poročilo zaključil: »Odprto ostane vprašanje, zakaj nista mogla igrati Jaga in Desdemone Skrbinek in Sarčeva.« Vsakomur je moralo biti jasno, da ta ugotovitev ni bila naslovljena ne na Jaga ne na Desdemono, temveč na upravo Narodnega gledališča, ki je edina poklicana in dolžna, da zadevo, ki se v dobrih meri prav po krivdi neuspele Debeveve igre razrača v afero, pojasni. Zato je vsa Debeveva zgodba o tem, kako je do Jaga prišel, posebej še tisto o njegovem »igralskem in režiserskem občutku proti kolegu g. M. Skrbinsku«, od sile nerodna in čisto odveč.

Prav tako pa so odveč tudi vse ostale njegove »opazke«. Da »kultura govora v naši drami prehaja v krizo« in da »prav nosilci glavnih vlog niso našli dovršenega, doganega izraza«, priznava Debevec sam. Smešna pa je njegova trditev, »da se je to zgodilo v veliki meri po zaslugi ocenjevalcev, ki so imeli za lepoto in plastiko govorne besede vedno gluha ušesa in ki so jo hvallili vedno tam, kjer je ni bilo, in grajali vedno tam, kjer je — vsaj relativno — bila«. Prav tako si je Debevec na jasnem o patosu, ki se je »razmahnil na škodo preprostega, nepotvorjenega izraza«, obenem pa ima dovolj po-

z zaletom, met kroglice, skok v višino z zaletom in tek 400 m.

Točke in vrstni red tekmovalcev dne 18. junija ob 17.: tek 110 m z zaprekami, met diska (z boljšo roko), skok v višino s palico, met kopja (z boljšo roko) in tek 1500 m.

Prijave je treba poslati na naslov: Jenko Jože, tajnik MOLAP, Maribor, stadion SK Železničarja, Tržaška cesta. Prijavnina znaša din 10, za osebo. Prijave, ki bi pripadle po določenem roku ter prijave brez priložene prijavnine, se ne bodo upštevale. Zmagovalec si pripori naslov prvak mesta Maribora v desetboju za leto 1939. Nagrade: prvoplasirani prejme plaketo; II. in III. kolajno. Tekmovalci bo na tekašiču, ki je dolgo 428 m, ima dva nedvignjena zavoja ter je posuto z ugaski. Pravico nastopa imajo le verificirani atleti mariborskih klubov, ki so včlanjeni v JAS. Tekmuje se po pravilniku in pravilih JAS.

— JASO. Seja bo drevi ob 20. v stanovanju g. dr. Ferencaka, Gajeva 3-III. Smučarski klub Ljubljana. Sestanek damske sekcije bo drevi ob 19 v damski sobi kavarna Emona.

SK Ljubljana. Danes strogo obvezen trening ligaškega in rezervnega moštva. Igralci naj bodo najkasneje do 16.30 na igrišču.

guma, da svoj topi, enolični, nerazumni govor v Jago zagovarja s potrebo »svojevrstne stilizirane govornice, kakršno zahtevata klasika in Shakespeare. Če sem zapisal, da njegova igra »ni našla ventila, skozi katerega bi mogel vsaj skromen plamenček človečnosti«, Ciril Debevec sam dobro ve, kaj sem mislil in odveč terja od mene podrobnih navodil. Samo iz cinizma se je lahko rodil ves dvomljivi, sumljivi disput, ki ga Ciril Debevec veže na to mesto, in prazno je njegovo zatrjevanje, da se nekakšni — takorekó po moje pojmovani človečnosti (»zmešani kompleksni plemenitosti« in vsak način pokazati ob vsaki priliki svojega človeka) nalašč izogiblje: skoraj ne verjamem, da bi se Ciril Debevec in po moje pojmovana človečnost lahko kdaj srečala v življenju.

Do tod je zadeva preprosta. Težko pa mi je razumeti tisto o prišepetavanju, ki da sem mu preveč dostopen, in o ponižanih in razžaljenih, ki jim rad nastopam kot zagovornik (Mar so Shakespeare. njegov in Zupančičev jezik, ki jih branim pred patosom in potvorbo, ponižani in razžaljeni?) In na koncu čisto na lepem: »Toliko v pojasnilo g. M. (v članku me Ciril Debevec diskretno navaja z inicialkami, medtem ko je v opombi pod črto zapisal moje polno ime) in vsem gibnim jezikom, ki so slabe volje in ki so raznih krajev in v raznih razpoloženjih, ne vem, iz kakšnih vzrokov, trojijo vesti, ki ne ustrezajo resnici.« Gospoda moja, v takšnih rečeh je zmerom treba ohraniti razsodnost in mirno kri — nikoli ne blekajte v prazno, da vas kdo ne prime za jezik. Vestí, »ki ne ustrezajo resnici?« Kje so v mojem poročilu takšne vesti? Se naj mar gremo sodnijo brez konca in kraja?

Poglavje zase je doslednost, ki jo je »Slovenec« izprizil za objavo Debevevega polemičnega članka, čeprav ocene svojega gledališkega poročevalca o »Othellu« doseže še ni prinesel. Ni še dolgo tega, ko smo v njegovih stolpcih brali modre besede o tem, da mora človek, ki javno dela, prenesti tudi javno kritiko, tokrat pa je na široko odstopil prostor — resnično — užaljenemu samoljubju. L. Mrzel

Smrtna nesreča v kamniški tovarni

Ljubljana, 24. maja.

Davi so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 30-letnega brusarja Viktorja Osolnika iz Mekin, zaposlenega v Hotevarjev tovarni v Kamniku. Ko je jutraj natikal jermen na transmisijo, se je po nepravilnosti njegovih sodelavcev sprožil stroj. Jermen je zgrabil Osolnika in ga potegnil s seboj. Šele na njegov vik in ropot, ki so ga povzročili udarci nesrečnega brusarja, ko ga je transmisija vrtela s seboj, ob tla, so prihiteli na pomoč. Osolnik je bil takrat še ves v krvi in nezavesten. Brž so ga položili na avtomobil in ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Kljub skrbni negi, ki so mu jo posvetili zdravniki na kirurškem oddelku, je Viktor Osolnik, ne da bi se bil predramil iz nezvesti, umrl.

Z vesele pojedine v mariborsko jetnišnico

Maribor, 24. maja.

Dober plen so zajeli orožniki pri Dupleku. V neki hiši je bila zbrana zanimiva družina, ki je v hiši veselo popivala in ki je priredila pravcato gostijo. Orožnikom se je to popivanje zelo zdelo čudno. Njihova pozornost je narasla, ko so zaman pozivali lastnika hiše, naj odpre hišna vrata. Tudi ponovni pozivi niso zalegli. Orožnikom ni preostalo nič drugega, ko da so s silo odprli hišna vrata. Ko so si natančneje ogledali zanimivo družino, so ugotovili, da so prišli na s'ed precej dolgo zasledovani vromilski in tatinski skupini, ki je med drugimi osumljena številnih vlomov in tatvin v Mariboru in okolici. Plen je bil tem boljši, ker so izsledili sredi zabavajoče se družine tudi Ivana Kranjca, kolovodjo te kriminalne tolpe. Zanimivo je, da so našli orožniki pri hišni preiskavi precej izdatno zalogo cigaret. To kaže, da gre najbrže za vlomilce, ki so izropali tudi v Langovo trafiko v bližini tezenskega postajališča.

Ivana Kranjca in vse njegove pajdaše so z vesele gostije in pojedine prepeljali v tukajšnje sodne zapore. Nadaljuje se preiskava, ki naj pokaže, v koliko so bili vloni in tatvine v zadnjem času delo omenjene skupine.

Iz Trbovelj

t— Trboveljska občina opozarja prebivalstvo, zlasti delavce, da v smislu pravilnika o ustanovitvi in uporabi podpornega fonda za onemogle delavce lahko prejmejo podpore: 1. onemogli delavci, ki so od 1. julija 1. 1925. dalje najmanj 250 tednov zavarovani za bolezen pri OUZD; 2. delavci, stari 70 let, pa so bili od 1. julija 1. 1925. dalje najmanj 500 tednov

71.

ZVEČITE PO VSAKEM KAJENJU!

Wrigley vas bo osvežil in dal prijeten dih. Zdravniki ga uporabljajo in priporočajo. Kupite še danes zavojček Pepperminta ali Spearminta!

WRIGLEY'S SOKOL

Sokol'sko društvo v Zalcu gradi svoj Sokolski dom. Mogočna stavba, ki ji bo med sokolskimi domovi težko najti par, bo kmalu popolnoma dogovljena. Otvoritev, ki bo združena z okrožnim zletom in razvitem naraščajočega prapora, bo 6. avgusta. Na prireditvi bo sodelovala, upamo, tudi novo ustanovljena vojaška godba iz Celja. Bratje in sestre, prijatelji sokolstva, rezervirajte 6. avgust in prihitite v prelopo Savinjsko dolino, v stari nacionalni žalec, da se poklonite novemu sokolskemu domu, ki bo nosil ime Nj. Vel. kralja Petra II. In da manifestirate za zvišeno sokolsko idejo!

Iz Murske Sobotne

m— Mura narašča in se razliva po poljih. Promet z brodi je za nekaj časa pretrgan. Tudi brod pri Petanjih že v ponedeljek ni mogel voziti. V Prekmurju ves teden ni bilo dežja, v nedeljo pa je začelo liti. Nebeške zatvorsnice se tudi v torek še niso zaprle.

ms— Zapre trgovine o praznikih. Pomniški zbor trgovskega združenja v murskosoboškem srezu je stavil predlog, da se uvede popolni nedeljski počitek, ki naj velja tudi za praznike. Na občnem zboru združenja trgovcev so prav živahno pretresali to vprašanje. Mnenja članov, ki so posegali v debato, so bila različna, videti pa je bilo, da ima predlog pomočniškega zbora precej zagovornikov. Na zadnje je bil sprejet kompromisni predlog, da se s takojšnjo veljavnostjo uvede počitek v trgovinah poleg veljavnih norm tudi ob vseh drugih večjih cerkvenih praznikih. Tako bodo zdaj trgovine zaprte ves dan na vsem področju murskosoboškega sreza na praznik 29. junija, 15. avgusta, 8. in 26. decembra.

RADIO

Četrtek, 25. maja

Ljubljana 12: Bolgarska lahka glasba (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Kmečki trio. — 14: Napovedi. — 18: Svet v pesmi (Radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Sokol kr. Jugoslavije. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Tercet Stritar poje ob spremljevanju harmonike (g. Stanko). — 20.45: Karej Hinko Macha: Maj, spominski večer. — 21.45: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvoki v oddih (Radijski orkester).

Beograd 17.30: Petje in klavir. — 20: Humor. — 21: Narodne pesmi. — 22.15: Lahka glasba. — Zagreb 17.15: Lahka godba. — 20: Simfonični koncert. — 22.20: Harmonika. — Praga 19.20: Pester glasbeni spored. — 20: Beethovnova IX. simfonija. — 22.10: Plošče. — Varšava 21: Skladbe za violino in klavir. — 22: Ples. — 23.05: Poljska glasba. — Sofija 18: Lahka in plesna muzika. — 19.05: Pesmi in klavirske skladbe. — 20: Orkester. — 20.55: Komorna glasba. — 22: Ples. — Dunaj 12: Mali orkester. — 16: Vesela muzika. — 18.30: Lovska ura. — 20.15: Zvočne igre. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — Berlin 19.15: Petje. — 20.15: Kakor Dunaj. — 21.30: Italijanske arije in pesmi. — 22.30: Kakor Dunaj. — München 19: Iz oper in zvočnih filmov. — 21.20: Večer Schubertove glasbe. — 22.20: Lahka glasba. — Pariz 19.30: Plošče. — 19.45: Radijska fantazija. — 20.30: Dramski večer. — 22.45: Plošče.

prijavljeni in zavarovani pri OUZD. Tiskovine in potrebna podrobnjša pojasnila daje socialno politični urad občine Trbovelj.

Hiša se je podrla

V Marini pri Milanu se je podrla neka trinadstropna hiša, katero so po nalogu stavbnih oblasti morali podpreti s tramovi zaradi popravil. V trenutku nesreče je bilo v hiši, kjer so stanovali štiri stranke, več starih oseb. Nesreča se je primerila v dopoldanskih urah, ko so bili otroci v šoli. To je bila sreča v nesreči, sicer bi bila katastrofa zahtevala več človeških žrtev. Izpod razvalin so potegnili dva mrliča in osem ranjenih.

Ležišča premoga na švedskem

Pri Astadu v južni Švedski so odkrili velika ležišča premoga in magnezita.

Križanka št. 79

Vodoravno: 1. staroslovanski bog. 5. otok v Sredozemskem morju. 9. moška oseba iz Gotoveve opere. 10. divja žival. 11. pokrajina v savski banovini. 13. kulturna ustanova. 14. ruska reka. 15. Prešernov prijatelj. 17. močan kos lesa. 18. pritrdilnica. 19. kraj na Koroskem. 21. kazalni zajmek. 22. lesena posoda. 23. poljska politična osebnost. 24. okrajšava za anno domini. 25. kraj pri Trzinu. 27. nota. 28. prestolnica v Evropi. 30. kaznivo dejanje. 31. svetopisemska oseba. 32. rimski pesnik žalostnik. 33. kos papirja. 34. ud družine. 37. umetniški izdelek. 38. Chateaubriandova drama. 39. sodbna španska politična osebnost.

Navpično: 1. sestavni del cveeta. 2. Simontič-Gregorčeva opera. 3. del telesa. 4. nikalnica. 5. veznik. 6. kraj v dunavski banovini. 7. tuja beseda za prenapetost. 8. hrib pri Beogradu. 12. svetopisemska oseba. 15. tuj ka za sotor. 16. druga beseda za pogreb. 19. vrsta luščila. 20. kemična prvina. 24. letoviški kraj v švic. 24a. pisalno orodje, črnilo ali pero. 26. vojaška edinica. 27. naš otok. 27a. oddelek, tujka. 29. strelišče. 31. kraj pri Zidanem mostu. 35. egiptovsko božanstvo. 36. kemični znak za radij.

1	2	3	4	5	6	7	8
9						10	
11				12	13		
14			15	16	17		
18			19		20	21	
	22						
24	24a		25	26		27	27a
28		29	30			31	
32					33		
34			35	36	37		
38				39			

Rešitev križanke št. 78

Vodoravno: 1. Amon. 4. Samo. 8. rak. 9. galeb. 10. onamo. 12. tla. 13. sirena. 15. Al. 16. al. 17. Grm. 19. Ant. 21. car. 24. ara. 26. Rak. 28. tu. 30. Danica. 32. Ana. 34. rabin. 35. polje. 37. ona. 38. Arta. 39. orel. Navpično: 1. Arosa. 2. Manila. 3. okarina. 4. sa. 5. alt. 6. Mela. 7. obala. 9. gong. 11. me. 14. arc. 18. Maribor. 20. trd. 22. Racine. 23. etapa. 25. Aare. 27. Kanai. 29. únor. 31. na. 33. alt. 36. ja.

Fašisti in monarhisti na pariških ulicah

Pod težo razmer je strankarsko življenje v Franciji utihnilo

Prizor ob pariški svečanosti pred Napoleonovim slavolokom, pod katerim je grob neznane junaka

Pariz, sredi maja

Odkar so se začeli zbirati nad evropskim horizontom temni oblaki je skorajda utihnilo francosko strankarsko življenje v oni isti Franciji, v kateri je bilo strankarstvo izredno pestro in živahno, v kateri je več strank, kakor kjerkoli na svetu. Vso oblast so dotlej imeli v rokah strankarski odbori, od katerih so bili poslanci in senatorji popolnoma odvisni, od teh pa zopet posamezni ministri in vlada. Znana je bila labilnost francoskih vlad, ki so bile takorekoč vsak dan pred možnostjo padca. Jasno je, da vsled tega tudi njihova avtoriteta ni bila velika. Usode vlad so bile odvisne od strankarskih kongresov in od slučajnega razporedenja parlamenta. Stabila večina, ki stalno podpira vlado, je bila v Franciji neznana pojava.

Francija pod vlado dekretov

Med tem se je tudi v Franciji vse spremenilo. Zlasti odkar je po nepotrebnem izgubila na ugledu, dasi samo začasno, ravno zaradi škodljivih strankarskih, levičarskih vplivov, ki so skozi leta zane-marjali vojsko. Ugled se je spet kmalu vrnil. Toda samo po zaslugi skoraj diktatorske vlade Daladiera. Odkar je vlada po marčni krizi dobila polnomočje, da ukrene vse potrebno za narodno obrambo v najširšem smislu te besede, njena zakonodajna oblast stvarno ni manjša od oblasti nemškega kancelarja, z edino izjemo, da bo morala svoje dekrete naknadno predložiti parlamentu, ko bodo že davno uveljavljeni. V sedanjem trenutku je vlada pooblašena na vse ukrepe, ki jih smatra za koristne, in skozi vse to leto je normalna zakonodaja po parlamentu zamenjana z zakonodajo vlade, z décrets-lois. V demokraciji Franciji je to res mogoče samo v čisto izjemnih razmerah. Seveda pri tem ne trpijo politične slobodine. Vendar velikih shodov ni več. Samo bolj redko se sestanejo strankarski pristaši, da poslušajo poročila svojih pravkov. V samem Parizu se bolj pogosto oglašata le skrajna desnica in skrajna levica, ki se še najmanj drži strankarskega premirja in ki vršita zlasti močno propagando med mladino. Tako je letošnji 1. maj potekel v Parizu ob splošnem delu in popolnoma neopaženo, dasi so ga sicer izkoristili levičarji za velike manifestacije. Tudi proslava na Père Lachaise ob obletnici ustrelitve dvajset tisoč komunarov po reakciji je imela bolj komemorativen značaj. Zato so pa letos skrajni desničarji močno izkoristili nacionalni praznik Devise Orleanske za svojo veliko manifestacijo.

Devica Orleanska, simbol narodnega odpora

Francoska narodna junakinja in svetnica, Jeanne d'Arc, uživa veliko popularnost v vsej Franciji in je ni cerkve, ki ne bi imela njenega kipa in tudi ni večjega kraja brez njenega spomenika. Pregelala je Angleže iz dežele in vstrelila francoskega kralja, zato jo smatrajo za simbol odpora proti napadalcu in za simbol zaščitnice monarhije. Dasi se zdi njeno junaksko delovanje bolj legendarno, vendar to ni bil več sivi srednji vek, marveč že prva polovica 15. stoletja, in so tudi francoski zgodovinarji dokazali zgodovinsko točnost njene izredne življenja. Čeprav narodni

praznik se iz anken régina, je ostal njen god v veljavi tudi po revoluciji kot drugi narodni praznik poleg glavnega 14. julija, padca Bastille. (Sploh je v Franciji zelo malo praznikov. Poleg omenjenih dveh narodnih so še samo štiri cerkveni). Letos so bila na praznik Device vsa poslopja okrašena s trobojnicami. Vendar drugače kakor pri nas. Zastavice je več skupaj v šopku. Samo na državnih poslopijih vihra velika trikolora.

Vojaška proslava

V sedanjih težkih časih je imela tudi letošnja proslava francoske junakinje večji pomen. Vlada venomer poziva narod, da se zedini, da pozabi na vsa nasprotja, da razvije svoje skrajne energije, da bi bila Francija kos sedanjim izrednim razmeram. Proslava se je vršila pred spomenikom Jeanne d'Arcove na trgu des Pyramides, kjer se pričnejo Tuilerije. Ves spomenik je bil okrašen z zastavami, girlandami in neštetiimi venci. Prisotna je bila tudi vlada z zastopniki mesta Pariza. Okrog trga je bila častna straža konjenice republikanske garde. Spreved je trajal skoraj pet ur. Vlada je prisostvovala samo prvemu delu, vojaškemu. V drugem delu so korakale razne katoliške in domorodne organizacije, v tretjem pa zastopniki desničarskih strank.

Ceprav je bil vojaški spreved mnogo skromnejši kakor 14. julija, je vendar pokazal sijajne vrline francoske vojske, ki tako redko paradira. Spreved je otvorila impozantna konjenica republikanske garde, potem so strumno korakali gojenci vojske Politehnik in slavne vojaške akademije Saint-Cyr, za njimi pešadija republikanske garde in Garde mobile, francosko orožništvo. Nato se je vrstila pešadija, po dva bataljona z zastavo iz štirih polkov, med njimi eden kolonialni. Za njimi je korakala mornarica in letalske čete. Spreved je zaključil večji oddelek tankov in avtomitraljezov. Vojska je defilirala v pravcu Palais Royal-Concorde. Na vsej poti po dolgi rue de Rivoli je bila burno pozdravljena od tisočglave množice.

Francija brez klerikalne stranke

Takoj za vojaškim se je pričel spreved patriotskih in katoliških društev pod njihovimi zastavami: veterani vojske in mornarice, nacionalna katoliška federacija, zastopniki katoliških šol in ustanov, katoliška unija žen in deklet, potem razna sportska združenja, skauti, slikovite skupine francoskih narodnih noh iz vseh pokrajin, učitelji, študenti in srednješolci, bivši bojovniki in cela vrsta drugih nacionalnih

Pariška policijska prefektura

in karitativnih društev, ki se klanjajo Devici kot svetnici in narodni junakinji. Francoski katoliki so odlično organizirani, toda samo na strogo verski podlagi. V Franciji je izvedena polna ločitev cerkve od države in se cerkev vzdržuje le z lastnimi sredstvi. Politično so francoski katoliki organizirani v vseh mogočih strankah od skrajne desnice do radikalov. Francija nima klerikalne stranke in sploh ne pozna klerikalizma v našem smislu. Nobena stranka ne trdi zase, da je edinole ona katoliška. Kljub temu versko življenje močno napreduje in je katoliška cerkev v Franciji v polni svobodi in v konkurenci z vsemi ostalimi svetovnonazorskimi strujami dokazala svojo opravičenost v duhovnem življenju naroda.

Tisoči z vzdignjeno desnico

Okrog poldneva se je začel politični spreved. Ves čas spreveda je bila policija in mobilna garda koncentrirana v ogromnem številu, da bi preprečila spopade med desničarji in levičarji, ki so bili prejšnja leta zelo hudi. Na začetku Tuileries je bila instalirana cela poljska bolnica, ker se je računalo tudi z najhujšim. Toda časi so se izpremenili. Bilo je sicer manifestacij in demonstracij, vzklikov in protivzklikov, preprirov, suvanja in prerivanja med političnimi nasprotniki, a to je bilo tudi vse.

Skrajna desnica je mobilizirala vse svoje sile ne samo v sprevedu, temveč tudi med gledalci. Levičarji so bili bolj redko zastopani. Ob tej priliki ste lahko opazovali veliko svobodo, ki vlada v republiki, v kateri se lahko agitira tudi za monarhijo. Desničarji so celo vpili: »Živel kralj, dol republika!«, in pri tem jih je mobilna garda ščitila pred ogorčenimi pristaši republike! Najprej so defilirali najbolj zmerni na skrajni desnici, parti national et social, ki so pristaši politike močne roke. Potem so prikorakali francoski fašisti, parti populaire français, ki jih vodi komunistični odpadnik Doriot. Za njimi francoski monarhisti okrog action française z Maurrasom na čelu ter naposled najbolj številni — njihov spreved je sam trajal polne dve uri — bivši razpušeni Croix de Feu, fašistična organizacija, sedaj legalno organizirana pod imenom parti social français, pod vodstvom proslulega polkovnika La Rocque-a. Čudno je bilo videti sredi Pariza, kako na tisoče ljudi z vzdignjeno roko defilirajo pred spomenikom narodne svetnice! Ti Francozi so prepričani, da Francijo lah-

Ne koridor, temveč Pomorje

Zgodovinski in današnji pomen tega ozemlja

Naziv »koridor« vsebuje močno omalo-važevanje poljskih pravic do tega ozemlja, zato se Poljaki vedno razburijo ako čujejo to besedo. Kdor pravi »koridor«, pravi vojna, je njegov odgovor, ali v govoru pada ta izraz. V evropski javnosti je precej splošno vkoreninjen nazor, da ima ta del poljskega Pomorja pretežno nemško prebivalstvo in da je Versailles prav brezobzirno prisodil te kraje Poljski. Resnica pa je ravno nasprotna. Na ozemlju, ki je znano pod imenom koridor, je prebivalstvo najmanj po 90% poljsko in je ta slovanski značaj dežele ohranjen preko tisoč let. Res da je drugi rajh Viljemove Nemčije storil vse, da bi ta del Pomorja popolnoma ponemčil, toda to se mu ni posrečilo. Nasilna nemška naselitev ni poglajala korenin in ob prevratu so se nemški naseljenci vrnili v Nemčijo, ker so izgubili vse pravice in je kolonizacijska komisija izgubila svojo pomoč in oblast.

Današnje poljsko Pomorje — Koridor — je bilo vedno del poznanske pokrajine. Poznanj pa je bil v zgodnjem srednjem veku prestolnica poljske države. Zaradi silnega pritiska nemškega sosesa do poljski kralji prenesli prestolnico najprej v Krakov, kasneje pa v Varšavo, ker se je po pripojitvi velike kneževine Litve težišče države premaknilo na vzhod. Tako zvali versajski diktat je Pomorje prisodil Poljski na temelju jezikovne karte nemškega »Ostmarkenvereina« iz leta 1913, ki je bila nedvomno sestavljena v škodo Poljakov, pa vključ temu ni mogla zabrisati pretežno poljskega značaja Pomorja. Ako ne vpoštevamo mest, je poljsko prebivalstvo tvorilo povsod preko 80 odstotkov. Nemški jezikovni otoki so bili kot umetne tvorbe posejani po vsem ozemlju. Središča te nasilne naselitev so tvorila državna posestva, ki so bila zaplenje-

na reši samo močna, nacionalistična diktatura, ki bo kos političnim sistemom obeh velikih sosedov in ki je edina sposobna, da jo zopet vzdigne na gospodujoči položaj v Evropi.

Francija potrebuje stalno vlado

V sprevedu ni imel nihče uniforme, ker so vse uniforme in polvojaške organizacije v Franciji prepovedane. Zato so pa vsi v sprevedu imeli ponosno svoj strankarski časopis »Le Petit Journal« ali »L'Action Française«, s katerim so izpričali svojo pripadnost. V sprevedu je bilo tudi veliko število žen, ki sploh igrajo v političnem življenju Francije mnogo večjo vlogo, kakor se to ponavadi misli v inozemstvu. Znano je, da ima francoska gospodinja doma veliko besedo tudi v politiki ter močno vpliva na moške člane rodbine. Neverjetno pa je, da Francozinje še vedno niso dobile volilne pravice. Parlament jo je sicer že večkrat izglasoval, toda stari gospodje v senatu so se še vedno z uspehom uprli. Kakor kaže, so tudi žene izredno dobro informirane o političnih dogodkih, kar je tudi nemala zasluga svobodnega tiska. Monarhisti in fašisti argumentirajo ravno zdaj z izrednimi pooblastili sedanje vlade, da je Franciji ne samo v izrednih časih, temveč trajno potrebna stalna vlada, ki jo lahko upostavi samo avtoritativni režim ali monarhija. Monarhisti so pristaši bourbonskega pretendenta na francoski prestol, grofa Pariškega, ki živi v pregnanstvu v Belgiji. Oni dokazujejo: 40 kraljev skozi tisoč let v službi Francije! Vsekakor pomembno. Imajo tudi svoj dnevnik »Le Courrier Royal«. Položili so nešteto vencev pred spomenik braniteljske kralja, vse z belimi bourbonskimi liljami. Uspelo jim je tudi tokrat prirediti sijajno manifestacijo sredi Pariza in marsikje tudi v pokrajini. Toda republika, najsi je bila ustanovljena pri svoji tretji obnovitvi samo z enim glasom večine, se jih ne boji. Republika je tako močna, da lahko dovoli tudi delovanje fašistom in monarhistom. Kajti francoski kmet in malomeščan je v ogromni večini pristaš radikalne stranke ali centroma, dočim imata obe marksistični stranki močno oporo v delavstvu. Vendar se mora tudi republika prilagoditi novim razmeram in iskati bolj stabilno parlamentarno osnovo, ker je to splošna zahteva današnjega časa. Diktatorska pooblastila vlade in drugi septenat predsednika republike so jasen dokaz, da je republika ubrala pravilno pot. Ta edina vodi k disciplinirani, stabilni in močni Franciji, ki lahko odločno in odločujoče vpliva na usodo naše celine v velikem interesu evropskega miru.

Botrce — Botrčki!

Lepo darilo za vsakogar je fotoaparata Balda z optiko 1:6.3 — lepo torbico in

2 filma

Isoschrom

za Din 320.—

kateraga kupite v specialni fototrgovini

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8

kateri se tudi zaveže, da vam aparat zamenja, ako vam isti ne bi odgovarjal. Preskrbite se pravočasno s svežimi filmi za praznike!

Zunanja naročila izvršujemo poštanoobratno!

seljevali nemški živelj iz notranjosti, ker se je izkazalo, da nemški naseljenci iz bližine poljskega strnjenege ozemlja niso dovolj odporni in ne vrše dovolj brezobzirnega ponemčevanja.

O poljski zasedbi l. 1918. je vsa ta nemška poplava planila nazaj na zapad in tem naseljencem se je pridružilo meščanstvo, ki ga je prevzela panika in ki je mislilo, da je njihova izselitev samo začasnega značaja. Na ta način se je nemški živelj močno zmanjšal in mesta Grudziadz (Graudenz), Bydgoszcz (Bromberg), Tčew (Dirschau) in druga so spriselenci iz ostale Poljske dobila izselitev poljske večine od 60 do 80%. Omenjeni zemljevid Ostmarke je za leto 1913. izkazoval samo en okraj današnjega »Koridorja« z nemško večino. Ta okraj je prišel pod Poljsko, zato pa je ostalo pod Nemčijo mnogo Poljakov pri Kwidzinu (Marienwerder); ta okraj je po podatkih Ostmarke še vedno štel okoli 50% Poljakov. V najožjem delu »Koridorja« se je meja potegnila strogo po narodnostnih vidikih in je jezik do Gdynje narodnostno popolnoma poljski. Tu živi poljsko pleme Kašubov, ki jih je pristranska statistika štela kot posebn narodnost, da bi na ta način pokazala manjše število Poljakov. Ta preprosti prijem seveda ni imel uspeha in so Kašubi vedno bili zelo zavedni Poljaki.

Kar se zgodovinskih razlogov tiče, to ozemlje do razbitja Poljske nikoli ni spadalo v nemški rajh. Nemški viteški red je tod vladal kot vazal poljskih kraljev in knezov. S časom se je osamosvojil, po bitki pri Grunewaldu l. 1410 pa je zopet zapadel pod poljsko vrhovno nadoblast. Ko je bila vladavina reda sekularizirana in so nastopili vlado Hohenzollernci, so bili slednji še vedno podložni poljskim kraljem. Cela vrsta Hohenzollernov je polagala prisego podaniške zvestobe poljskim kraljem. Tozadevne listine so ohranjene in poljski listi jih objavljajo, da s tem zavračajo nemške trditve o večno nemškem značaju Pomorja.

Kar se tiče Gdanske, je bilo mesto do 12. veka prestolnica pomorjanskih knezov. L. 1308. je prišel v roke nemškemu vitezom in je ostal pod njihovo oblastjo 144 let. Kralj Kazimir Jagelonski ga je l. 1452 zopet pridružil poljskim deželam. V Poljski je mesto ostalo 341 let do druge delitve Poljske (1792.), ko je prišlo pod prusko oblast. Ob Napoleonovih vojnah je bil Gdansk vzlet Prusiji in kot svobodno mesto postavljen pod nadzorstvo saškega kralja, ki je bil obenem vojvoda varšavski.

Amerika in Anglija

London, v maju

Pred kratkim sta odpotovala na obisk v Kanado angleški kralj in kraljica. Pri tej priliki bosta, kakor znano, obiskala tudi Ameriko in njeno svetovno razstavo. To bo prvičkrat v zgodovini, da bo angleški kralj gost predsednika Združenih držav ameriških. In vendar je le 150 let, kar je Amerika slavila svoj prvi »dan neodvisnosti«, kar so Angleži »po neumnosti in trmi svojega kralja«, kakor to sami pravijo, zapravili Ameriko.

In medtem ko se vsa Evropa mrzlično oborožuje in ko je vsa njena diplomacija od zapada do vzhoda, pa od severa do juga na nogah in zaposlena kot še nikdar prej, prihajajo iz Novega sveta poročila, kako je Amerika otvorila svojo svetovno razstavo, ki je celo za ameriške pojme — vedno tako široke in obsežne — prirejana v velikanskem slogu. Imenujejo jo »Svet bodočnosti«.

S tem človeku spet pride na misel, — ali se svet bodočnosti morda res ne bo oblikoval bolj na oni strani Oceana kot tukaj. Že leta je bilo znano in priznано vodstvo Amerike na materialnem in tehničnem polju. Zdj pa vse kaže, da se tudi njena duhovna stran razvija in danes se svet ozira proti Ameriki za novimi idejami in na upanjem, da pride od tam, kar ne more priti od nikoder drugod. Nekoč so bile Atene središče sveta, za njimi Rim. Pariz je bil svetovna prestolnica, dokler ga ni izpodrinil London, ki je zrasel v viktorijanski dobi s pomočjo stroja in premoga ter angleških državnikov in finančnikov

v imperijsko prestolnico, v prvo mesto na svetu. Danes je London še vedno finančno središče sveta, toda v mnogih drugih ozirih so že prevzeli prvenstvo v angleško govorečem svetu Američani. Kolikokrat slišimo o visokem nivoju ameriških univerz, posebno odkar so sprejele med svoje učitelje velike moške, ki jim ni bilo več obznanja v stari domovini. Ameriški časniki so med najspodobnejšimi na svetu, Ameriški muzeji so tako dovršeno urejeni, da se evropski obiskovalci pritožujejo, zakaj jih bolj ne posnemajo. In še nešteto je takih primerov.

Angleži so še pred desetimi leti gledali na Američane kot na »slabo vzgojene otroke«. Njihovo bogastvo jim je vedno imponiralo, a nemogoče je bilo za njihove pojme ameriško ponašanje, njihov okus, ali raje neokus, ki so ga vse preveč opazno razkazovali. A takrat je bila Amerika mlada dežela, ki je samo uživala in verjela v svoje brezmejno bogastvo. Temu je sledila ekonomska kriza in z njo trda šola za Ameriko. Prvič je »šla sama vase«, začela misliti in spoznavati življenje. Prvi blagoslov je bil zanjo, da si je med svojimi možmi izbrala za predsednika Roosevelta, moža redkih sposobnosti in znanja. Ravno danes, ko je usoda sveta v rokah le nekaj mogočnikov, lahko bolj cenimo osebnost ameriškega predsednika, posebno če gledamo nanj z evropskih bregov Atlantika, kjer dežele niso bile baš tako srečne s svojimi voditelji.

V tem času se je tudi angleško mnenje o Ameriki spremenilo. Lahko rečemo, da

so postali ponosni na te svoje sorodnike onkraj morja. Če je razen občudovanja in hvale prostora še za kakšne druge občutke, je mogoče ostalo le še nekaj zavisti med Angleži, da je Amerika danes v toliko bolj ugodnem položaju, da dela in živi, kakor sama hoče, da ima dovolj časa in sredstev, da rešuje in razvija svoje lastne notranje probleme.

Dan za dnem slišimo peti hvalo ameriški dinamični vitalnosti. Optimizem in prekipajoča energija ustvarjata tam čudeže. In ravno mesta z najbolj mešanim prebivalstvom, kot n. pr. Chicago in San Francisco, vzbujajo največje občudovanje pri Angležih in prerokujemo jim največjo bodočnost. Kakor triumfira na evropskem kontinentu ideja čiste rase, tako v Ameriki triumfirajo produkti nečiste rase.

Če so bili Angleži bolj kritični v preteklosti in so zdaj spremenili to svoje razmerje v občudovanje, je z ameriškim ponašanjem do Angležev ravno nasprotno. Ker so bile vodilne plasti Amerike anglosaksonskega porekla in protestantske po veri, je bilo naravno, da so poslušale in sledile svojim evropskim stricem, ki so bili toliko bolj preizkušeni in vseh umetnostih tega življenja. A vse se na tem svetu spreminja in če je predsednik Wilson še lahko sledil svojim pradedom in angleške vasi, Roosevelt tega ne more, ker je holandskega porekla. Ameriški poslanik v Londonu in vsa njegova množestvelna simpatična družina so katoličani, kar je najbrže prvi primer med ameriški poslanci tukaj. Dobro je znan njujorški župan La Guardia, Italijan po poreku. Tako se počasi pojavljajo med vodilnimi osebnostmi ljudje, ki niso anglosaksonskega porekla in to se bo pojavljalo naj-

brže bolj in bolj pogosto. Saj je temeljni princip ameriške ustave, da barva, plemo in poreklo ne igrajo nobene vloge v enakosti državljanov. Če je bil do zdaj nezapisan zakon, da deželo vladajo protestantski Anglosaksonci, se bodo prej ali slej najspodobnejši med kasnejšimi prislenci iz različnih evropskih narodov približili mesta v vodilnih krogih.

Zanimivo je razmerje ameriškega javnega mnenja do političnih dogodkov v Evropi. Splošno priznavajo, da je do nedavnega še močna struja, ki je zastopala načelo: »Proč od Evrope in njenih homatij« v zadnjem času zelo veliko izgubila. Opazovalci v Ameriki med septembrsko krizo so celo trdili, da je bila Amerika na predvečer Monakovega spet tam, kjer je bila leta 1917: pripravljena, da bi se šla boriti v Evropo. Njen predsednik se je ponovno in čisto spontano — pravijo, da celo Mr. Chamberlain ni vedel za njegovo »odprto pismo« Hitlerju v aprilu, dokler ni bilo objavljeno — vpletel v evropsko politiko. Američani pravijo, da imata največji zaslug za to zmago nad politiko ameriške izolacije radio in ameriški žurnalisti, ki so tako zainteresirali javnost o tukajšnjih razmerah, da so Američani po cele noči presedeli pri svojih aparatih in sledili razvoju krize.

V kolikor je zraslo zanimanje za tukajšnje dogodke v zadnjem letu na oni strani Atlantika, v toliko pa je zrasla tudi kritika angleške politike. Chamberlainova vlada je morala prelistati več trpih čitkov in krute resnice od onstran Oceana kakor od katerekoli druge strani. Ameriški tisk je sproti prinašal točne in neizprosne komentarje k dogodkom. Angleži, ki so obiskali Združene države, so

morali slišati še vse kaj drugega, ne da bi ob takih prilikah mogli odgovoriti kaj drugega v svojo obrambo in opravičilo, kakor: »Ameriki je lahko, ona je tako daleč od Evrope«.

Spriču vsega tega ni čuda, da so vladni in dvorni krogi bili v nemalih skrbeh, kako bo z obiskom angleške kraljevske dvojice v Združenih državah, ki naj bi potrdil svetu dobre prijateljske odnose med obema državama. Obisk je bil naznanjen že lani in misel, da bi ga odpovedali je bila kmalu spoznana za neprimerno. Našli so posrečen izhod s tem, da so naznanili, da hočejo poudariti privatnost kraljevskega obiska in da zato ne bo spremljal visoka gosta na njihovem potovanju noben angleški minister, kot je to običajno, kadar gre kralj v tujo državo. Lani ju je v Pariz spremljal zunanji minister lord Halifax. Nekateri angleški časopisi so pri tej priliki diskretno pripomnili, da bo tako navdušenje Združenih držav za kraljevske dvojice bolj neskaljeno.

Med tem je pa že tudi Chamberlainova vlada obljubila, da bo spremenila svojo zunanjo politiko in čeprav jo še včasih mikajo stara pota, se vendar vztrajno trudi prilagoditi se novim. Amerika ni štedila s hvalo in obravnavanjem ob tej priliki. In če sodimo po časopisnih izdajah zadnje nedelje, ki so polne člankov in slik angleške kraljevske družine, čeprav je še dober mesec časa, predno prestopita kanadsko-ameriško mejo, potem lahko pričakujemo, da bo obisk angleškega kralja predsedniku Združenih držav zares triumfalen.

X. Y. (London)

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Gospodarstvo

Zboljšanje naše zunanje trgovine v aprilu

Povečan izvoz lesa, svinj, bakra in rud

Carinski oddelek finančnega ministrstva objavlja podatke o naši trgovini v mesecu aprilu. V preteklem mesecu se je naš izvoz ugodneje razvijal nego v prvem četrtletju. Medtem ko je vrednost izvoza v januarju v primeri z lanskim januarjem zmanjšala za 10,6%, v februarju pa celo za 13,9% smo šele v marcu dosegli lansko višino izvoza v istem mesecu; v aprilu pa je vrednost našega izvoza presegla izvoz v istem mesecu lanskega leta za 9,5%.

V aprilu je znašal naš izvoz 333.214 ton (lani v aprilu 380.613) v vrednosti 433,3 milijona din nasproti 395,7 milijona din v lanskem aprilu. Po količini je bil izvoz v aprilu sicer za 12,5% manjši nego lani, po vrednosti pa se je povečal za 37,5 milijona din ali za 9,5%.

Naš uvoz je bil v aprilu manjši nego v prejšnjem mesecu in tudi manjši nego v lanskem aprilu. Znašal je 103.364 ton (lani 102.685) v vrednosti 418,9 milijona din nasproti 432,3 milijona din v lanskem aprilu. Nasproti lanskemu aprilu se je vrednost uvoza zmanjšala za 13,5 milijona din ali za 3,9%. Na zmanjšanje uvoza so očitno vplivale omejitve pri uvozu surovin.

Povečanje izvoza na eni strani in zmanjšanje uvoza na drugi strani je povzročilo, da smo v aprilu zabeležili prvokrat letos aktivno trgovinsko bilanco in znaša izvozni presežek 14,5 milijona din, medtem ko smo imeli lani v aprilu za 36,6 milijona pasivno bilanco. Seveda je treba upoštevati, da je ta aktivnost vsaj deloma posledica ukrepov za omejitev uvoza surovin iz neklinirskih držav.

Gibanje naše zunanje trgovine v prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo naslednje (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
januar 1939.	319,1	378,3	-59,2
februar 1939.	339,5	402,1	-62,6
marec 1939.	423,0	476,3	-53,3
april 1939.	433,3	418,8	+14,5
jan. - april 1939.	1514,8	1675,4	-160,6
jan. - april 1938.	1569,5	1743,8	-174,3
jan. - april 1937.	1903,4	1568,8	+334,6
jan. - april 1936.	1117,9	1382,2	-264,3
jan. - april 1935.	1235,6	1095,3	+140,3
jan. - april 1934.	1099,0	1100,4	-1,4
jan. - april 1933.	937,7	807,5	+130,2
jan. - april 1932.	905,8	952,8	-47,0

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je dosegel naš izvoz po vrednosti 1514,8 milijona din; pri tem je bil za 54,7 milijona din ali za 3,5% manjši nego lani v istem razdobju oziroma za 388,6 milijona din ali za 20,4% manjši nego v istem razdobju pred dvema letoma.

Naš uvoz pa je letos v prvih štirih mesecih dosegel vrednost 1675,4 milijona din, to je za 68,4 milijona din ali za 3,9% manjši nego lani v istem razdobju. Naša trgovinska bilanca je bila letos do konca aprila pasivna za 160,6 milijona din.

Izvoz v aprilu

Pšenice smo v aprilu izvozili 1004 vagonov v vrednosti 17,0 milijona din (lani 30 vagonov za 0,6 milijona din). Izvoz kornice je bil večji nego v prvem četrtletju in smo v aprilu izvozili 1783 vagonov kornice v vrednosti 18,2 milijona din, (vendar je bil ta izvoz še znatno manjši nego lani v aprilu, ko smo izvozili 15.287 vagonov kornice v vrednosti 151,3 milijona din). Povečanje izvoza kornice v primeri s prvim četrtletjem je pripisati olajšavam, ki so bile izdane v zvezi z delno uporabo internih dinarjev za izvoz v neklinirske države. Pri izvozu pšenične moke in otrobov vlada še vedno zastoj in je izvoz v aprilu dosegel le 1 milijon din nasproti 13 milijonom v lanskem aprilu.

Fizola smo letos v aprilu izvozili za 5,7 milijona din (lani za 3,2), vina pa za 2,6

milijona din (0,3). Izvoz konoplje se je povečal na 117 vagonov (lani 81) v vrednosti 11,3 milijona din (7,3). Nadalje smo v preteklem mesecu izvozili 6 vagonov hemlja (10) v vrednosti 0,6 milijona din (2,0).

Boljši izvoz živine.

Kakor je znano je letos v prvem četrtletju najobčutnejše nazadoval izvoz živine. V aprilu pa se je v zvezi z večjim izvozom v Italijo in Čehoslovaško zopet dvignil. Medtem ko smo v prvem letošnjem četrtletju izvozili le 2958 glav goveje živine, je izvoz govede samo v aprilu dosegel 1723 glav v vrednosti 4,9 milijona din; nismo pa še dosegli lanskega izvoza, kajti lani smo v aprilu izvozili 2181 glav v vrednosti 5,5 milijona din. Prav občutno se je povečal izvoz svinj, ki se je povzpela na 32.987 glav (lani 16.580) v vrednosti 55,2 milijona din (lani 22,8). Izvoz konj pa je bil nadalje zelo slab in smo v tem mesecu izvozili le 420 konj (1576), v vrednosti 2,0 milijona din (4,4).

Zive perutnine smo v preteklem mesecu izvozili za 2,2 milijona din (2,6), svežega mesa in zaklane perutnine za 8,8 milijona din (8,2), mesnih izdelkov za 3,6 milijona din (3,2) in svinjske masti za 9,9 milijona din (1,5).

Povečan izvoz lesa

Ze prejšnji mesec smo zabeležili, da se je v marcu zopet povečal naš izvoz lesa. To povečanje je prišlo še bolj do izraza v preteklem mesecu, saj se je izvoz gradbenega lesa v tem mesecu povečal na 8191 vagonov (lani 6038) v vrednosti 63,1 milijona din (lani 45,7). Drv smo v aprilu izvozili 1057 vagonov (91) v vrednosti 2,3 milijona din (0,2), lesnega oglja 292 vagonov (103) v vrednosti 1,8 milijona din (0,6), železniških prago 178.000 (108.000) v vrednosti 9,9 milijona din (4,7) in lesnih izdelkov za 2,7 milijona din (3,3). Nadalje smo v preteklem mesecu izvozili za 3,9 milijona din ekstraktov za strojenje (2,1). V celoti je bil izvoz lesa, drv, oglja, prago, lesnih izdelkov in ekstraktov za 28 milijonov dinarjev večji nego v istem mesecu lanskega leta.

Ostali izvoz

Znatno se je letos v aprilu povečal izvoz bakra in rud. Bakra smo v aprilu izvozili 474 vagonov (176) v vrednosti 75,8 milijona din (21,1). Izvoz rud pa se je povečal na 24.991 vagonov (11.271) v vrednosti 42,7 milijona din (24,6), izvoz surovega svinca pa na 2,3 milijona din (0,9). Izvoz cementa se je po količini sicer povečal na 1252 vagonov (1098), po vrednosti pa je za malenkost nazadoval na 3,1 milijona din. Končno smo v aprilu izvozili za 1,4 milijona din (1,8) kalcijevega karbida in cianamida in za 2,0 milijona din sode (1,1).

Manjši uvoz surovin

Omenili smo že, da je zmanjšanje uvoza deloma povzročil manjši uvoz surovin zaradi znanih uvoznih omejitev iz neklinirskih držav. Tako smo letos v aprilu uvozili le za 13,4 milijona din surovega bombaža (lani za 23,6) in za 25,9 milijona din bombažne preje (lani za 26,7). Surovih kož smo v aprilu uvozili le za 1,6 milijona din, medtem ko je lani v aprilu znašal uvoz 9,2 milijona din. Uvoz premoga se je zmanjšal od lanskih 43.700 na 38.500 ton oziroma od 18,8 na 12,0 milijona din. Uvoz železa in polifabrikatov se je skrčil od 14,4 na 9,8 milijona din. Nadalje se je zmanjšal uvoz surove kave od 4,9 na 2,0 milijona din.

Povečanje pa opazimo pri uvozu volne in volnene preje. In sicer od lanskih 17,9 na 24,4 milijona din. Uvoz svilene preje (umetne svile) pa se je dvignil od lanskih 7,6 na 9,9 milijona din.

Zbor Centrale industrijskih korporacij

V prostorih Industrijske zbornice v Beogradu je bil včeraj 23. redni zbor Centrale industrijskih korporacij. Poleg državnih gostov so prišli na zbor finančni minister Djurić, kmetijski minister Bešlić, minister za socialno politiko Rajaković, pomočnik finančnega ministra dr. Sladović, zastopniki visokih komercialnih šol, Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, osrednjih uradov in drugih korporacij. Iz Slovenije so prišli predsednik Zveze industrijske za dravsko banovino Avgust Praprotnik, generalni tajnik zbornice za TOI Ivan Mohorič, tajnik Zveze industrijske dr. Golja in dr. Vrhunec.

Zborovanje je otvoril predsednik beograjske Zveze industrijske dr. Vlada Ilić, ki je v svojem govoru pozdravil dosedanje predsednika centrale g. Avgusta Praprotnika. V svojih izjavah je med drugim iznesel predloge za ustanovitev posebnega odbora za proučevanje finančnih vprašanj. Čeprav je naša država pretežno agrarna, je treba vendar pospešiti razvoj industrije, ki postaja važen činitelj za ves napredek v državi. Dotaknil se je tudi vprašanja revizije socialne zakonodaje, ki naj se prilagodi stvarnim možnostim. Finančni minister mora čim prej rešiti vprašanje primanjkljaja deviz, tako da bodo mogli industriji dobiti potrebne surovine za svoje obrate. Na kmetijskega ministra je apeliral, naj pospeši industrijsko proizvodnjo lanu, konoplje

Gospodarske vesti

= **Promet Reke in Sušaka.** Reška »Vedeta d'Italia« objavila zanimive podatke o blagovnem prometu Reke in Sušaka v zadnjih 15 letih, in sicer glede na izvajanja pariškega »Excelsiorja«. Blagovni promet reške in sušake luke se je v zadnjih letih razvijal takole (v tisočih ton):

	Sušak	Reka	Skupaj
1913			2097
1924	177	389	566
1930	728	777	1505
1932	473	483	956
1934	576	601	1176
1936	503	679	1182
1937	740	777	1517
1938	580	770	1350

Reški list poudarja, da imata reška in sušaka luka vsaka svoj delokrog, kar si-

cer ne izključuje medsebojne konkurence, toda konkurenca obstoja tudi med drugimi lukami. Da ni razlogov za konkurenčno vojno med Reko in Sušakom kaže tudi sodelovanje v prometu ene in druge države. Reka in Sušak lahko živita in se razvijata kot luki druga poleg druge.

= **Razstava tujsko-prometnih zvez.** Obe slovenski tujsko-prometni zvezi, ljubljanska in mariborska, sta že večkrat sodelovali na razstavah ljubljanske velesej. Ma. Propagirati lepoto in urejenost Slovenije, vabiti tuja k obisku Slovenije, vabiti ga k daljšemu bivanju, to je namen teh razstav. Ljubljanski velesej je za take turistične razstave izredno prikladno mesto. Saj gre mimo razstavnega prostora nešteto obiskovalcev, domačih, iz bližnje in daljne okolice, pa tudi iz inozemstva. Letošnja tujsko-prometna razstava obeh tujsko-prometnih zvez se razlikuje od do-

sedanjih predvsem po uporabljenem gradivu. Medtem ko je doslej lepota Slovenije kazala večja zbirka fotografij, so letos za razstavo uporabljeni veliki, od zadaj razsvetljeni transparenti. Razstava zasluži vso pozornost občinstva, saj v dostojni obliki opozarja na turistično visoko razv. to Slovenijo. (—)

= **Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani** na binokstni ponedeljek dne 29. t. m. ne postuje za stranke.

Borze

24. maja

Na jugoslovnski borzi notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 13.80. Prav tako notira London na svobodnem trgu kakor doslej 258. Po tem tečaju se ravna jo tudi ostali tečaji na svobodnem trgu. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 31,25, češki klirinški čeki pa so se nudili po 149 (včeraj v Beogradu 142,50). Beograjska borza zaradi praznika danes ni poslovala. Na zagrebškem efektm tržišču se je vojna škoda pri nespremenjeni tendenci trgovanja po 461. Zaključki so bili še v 6% beguških obveznicah po 89 in v 6% dalm. agrarnih obveznicah po 86,50. Končno je bil promet v delnicah Trboveljske po 185.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 206,17 — 209,37, Pariz 116,40 — 118,70, New York 4385,50 — 4445,50, Zeneva 995 — 1005, Milan — 231,95 — 235,05, Amsterdam 2366 — 2404, Berlin 1771,37 — 1789,13, Bruselj 749,50 — 761,50. Tečaji na svobodnem trgu: London 256,40 — 259,60, Pariz 144,81 — 147,11, New York 5458,13 — 5518,13, Zeneva 1236,72 — 1246,72, Amsterdam 2942,50 — 2980,50, Bruselj 932,11 — 944,11.

Curih. Beograd 10, Pariz 11,7550, London 20,7750, New York 44,75, Bruselj 75,50, Milan 23,35, Amsterdam 238,50, Ber. lin 178,0250, Stockholm 107,0250, Oslo 104,40, København 92,75, Praga 15,25, Var. šava 83,75, Budimpešta 87, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

Tako izgleda nedovoljena tatvina višenj! Nasprotno brez nevarnosti uživajte odlični višnjevi bonbon 505 s črto.

ORIGINALNA AROMA

505

ZA OKO - ČRTA
ZA OKUS - AROMA

EFEKTI
Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 461 — 462, 4% agrarne 60 — 60,50,

Trgovsko bolniško in podporno društvo je polagalo obračun

V nedeljo so v zbornici za TOI pod predstvom Erieta Gombača zborovali delegati Trgovskega bolniškega in podpornega društva. Občni zbor, ki se je prvič vršil po sistemu zastopstva po delegatih, je potekel gladko.

Poslovno poročilo je podal predsednik Gombač. Iz njegovega poročila posnemamo, da je v preteklem letu število članstva zavarovalcev naraslo in šteje sedaj društvo višjih prostovoljnih zavarovalcev 5421, v obveznem zavarovanju pri Bolniški blagajni pa jih je 10.092. Predpis prispevkov je lani dosegel 1.841,611 din in plačevanje je bilo še dokaj redno kar priča o ugodnem izpolnjevanju prevzetih obveznosti s strani zavarovalnega članstva. Med bolezenskimi dajatvami in podporami višjega zavarovanja zavzemajo prvo mesto izdatki za zdravljenje in oskrbo članov in svojcev v Slajmerjevem domu, za katero je lani društvo izdalo za 785 članov in svojcev s 7797 oskrbnimi dnevi 542,165 din. Poleg tega pa je društvo izdalo še za oskrbo in zdravljenje v javnih bolnišnicah in klinikah za 655 članov in svojcev s 8495 oskrbnimi dnevi 304,850 din. Celokupno zdravljenje je torej zneslo din 847,015. Na njihovi podpori v bolezenskih primerih je društvo izdalo še za skupno 233 članov in svojcev 164,010 din. Izdalo je končno še na posmrtninah skupno 38,000 din.

Zasedba Slajmerjevega doma je bila stalno zelo velika, pogosto pa je bil dom prenapolnjen, da niti ni mogel sprejeti vseh bolnikov in je moral v takih primerih odklanjati predvsem zasebnike, ki so za dom prav za prav največjega finančnega pomena. Kako velikega pomena je dom za zavarovano članstvo, je razvidno iz dejstva, da se je v njem od ustanovitve pa do lani zdravilo 1922 članov in 1946 svojcev s skupno nad 40.000 dnevi in je bilo samo lani izvršenih 861 operacij, ambulantno in fizikalna razpisila, pa je bilo deležnih 1138 oseb.

Vedno večja prenapolnjenost društvenega sanatorija, zlasti pa težnja članstva po izpolnitvi doma s posebnim ginekološkim in porodničarskim oddelkom sta narekovala društveni upravi nujno nalogo, da poskrbi za razširitev doma. Kakor računajo, bo razširitev sanatorija dovršena do jeseni in bo potem razpolagal s 100 posteljami in obsegal kirurški, interni in ginekološko-porodniški oddelki. Opremljen bo tudi z raznimi ambulatorij, napravami za fizikalno zdravljenje in za razne specialne preiskave ter bo tako ustrezal vsem zahtevam modernega zdravstva, ki je v interesu zavarovalnega članstva. Notranja oprema bo smotrna in udobna, bolnikom pa bo za razvedrilo na razpolago tudi radio.

V zmislu sklepa zadnjega občnega zbora si je društvo v preteklem letu prizadevalo, najti čim ugodnejšo rešitev ureditve lastne zdravstvene naprave v Mariboru. V to svrhu je bil v Mariboru sestavljen delegatski svet in na njegovo pobudo se je društvo obrnilo na banko upravo v Ljubljani s prošnjo, naj pristane na postavitev posebnega društvenega paviljona v okviru mariborske banovinske bolnišnice. Ker je uprava banovinske bolnišnice v Mariboru v tej zadevi zavzela odklonilno stališče zaradi projektirane regulacije lastne bolniš-

Peri temeljito svoje perilo!

Schichtovo TERPENTINOVNO MILO

4% severne agrarne 60 — 60,52, 6% beguške 88 — 89, 6% dalm. agrarne 86,50 — 87, 7% stabiliz. 98 — 99, 7% invest. 99,50 — 100,50, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 92,75 — 93,75, 8% Blair 100 — 101; delnice: Narodna banka 7400 den., PAB 212 den., Trboveljska 185 — 187,50, Gutmann 53 bl., Sečera Osiček 75 — 90, Osijska lijevaonica 160 den., Isis 25 den., Jadranska 315 bl.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 24. maja. Začetni tečaji: pšenica: za julij 76, za sept. 75,625, za dec. 77,75; kornica: za julij 50,75, za sept. 71,375.

+ Winnipeg, 24. maja. Začetni tečaji: pšenica: za julij 63.

Vlomilci in tatovi okoli Ljubljane

Po vaseh okrog Smarne gore se zadnji čas množijo primeri vlomov, tatvin in podobnih reči, ki stavljajo varnost po teh krajih v precej žalostno luč in bo moralo prebivalstvo samo sebi po obrambi, če bo hotelo ohraniti svoj sloves.

Nedavno se je skupina sumljivcev pod večer pritihtopila do hiše nekake krojača ob cesti med Skarčuno in Smartnim. Zlikovci so najbrž čuli, da ima krojač gotovino doma, pa so potrkali na njegovih vratih in mu začeli pripovedovati nekakšno zgodbo o divjem merjascu, ki da strah po bližnjih gozdovih. Pregovorili so ga, da gre z njimi nadenj. Odklenil jim je vrata, jih oborožil z motikami in kar je šel imel pri roki, sam pa je vzel revolver s seboj. Komaj pa so bili na cesti, je krojač zasulil, da imajo zahrbtno nakane in da ga hočejo samo zvabiti v gozd. Poiskal je primerno pretezo, češ, da mora še enkrat domov, a kakor hitro je bil spet v veži, je zasulak ključ in ostal v hiši. Bil je sam doma, njegova žena je bila v službi v tekstilni tovarni v Tacnu. Pajdaši so nekaj časa čakali, a ko ga le ni bilo, so se vrnili in začeli razbijati po vratih. Z nekaj strelji skozi okno je nasilneže prepodil, a od tam so se umaknili v neko smartnisko gostilno, kjer so se pri kozarcu vina pomenkovali o tem, kako bi krojača in njegove denarje dobili v pest. Na srečo je v sedmi sobi sedel orožnik, ki so ga gostje opozorili na klateže. Pristopil je in jim napovedal aretacijo. Orožniki so takoj začeli preiskavo in aretirane izročili sodišču.

Včeraj so se neki zlikovci privoščili prav drzno pobalinstvo na račun lastnice znane gostilne pri Novem zvonu v Tacnu. V zgodnjih jutrnjih urah, ko je bila gostilna že odprta, a je bila uslužbenka zaposlena v notranjih prostorih, so se pred hišo ustavili nekje petdeset ljudi in začeli snemati dve leseni tabli z napisom firme in s cenikom jedil in pičak. Kakšen namen so mogli imeti tatovi s tema dvema tablama, ni znano, gostilničarji pa so le prizadejali za 500 din škodo. Oškodovanka je tatvino takoj prijavila šentšvitskim orožnikom, ki so takotvom že za petimi. Zanimivo je, da so neznanci izvršili tatvino vprico nekake gorenjskega mesarja, ki se je slučajno pripeljal mimo, a ko jih je vprašal, kaj počno, so mu natvezili, da snemajo tabli zaradi popravila.

Zbor obmejnega učiteljstva na Rakeku

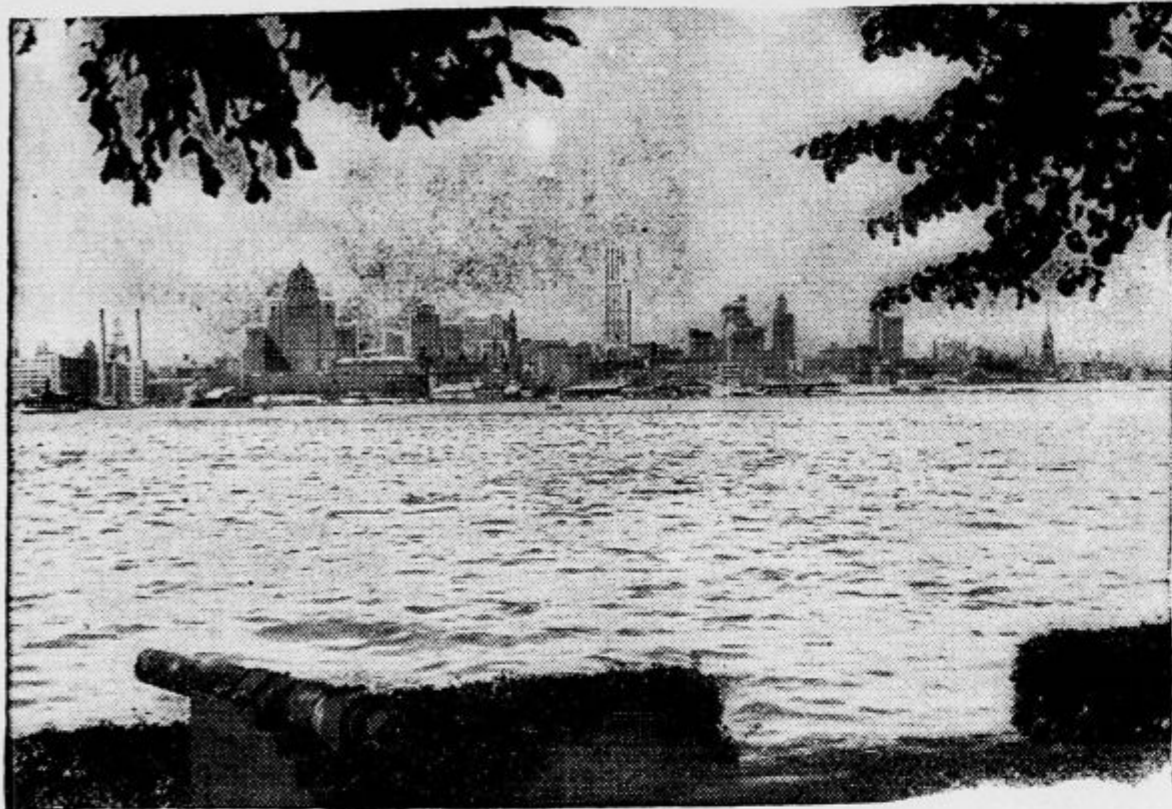
Učiteljsko logaški srez, ki se porokdo sestaja, je zborovalo v soboto 20. maja na Rakeku. Zbralo se je 52 članov od 96, kotičar jih šteje društvo, kar je sicer le 54%, vendar zadostno sprito neugodnih svez.

Glavna točka dnevnega reda je bil referat g. prof. Vencelava Čopica o »Delu v šoli po sodobnih pedagoških načelih«. Predavatelj je prešel vsa obdobja različnih pedagoških gibanj ter se pomudil pri globalni metodi. Izloščil je spoznanja nam je dal že Sokrat za nauk: »Poukava je sama seboj!« Nato je g. predavatelj točneje opredelil pojem kulture kot pot učiteljevanja ter od tu prešel k opredelitvi današnjega človeka in k cilju vagoje, vzgajanju za skupno življenje. Posebej je učiteljsvo nagradilo predavatelja za njegove besede glede vzgajanja naše ga človeka, da bo našel vero vase in v svoj narod ter da bo ostal pri tej veri ob vsakem še tako težkem položaju, v katerega bi vrgle naš narod znanje in notranje politične neprilike. V okrepitve tega je navedel številne in etične vrednote, s katerimi bomo končno le morali priti do popolne zmag.

Sledil je upravni del zborovanja, kjer je situacijsko poročilo zadovoljilo prisotne glede opravljenega dela učiteljske orednje organizacije, ne pa glede doseženih uspehov. Ko je šel tov. blagajnik poročal, da je sedaj bolj zadovoljen s plačevanjem članarine, so bili izbrani delegati za banovinsko in državno skupščino. Prav na zadnje je šel tov. resolucije prečitati resolucijo, kjer so končno prišli na prvo mesto naši najmlajši, posebno pripravilniki, ki upravičeno postajajo vedno glasniji.

Petorčice so videle kralja in kraljico

ki bosta pripovedovala doma svojima hčerka in svojejavi Emiliji in njenih sestricah

Mesto Toronto, kjer so bile angleški kraljevi dvojici predstavljene kanadske petorčice

V Torontu so bile v ponedeljek predstavljene angleškemu kralju in kraljici tudi znamenite kanadske petorčice, sestre Dionne. Pripeljale so se v Toronto v posebnem železniškem vozu s petimi majhnimi posteljicami.

Občinstvo si je z velikim zanimanjem ogledovalo spalni voz sestic Dionnejevih in na kolodvor so prinesli obilo darov za petorčice, ki so imele srečo biti predstavljene vladarski dvojici.

Varuhi petorčic pa so imeli zaradi otrok že par dni hude skrbi. Ko so punčke učili dvornega poklona, se je Emilija, ki je silno trmoglava, redno postavila na glavo, namesto da bi se priklonila po dvornem ceremonialu. Pestunje so prihajale v obup, kajti poredna Emilija ima vrhu vsega še močan vpliv na svoje štiri sestre, ki prav radi napravijo vse, kar pride Emiliji na misel. Zato bi se kaj lahko zgodilo, da bi vsa petorica namesto poklona pokazala visoki-

ma gostoma, kako lepo zna prevračati kozo. Punčkam so sešili posebne bele obleke in jim kupili bele klobučke. Bile pa so razočarane, ko so čule, da na sprejemu ne bo obeh princes. Ko so jih pomirili, so sklenile poslati jima poseben dar.

Da bi šlo vse po želji vzgojiteljev, so sprejem uredili tako, da je prišla zadnja na vrsto Emilija in bi je sestre ne mogle posnemati, ako bi ona po svoji navadi napravila kakšno po svoji glavi. Kakor poročajo, se je izteklo vse brez incidenta. Vladarska dvojica je sprejela petorčice v sobi ministrskega predsednika Ontaria v Torontu. Kralj Jurij VI. je daroval vsaki izmed petorčic svetloplav plašček; otroci pa so izročili vladarju vsak svojo fotografijo s čačkami, ki naj pomenijo njih podpis. Vsaka izmed petorčic je tudi objela in poljubila kraljico Elizabeto, ki je z nasmehom vrnila poljube vsaki deklici posebej. Po tej ceremoniji so naložili otroke v spalni voz in jih odpeljali domov.

„Moj mož je morilec“

Morilčeva žena odkriva državnemu tožilcu pravega zločinca, da ne bo trpel po nedolžnem osumljeni

V Saint Omeru pri Lilleu se je imel te dni začeti nejasen proces. Neki Stiller je obtožen, da je umoril svojega tovariša pri delu Carona. Zločin je bil izvršen v bližini Lensa.

Stillerja so policijske oblasti kmalu prijele in osumile zločina. Preiskava je namreč dognala, da sta imela Stiller in Caron tisti dan pred Caronovo smrtjo prepir. Kdaj in kako je storilec izvršil umor, ni mogoče dognati. Ugotovljeno je samo to, da je imel Stiller na svoji obleki madeže od krvi. Mož pa pravi, da je to kri, ki se je pocedila iz njegovih ran, ki jih je dobil pri padcu s kolesa.

Tik preden se je imela začeta obravnava, pa je prejel državni tožilec pristojnega

sodišča pismo z natančnimi podatki o zločinu, ki ga ba je ni izvršil Stiller. Pismo je poslala »morilčeva žena«. Takole piše državnemu tožilcu.

»Nočem, da bi bil obsojen kdo po nedolžnem, zato hitim z odkritji. Dolgo sem razmišljala o stvari, zdaj moram povedati resnico, da bom imela čisto in mirno vest.«

Nato popisuje žena, kako je bil izvršen umor in navaja tudi nekatere priče. Državni pravdnik je po prejemu tega pisma odredil ponovno preiskavo, da pride resnični krivec na zatožno klop.

Tat, požigalec in morilec

Masčevanje odpuščenega delavca, ki so ga zasačili pri tatvini

V neki tvornici za nogavice v Perpignanu tik francosko-španske meje so odkrili, da krade nekdo že dalj časa denar iz blagajne in odnaša tudi nogavice. Poostriili so nadzorstvo in res so kmalu izsledili med delavci tatu, ki je skušal vlomiti v blagajno. Vodstvo podjetja je delavca zaradi tega pri priči odpustilo in ga poslalo domov. Toda proti večeru se je tat vrnil v tvornico. Potegnil je iz žepa samokres in grozil delavcem in delavkam, da bo začel streljati, če ga bo kdo motil pri njegovem delu. Njegovo »delo« pa je obstajalo v tem, da je podtaknil ogenj v skladišču za nogavice.

Ko je začelo goreti, je nasilnež prisilil delavce in delavke, da so po vrsti zapustili tvorniško poslopje. Samo ravnatelj podjetja se je razbojniku postavil po robu. Za-

to je zločinec uporabil orožje in ga ustrelil. Tudi nekega delavca, ki je skušal pogasiti ogenj v skladišču za nogavice, je opazil s kroglo iz revolverja. Domov odšli delavci in delavke so nato obvestili gasilce. Četa je skušala vdreti v tvornico, toda pobesneli razbojnik se jim je ustavljal in streljal nanje, dokler je imel kaj nabojev. Končno so ga gasilci obkolili. Videvši, da je premagan, je izvršil samomor.

Ogenj v tvorniškem poslopju se je medtem tako razširil, da je uničil velike količine svile in poškodoval tudi nekaj strojev. Škoda cenijo na milijon frankov. Neka delavka je dobila pri gašenju takšne opekline, da so jo morali oddati v bolnišnico.

Kino v vlaku

Dansko ljudstvo ljubi zabavo in dobre domisleke ter je nemalo ponosno na novost, ki so jo uvedli na danskih železnikih. Ta novost je vagon s kinematografiko dvorano, kjer se predvajajo filmi med železniško vožnjo.

Očitvidi poročajo, da danski kino na kolesih znatno prekaša celo tovrstne ameriške naprave. Potniki, ki prihajajo iz ino-zemstva, se zdaj že na poti v prestolnico lahko seznanijo z znamenitostmi Kodanja — seveda le tedaj, če se jim bolj ljubi slediti prizorom na platnu, kakor gledati skozi okno.

Lopa z letali zgorela

Na precej nenavaden način je zgorela pri Berlinu velika lopa z mnogimi aeroplani. V Rangsdorfu na južni strani Berlina se nahaja eno največjih vzletišč v Evropi in tam stoji tudi letalska tvornica Bucker. Poleg tvorniškega poslopja se nahaja šola za vzdrževanje bodočih pilotov.

Eden izmed pilotskih učencev se je te dni dvignil z letalom v zrak, nato pa je pristal in je pustil motor aeroplana v pogonu. Hotel je s tem prihraniti trud svojemu nasledniku v letalu. Nenadoma pa se je letalo z vso silo zagnalo naprej in se je zale-telo naravnost v lopo za letala. Prebilo je zid in se pri tem raztresilo. Eksplozija je povzročila ogenj in požar je v razmeroma kratkem času uničil lopo in letala, ki so bila spravljena tam pod streho. Gmotna škoda je velika, k sreči pa ni človeških žrtev.

Prazne češke vojašnice

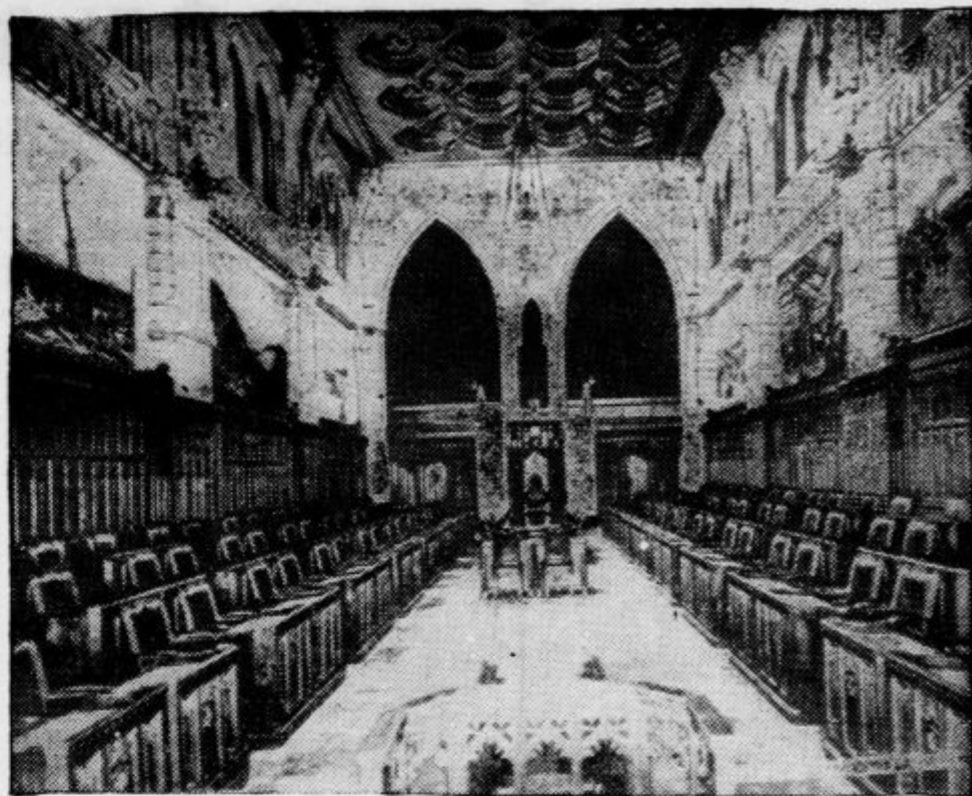
Kakor poročajo češki listi, je bivša češka vojska zdaj popolnoma demobilizirana. Pet in dvajset vojašnic v Pragi je praznih in poslopja bodo preuredili v stanovanjske hiše.

Od vseh strani se daje fotografirati

pariška lepota kraljica Sonja Bessis, kateri se je prvič v zgodovini vsakoletnih tekem posrečilo, da je še za naslednje leto obdržala naslov najlepše Parižanke

Dvorana kanadskega senata v Ottawi

Tu sta bila prošle dni angleški kralj in kraljica svečano sprejeta od članov narodnega predstavništva in kanadske vlade

Uš — duša podjetja

Triki premetenega ameriškega brivca, ki je zaradi slabe poslovne morale izgubil pravico do izvrševanja obrti

V nekem nedavno otvorenem brivskem salonu za gospode in dame v 31. ulici New Yorka je policija velela zapreti obrat, ker je našla v njem mrtvo uš. Ob istem času je sporočila lastniku salona, da se mu odvzame koncesija zaradi slabe poslovne morale. Mrtva uš namreč ni bila dokaz, da je salon nečeden lokal, temveč nasprotno: brivec jo je uporabljal vedno kadar je hotel povečati svoj zaslužek. To pa se je dogajalo na sledeči način:

Kadar je kakšna dobro oblečena in po ameriški sodbi petična dama prišla v salon in ukazala, naj ji počesejo lase, je česalka nekajkrat potegnila po laseh najprej z redkim, nato pa še z gostim glavnikom. Nenadoma pa je obstala, skremžila obraz in šepnila dami nekaj diskretnega v uho... Dama je vselej ob takšni priliki obliha rdečica do ušes, kajti česalka ji je zaupala, da je našla na glavniku uš, kar seveda ni nič strašnega, saj je v vsemestu vse mogoče. Nato se

je procedura nadaljevala: česalka je predlagala dami, naj si da »zaradi uš« umiti glavo kar je obiskovalka navadno sprejela. In glavo so umili kljentinjam vedno z žveplanim milom, nato so jo posušili in še namazali z dišavami. Za nameček so obvestile valj kožo še z ultravioletnimi žarki. Pri odhodu je gospodar salona vnovič pet dolarjev...

Ta kupčija je nekaj časa dobro cvetela, nazadnje pa se je neka dama opogumila in je izkoriščevalca ovadila policijski oblasti, ki je iz ovadbe izvajala posledice. Tako je brivec, ki se je skušal okoristiti z izvirno idejo, prišel ob vse. Policija je namreč poslala v brivski salon svojo zaupnico, ki so tudi v njenih laseh našli »mrtvo uš«. Zaupnica pa se ni dala premotiti, marveč je »corpus delicti« odnesla s seboj na policijo, ki je izkoriščevalcu zaradi slabe poslovne morale odvzela pravico do frizerske obrti.

Problemi emigracije v Angliji

»Daily Telegraph« poroča, da je angleška vlada sklenila poostri nadzorstvo nad emigranti, ker ima v rokah dokaze, da se je vtihotapilo v Anglijo pod krinko emigrantov več tujnih agentov nemške države policije. Posilimal bo moral vsak emigrant, ki se bo hotel naseliti v Angliji, dobiti domačo osebo, ki bo jamčila zanj. Kdor nima osebnih znanecv, se bo moral obrniti za pomoč na emigrantsko organizacijo.

Na smrt obsojeni vohunki

Rusko vojaško sodišče v Kijevu je obsodilo na smrt dve ženski, ki sta vohunili za neko inozemsko državo.

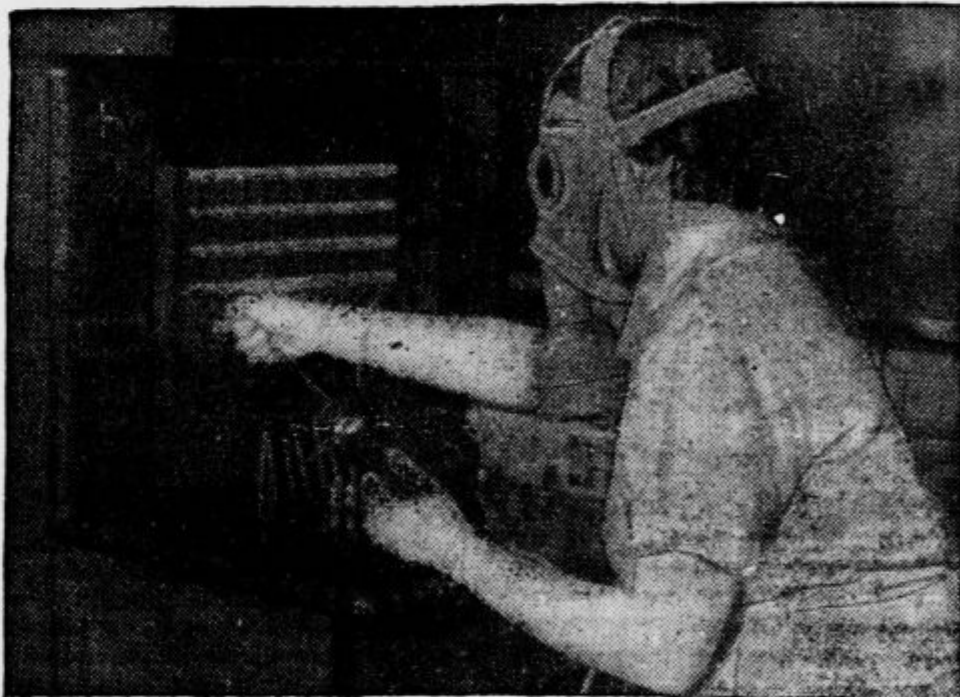
Od strahu je umrl

V Aigleju v Švici se je neko štiriletno dekletce zapodilo proti avtomobilu pleskarja Busseja v trenutku, ko je bilo vozilo v največjem diru. Že se je zdelo, da je katastrofa neizogibna, ko je Busse potegnil zavoro. Avto se je nenadoma ustavil in dekletce so živo, le nekoliko opraskano potegnili izpred koles. Na Busseja pa je to tako vplivalo, da mu je postalo slabo in ga je od razburjenja zadela kap.

Požar pri Tokiju

V soboto popoldne je pustošil v tokijski četrti Omori ogenj, ki je uničil 130 hiš. Trajalo je dobro polduroga uro, preden so požar zadušili.

Telefonistka s plinsko masko

V Franciji so dobile uradnice na poštah centralah za telefon plinske maske in se veščajo v izvrševanju svoje službe z maskami na obrazu

Oživiljenje srca z elektriko

Zastoj srca še ne pomeni, da je nastopila smrt. Znanih je mnogo primerov, ko se je posrečilo v sicer zdravem organizmu zastalo srce zopet obuditi k utripanju. V zadnjih letih se je znanost vedno in vedno namno bavila s temi vprašanji in je skušala izrabiti električni značaj delovanja srca v svoje namene.

Današnje stanje elektrotehnike dopušča, da lahko še tako slabe električne struje ojačamo, lahko pa tudi poljubno usmerjamo toke kakršnekoli jakosti. Izumitelj C. Schmittutz v Draždanah je zdaj izgotovil električni generator za srce. Generator proizvaja električne udarce, ki spodbujajo srce in ga podpirajo, da jačje utripa. S kontakti, ki jih nastavimo na kožo, pa lahko srčni mišici odvzamemo nekaj toka, ki ga potem generator uporablja za porazdelitev električnih udarcev. S tem se ojači naravno utripanje srca.

Nova priprava je v toliko pomembna, ker lahko postane pripomoček pri poskusih za oživiljanje ponesrečenecv. Dosedanji poskusi v tej smeri so se dobro obnesli. Generator je spodbujal srčne mišice k delovanju celo v retorti izven telesa.

Zračna zveza Pariz—Curih

Te dni so otvorili novo zračno progo med Parizom in Curihom. Promet vzdržujejo družbi »Air France« in »Swiss Air«. Letalo rabi od francoske prestolnice do Curiba komaj 15 minut.

A NEKDOTA

Dirigent Artur Nikisch je vabil v Lipskem. Orkester pa ga ni in ni mogel zadovoljiti. Slednjič je zavpil: »Prosim gospodje, najejte se vendar doma, ne pa tukaj pri skušnjikih!«

»Kako vendar?« se je tedaj oglašil eden izmed trobentačev, »saj od nas zdaj nihče ne je!«

Nato Nikisch: »Kako ste dejali, ne jé? Kdo pa pošilja note drugo za drugo?«

VSAK DAN ENA

»Zdaj pa ne pomaga nobena maža več, možiček! Zdrkniti moraš k meni in me rešiti z naporom svojih najboljših sil!«
(»Everybody's week-day«)

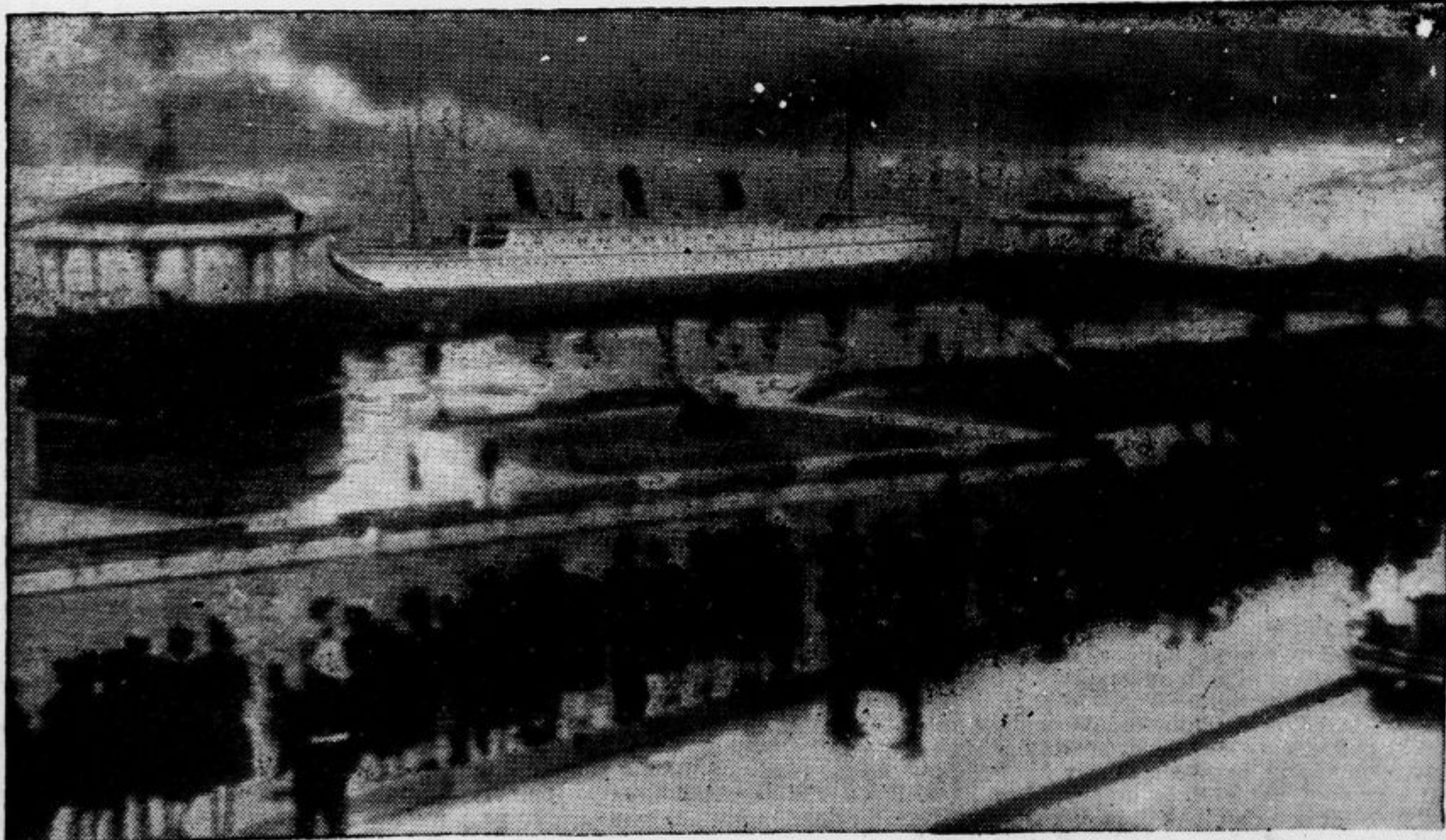
Otok se pogreza v morje

Približno 160 km južno od Manile leži otočje Verde. Zadnje dni je bil tam potres, katerega so se prebivalci tako prestrašili, da so zbežali v čolne. Otok je namreč začela zalivati voda in zemlja se je jela pogrezati pod vodno gladino. Na otočju, ki ima 15 kvadratnih km površine, živi 4000 prebivalcev.

Otočje Verde leži v Karalbskem morju blizu Venezuele

»Empress of Australia« pristaja v Quebecu

Ladja, ki je pripeljala angleško kraljevsko dvojico v Ameriko, se ustavlja v kanadskem pristanišču in množica ljudstva pozdravlja suverena britanskega imperija

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

»Ti madžarski izsiljevalci!« je vzkliknil Franc Ferdinand, ko je zvedel o teh pogojih. »Da sem jaz cesar, se ne bi nikoli vdal takšnemu izsiljevanju!«

Cesar se je vdal. Skoraj nič se ni srčil na ogrske politike; vdan je sešel vse žrtve, ki jih je moral doprinesti za prestolonaslednika. Vedel je, da mu bo zameril do smrti. Sedemdesetletni vladar ni bil maščevalec in le redko je bil nespravljen; življenje ga je bilo naučilo, da je čedalje prizanesljivejši so- dil o človeških slabostih. Razdalja, ki ga je ločila od drugih ljudi, se mu je zdela tako neizmerna, da je gledal na mnenja in dejanja ljudi z višine mnogokrat razočaranega, toda nad njih nizkoto nedosegljivo vzvišene boga. Prestolonasledniku pa ni hotel in ni mogel odpustiti. Zenitev Franca Ferdinanda je pomenila cesarju nezasišano žalitev habsburške hiše, neodpušljivo ponižanje cesarjevega dostojanstva in njegove časti. Odredil je, da naj se izvrši slovesnost odpovedi Franca Ferdinanda v kar najstrožji obliki. Ta dan ni hotel pri- znanosti prestolonasledniku nobenega ponižanja.

Knez Montenuovo se je z radostjo lotil izvršitve cesarskega ukaza. Tudi on je hotel, da bi ostal 28. junij leta 1900. velik zgodovinski dan. Ta dan je hotel maščevati sebe in cesarja, dobiti cesarju in sebi zadoščenje za vse prevzetnosti in brezobzir- nosti ošabnega in trmoglavega prestolonaslednika, ki se je bil drznil motiti cesarjev pokoj in mir.

Montenuovo je svojeručno spisal imenik oseb, ki naj bi prisostvovala slovesnemu dejanju. Spisek se je daljšal in daljšal, in ko je bil dokončan, se je spomnil knez še mnogih imen, ki jih je hitro vsta- vil, in mnogih razgovorov, da je mogel razširiti krog povabljenec. Minister vnanjih zadev je imel kot minister cesarske hiše dolžnost, pregledati spi- sek in ga potrditi. Montenuovo je smehljaje se podal imenik grofu Goluchowskemu, rekoč: »Upam, ekselencija, da nisem pozabil nobenega imena.« Mi- nister je preletel čudovito dolgi spispek z očmi, ga smehljaje se potrdil in pohvalno dejal: »O tem, svetlost, sem prepričan.«

Vabila so razposlali. Hkratu je prestolonasle- dnik uradno naznanil cesarski višji dvorniški pi- sarni, da bo njegova poroka tri dni po slovesni odpovedi, to je, dne 1. julija, v Zakopih na Če- škem.

Cesarjeva želja je bila, da se ne bi udeležil po- roke noben član cesarske hiše; toda upiralo se mu je, da bi jim pot v Zakope izrečno prepovedal. Do 19. junija knez Montenuovo ni vedel, kako naj odene neizgovorno prepoved v opravičljivo in nezavzetno obliko. Zvečer dne 19. junija je pa umrla kneginja Jozefina Hohenzollernska, ki je pripadala nevladajoči knežji veji hohenzollernske hiše in z vladajočo rodbino Hohenzollernov ni bila v sorodstvu, tako da ni imel avstrijski dvor nika- kega razloga, da bi njeno smrt uradno obžaloval. Vzlic temu je Montenuovo po kratkem posvetova- nju s cesarjem dne 23. junija odredil dvanajst- dnevno dvorno žalovanje. V zasebni okrožnici nadvojvodom in nadvojvodinjam, ki je bila prilo- žena sporočilu o odreditvi dvanajst dnevnega dvor- nega žalovanja, so člane vladarske hiše prosili, naj se za časa dvornega žalovanja ne udeležujejo slo- vesnosti radostnega ali vobče vedrega značaja.

Ta opomin je bil skoro nepotreben. Člani vla- darske hiše so se ogibali prestolonaslednika kakor

preklicanca ali izobčenca. Nekateri — tako nadvoj- voda Friderik in nadvojvodinja Izabela — so se s tem maščevali za žalitev. Drugi so si zgolj prizade- vali, da bi se vedli tako, kakor jim je cesar predpi- soval. Zelo malo se jih je odkritosrčno razburjalo nad nepristojno ženitvijo, ki je silila cesarja v skrajni odpor. Najbolj ogorčen je bil Oton, »lepi Oton«. Najmlajši brat Franca Ferdinanda, Ferdi- nand Karel, ki je bil še vedno bolan in slej ko prej navdušen za dvorno gledališče, nikakor ni bil ogorčen; ženitev iz ljubezni mu je kazala značaj mrkega starejšega brata v prijaznejši luči. Toda bolnik, ki je bil ostal bratoma zmerom tuj, ni imel poguma, da bi zapustil vrsto naježenih članov vla- darske hiše in javno stopil na stran Franca Ferdi- nanda. Marija Terezija, njegova mačeha, in njene hčere so bile edine članice vladarske hiše, ki so se upale prisostvovati poroki.

A pred poroko je bilo treba pretrpeti 28. junij — slovesno odpoved.

Franco Ferdinand je vso tisto noč pred dnevom po- nižanja bedel v premišljevanju. Prisega, ki mu jo je bilo storiti, je tlačila njegovo dušo kakor težko breme. Med pogajanji ni bil omahoval, njegov po- nos se je takrat manj upiral kakor ob mnogo ne- znatnejših vzrokih. Zmerom si je ponavljal: »Cesar bom, in Zofija bo moja žena; več nisem hotel.« Zdal se je žalostil in si očitil, da je žrtvoval otro- ke, ki mu jih bo rodila Zofija. Groza ga je bilo sko- deželjnih ljudi, ki so komaj čakali, da bi med priseganjem buljili vanj. Groza ga je bilo ponižanje, ki so čakala njega in Zofije po svatbi. Ali se je bilo zanesti, da bo ona, ki je bila tako ponosna in ob- čutljiva, znala razumno in vzvišeno prezirati ne- nehne in neogibne žalitve, ki bodo zadevale oba- dva, njega in njo? In sam — kako malo se je mogel zanesti na svojo vzvišenost in obrzdanost! Ugibal je: »Moji otroci ne bodo moji dediči, moji otroci ne bodo smeli nositi mojega imena. Moja žena se bo

zmerom čutila ponižano, vsak trenutek bo prin- šal nove spotike in žalitve. Da bi ta jutrišnji dan vsaj še minil!« In hudo mu je težila duša zavest, da vsako stvar težje doseže kakor drugi ljudje. Mi- silil je na svoja nesrečna otroška leta, na zavrato bolezen, ki mu je bila zastrupila mladost vse do zrelih moških let. Hudo mu je težilo dušo, da rau nebo ni bilo naklonjeno. Z vsakršno nadlogo in ne- srečo ga je nebo zmerom obilno in neomejeno ob- sipalo. Kadar si je pa zaželel srečo, mu jo je dajalo le nerado in zmerom le na pol, nikoli ne vse. Ali se sme polovična sreča vobče imenovati sreča? Ali ni polovična sreča vse bolj polovična nesreča — in ali ni polovična nesreča prav za prav težje nositi kakor celo?

Te mračne misli so ga privedle nazaj v praške garnizijske čase: na Hradčanih, v mrkih dvoranih, kjer je nekaj preživel njegov mračni, sanjarski prednik Rudolf II., ga je, takisto kakor danes, na- padala otožnost, ki jo je zbužala slutnja o usodni zvezanosti s sanjskim cesarjem. Takrat je to oto- žnost malone ljubil; izpodirala je iz prostorov praškega kraljevskega gradu duha onega drugega Ru- dolda, cesarjeviča, ki je tiste čase še živel. Kakor tiste čase, je Franc Ferdinand zdaj spet čutil: »Predniku, sanjskemu cesarju Rudolfu II., sem bližji kakor cesarjeviču, ki je umrl kot samomori- lec.« In ko je v polsnu, v polsanjah mislil na te mračne misli, mu je rojilo po glavi: »Če mi je svet sovražen, bom brezobzirno kakor mrki praded uresničeval svoje sanje, ki se zde ljudem grozljive. Ako poginem v temi in ljudomrznji kakor moj pra- ded, mi ne bo prav nič žal, kajti to je velika usoda, ki ni nevredna Habsburžana in cesarja. Onega dru- gega Rudolda pa, samomorilca, sem že premagal, pustil sem ga za seboj. Nisem se dal ugnati v kozji rog kakor on. Čez tri dni povedem nevesto pred oltar, in nekega dne bo sedela zraven mene na pre- stolu — vsemu in vsem na vkljub.«

Kulturni pregled

»Velika skušnjava« v ljubljanski drami

Morda bi se komu zdelo, da sta ta dva Piskofa na sezono — ni dolgo tega, ko smo videli njegovo »Upnik na plan« — skoraj preveč. A v »Veliki skušnjavi«, ki so jo prvič dajali v soboto, smo spoznali košček življenja, ki potegne človeka za seboj.

V »Veliki skušnjavi« je mnogo manj naumetničenega, narejenega kakor v »Up- nikih«, ljudje, ki se v nji bijejo med sabo, so preprosti, naravni brez prigrigorja. Bo- gata, bolesto skušna gosa, ki hoče svojo siromašno sestro okrašt dediščine; ta njena sestra vsa neboljena, plemenita v svoji zadregi; povrh se tretja izmed njih, filmska igralka, lahkoživka, ki ji do- misleki usode prav tako za nekaj ur pri- prajo ukraden bogastvo in roke, da bi ga pogrnala za dvomljiv skok v kariero — skoraj preveč je vsega, da bi moglo biti preplano iz življenja, pa vendar so vsi konflikti, vse poteze v značajih, sleherni kretanja živa resnica. Izpačena morala sta- rejšega, vladajočega rodu se sreča tu s čisto nepokvarjenostjo in pravičnostjo mladih in doživljajo svoj poraz. Tatovi so okradeni slabi ljudje dobe — pa v prav

humanih merah — svoje plačilo in de- janje se izteče v vesel happyend.

V režiji prof. Šesta je komedija dosegla pri občinstvu lep prejem: uprizoritev je dihala vedrino, radost, temperament. Mo- strsko je Nablocko podala osrednjo figu- ro, go. Albino, da je bilo vsega v enem — bolesten pohlep po denarju in prisrčna za- skrbljenost gosposke tatice v zagatah pred zasledovalci. Mira Danilova je njeni sestri in pajašici Helgi dala realistično dognan izraz monden, za uspehi hlajstajoče film- ske igralke. Podoba plemenite, v svoji pre- prošnosti lepe šefke je v dovršeni igri do- živela Polonca Juvanova. V krecijah, skladnih s celoto sta Gregorin in Bratina podala Petrača in šefkinega moža. Sim- patičen par, ki se nazadnje le najde — vsak po svoje ves vnet za resnico in pra- vico — sta bila Vida Juvanova (Lida) in Drenovec (Bogdan). Umetnina velikega stila je Danešev lik dobrodušnega dedka. Rkarjeva je kuharico Urško podala z zvrhan mero humorja, ki je užgal. Pozor- nost sta vzbudila Gale (Pinč), ki bi po pravici zaslužil, da mu drama nudi malo več prilike dela, in Breziger (Junicki).

L. M.

Dve knjižici poezije

(Silvin Sardenko, Izbrane pesmi II. — Vida Taufer, Veje v vetru)

Prvemu zvezku »Izbranih pesmi« Silvi- na Sardenka se je pred meseci pridru- žil drugi zvezek na 60 straneh. Medtem ko je bila prva knjižica posvečena trem ma- teram: pesniškov, Krekovi in božji, daje novemu zvezku Sardenkovih pesmi prela- dujoči ton domovinskega pesem. Tako se očitno kaže pesnikovo načrt, da izbor svoje poezije razporedi po motivniških skupinah, kar je pri izbranih delih nemara pravil- nejše in tudi zanimivejše, kakor časovna zaporednost ali kakšno drugo merilo.

O pomenu in značaju Sardenkovih »Iz- branih pesmi« je že bila beseda v stolpcih tega lista, ki je izšel prvi zvezek. Nova knjižica nam samo pogloblja pogled v pesniško snovanje in stvarjanje tega av- torja, ki je bil ne le generacijsko, marveč tudi po svojem pesniškem stilu vrstnik in sopotnik naše predvojnne Moderne, še iz »Zadruge« tovariš Ketteja, Murna in Zu- pančiča. Kakorkoli ga je od teh vrstnikov ločila duhovna rast pod drugim podnebjem, pod sugestijo drugačnega okolja in vpliv- om določenejših svetovnonazorskih idej, je ostal zdužen z njimi po nekaterih skupnih inspiracijskih podnehtih, kakor sta na pr. narodna pesem in ruska literatura in po sorodnem okusu pri oblikovanju pesniške- ga jezika. Medtem pa, ko se je Zupančič s svojo svobodno rastjo, ki je lahko kljubu- vala slehernemu vetru, odkoderkoli je že prihajal, motivno, idejno in oblikovno obilno razbotal in postal za Slovence centralna pesniška osebnost 20. stoletja — medtem je Sardenko ostal v bližini Kette- ja in Murna. Njegov pesniški izraz je sicer postal še bolj rahel, krhek in nežen, kakor so pokazale »Dekliške pesmi«, vendar je med njim in mladima, že zdavnaj pokoj- nima tovarišema iz »Zadruge« ostala ne- ka tesnejša sorodnost vse do današnjih dni. V tem pogledu je bila Sardenkova pesniška rast znatno bolj omejena kakor rast umetniške svobodnega, samorazlega in tvorno mnogo močnejšega Zupančiča.

Drugi zvezek Sardenkovih »Izbranih pesmi« je razdeljen v tri dele: Z doma, Do- ma in Domov. V prvem ciklu spominjajo »kobarščke« motivi na nekdanje simpa- tije do ruske literature (o njih pričuje že avtorjev ukrajinški pasvdonim). Domovins- ko ljubezen polaga pesnik tudi na usta ruskemu izgnancu (»Priznaš Kazansko Ma- ter«):

O sveta zemlja Rusije mogočnej:
Kazanski stolpi, anjperski gradovi,
doline dunske, tulske trate sočne,
jergenski holmi, harkovski lesovi!
Okno ne bo vas zrló več nikoli.
Razrušenih so mojih sreč prestoli.
V slovenskih selih iščem rusko vas,
v slovenski pesmi slušam rodni glas.
Skozi dvanajst pesmi se plete variacije domovinskega občutja izgnancev; edini ci- klus v naši poeziji, ki ga je navdahnala usoda ruskih beguncev. Domovina brezdo- movincev je nekaj emocionalni privid, ki ga ustvarjajo spomini in hrepenenje; Sar- denku prehajajo te lirčne variacije pone- kod v epsko formo, pojo udarno kakor ha-

lada, vendar me ne morejo do konca pre- pričati; zdi se, kakor bi bilo v njih nekaj nepristnega, le posredno doživljenega. Tu- di v drugem delu se pesnik vrača k moti- vu ruskega izgnanca, vendar pa tu prevla- dujejo spevi o slovenski zemlji, ubrani na občutek domačega človeka in dobivajo tu in tam skoraj že »aktualen« prizvok:

Slikar, ki slikas krasno ženo,
in v bol in v radost zatopljeno,
izberi vzorec si pri nas.
Ljubljano, Maribor in Celje
in naše sleherni naselje
odseva tožnoli obraz.

Najznačilnejši pesmi tega cikla sta »Slo- venska zemlja« in »Doma se nam po brat- jih toži«. V tretjem delu »Doma« je pesni- ška vsebina dobila najbolj ubrano obliko v »Brezdomcu«, medtem ko se pri nekaterih drugih pesmih posreduje začetek razbije v blede, nezadostno ali prisiljeno poanto.

Domovinski motivi so v današnji poeziji redki, in ko se sodoben pesnik vrača na to že tolikokrat požeto njivo, mora imeti iz- redno mojstrstvo izraza, če se noče zado- voljiti z variacijami že znanih motivov. Češka lirika je prav v zadnjem letu (n. pr. Horov »Domov«) odkrila novo, izredno subtilno deželo domovinske poezije. Sarden- ko ni pokazal tega odkriteljskega pogle- da, — ki je sicer v naši novi poeziji sploh zelo redek, — zaigral pa je na slovenske kobzarske strune nekoliko presrčnih in toplih melodij, o katerih menim, da ne bi smele biti preslišane v današnjem hrupu.

Opomba knjižice »Veje v vetru«, ki jo je preskrbela za mariborsko založbo ti- skarne sv. Cirila Gizela Šuklje, zloboj- nica zdelo na opremo Sardenkovih »Dekliških pesmi«. Vida Taufer, ki predstavlja s to ljubko knjižico svojo prvo pesniško zbirko, ni začetnica, ki bi se podvizala s knjižno izdajo svojih verzov. Že dalje časa se avtorica nekam potihoma in v dolgih časovnih presledkih oglaš v revijah in če so pesmi katere izmed mladih slovenskih pesnic zaslužile knjižno izdajo, tedaj so je pred vsemi drugimi vredne pesmi Vida Tauferjeve. Slovenci imamo za čudo malo pesnic (zato pa tem več feminilnih pesni- kov) in med njimi je zavzela avtorica »Veje v vetru« že kar s prvo zbirko po- membno mesto. Vida Taufer ima že nekaj časa svojo pesniško fiziognomijo; nekatere njene verzove so taki, da jih bo morala sprejeti vsaka bodoča antologija sloven- ske lirike.

Medtem ko se je njena prednica in ime- njakinja na slovenskem Parnasu Vida Je- rajeva gibala še v krogu heinejevske lir- ke in pesniško rasla od vitaminov naše Moderne, je Vida Taufer razvila svojo pe- sem na prelomu povojnega ekspresionizma in današnje h konkretnosti in resničnosti nagnjene poezije. Ne glede na pravilnost ali nepravilnost tega pesniškega »rodo- slovja« pa drži mnenje, da nobena sloven- ska pesnica ni doslej pokazala toliko izra- zito ženskega, prav za prav dekliškega, kakor kaže Vida Taufer zlasti v svojem

rahem, zastrtem, delikatnem izražanju erotičnih doživetkov in občutij. Tisti ver- zi z naslovom »Žena«:

Jaz sem le trta,
a ti si drevo,
kako bi te vsega ovila!
Jaz sem le zemlja,
a ti si nebo,
kako bi brez tebe molila?

so morda najbolj ženski v vsej naši poe- ziji. Njeno zbirko, ki združuje 34 pesmi, razdeljenih v tri dehteče šopke, prevevajo kot osnovne niti večni motivi vere, priro- de, ljubezni, smrti, hrepenenja in prič- kovanja. Vse pesnično doživljanje priro- de je podpluto z neko bojaznijo, ki se ka- že tudi v rahločutni zadržanosti njene ero- tike in prehaja v temne tone o smrti, ki zavzame zdaj iz »Pomladnih sonetov«, zdaj iz magdalenskega cikla, zdaj iz »Jesenskih razgledov«. Na nje vpliva nemalo tudi

Slavnostni koncert ljubljanske Glasbene matice v Zagrebu

V počastitev msgr. Janka Barleta je ob njegovi 70letnici uvrstila naša Glasbena Matica v vrsto svojih gostovanj izven slo- venske prestolnice tudi koncert v Zagre- bu. O msgr. Barletu smo čitali izpod pe- resa L. M. Š. a v »Jutru« (20. 5.) pregle- den in zgostjen članek, ki je pravilno po- udaril jubilatovo vsestransko pomemb- nost in na kratko naštel njegove nepre- cenljive zasluge za našo kulturo. Glasbe- na Matica je na tem koncertu, ki je bil tudi za razvajeni Zagreb elitna prireditve, izvajala ob razprodani dvorani jako težak program tako brezhibno, da je tako pra- ganda slovenske kulture lahko za vzor vsem drugim kulturnim delavcem. Pod odličnim Poličevim vodstvom je zbor kljub neugodnemu, soparnemu ozračju v prvem delu koncerta vzorno zapel nekaj Lajov- čevih pesmi. Že kremenita »Bolest je ko- vač« je vtila v poslušalce čar slovenske pesmi, ki je poslej v vsem večeru družila izvajalce in poslušalce v navdušeno raz- položenje. Tik po prvem delu sporeda sta govorila na čast jubilitu univ. prof. dr. Boris Zarnik (za družbo »Narodni dom«) in dr. Vladimir Ravnihar (za ljubljansko Glasbeno Matico), ki je izročil msgr. Bar- letu spominsko knjigo v zborni Justinovi izdelavi s sledečimi Zupančičevimi besedami:

»Vaša Bela Krajina je zibka, položena med Slovenijo in Hrvaško, kakor da jo poganjata dve materi in pojeta detetu v njej vsaka svojo pesem: ta pesem dveh mater se je Belemu Krajincu zilla v meh- ko, gibko govorico, ki jo razumejo tostran in onstran Kolpe. Takega rodu je Vaša Sveta Cecilija: poje in govori jezik, iz katerega razbiramo Slovenci in Hrvati vsak svoj glas.

Ob vaši sedemdesetletnici Vam prinaša Glasbena Matica v zahvalo slovensko pe- sem.«

Koncert je nadaljevala z dvema Lajov- čevima pesmima gđ. Ljudmila Polajnar- jeva, ki je žela burno odobravanje. Po kratkem odmoru je sledilo jedro vsega koncerta — tri težke zborovske točke: Foersterjeva »Ljubica«, Kaporčeva »Ukra- jinska« in Adamičeva »Smrt carja Samu- elca« (bas-solo g. Tone Petrovič). Kljub težavnosti zaporednosti dolgih in komplicir- nih skladb je zbor docela sveže opravil težko delo, ki je vredno vsega priznanja. Brez ozira na intonacijske težkoče, ki jih je zlasti v zadnjih dveh skladbah mnogo, brez ozira na pevsko naporna mesta, ki posebej v Adamičevi skladbi daleč pre- segajo navadne mere, brez ozira na vzdrž- ljivost, ki jo do krajne meje zahtevajo ti zborovski stavki, je treba ugotoviti, da je zbor tudi zgolj interpretacijsko dovršil neprekosljivo delo. Ritmična izklesanost, jasnost izraza in vzorno podajanje besed- dila — kar vselej odkljuje resnično dobre zore — se kažejo v Matičnem zboru v toliki meri, da lahko s ponosom gleda- mo nanj kot na nosilca slovenske zborov- ske kulture. Veselimo se, da nas tak od- ličen zbor zastopa v Zagrebu, o katerem je znano, s kakšnim visokim merilom meri koncertno udeleževanje. Izvrstna akustika dvorane Glasbene zavođa in pa pozorno poslušajoče, hvaležno in toplo sprejemajoče poslušalstvo sta zboru omogočila, da je dal iz sebe najboljši.

Za srednjim delom je zapela gđ. Po- lajnarjeva ob spremljavi podpisane dve Pavčičevi pesmi in burno pozvana, dodala še Lajovčev »Pesem o tkalcu«. Tomčeva »Svatske«, Slavenskega »Zvira vodac« in Adamičeva »Jelen, jelen« so zaključile spored. Toda občinstvo, ki ni bilo samo iz krogov Slovencev, živčih v Zagrebu, tem- več tudi iz elitne zagrebske hrvaške dru-

pešničina religioznost. Skozi vso nežno in krhko tkivo verzov Tauferjeve pa se ple- to občutljivi živi melanholije, izvirajoče iz daljne, morda že v otroški dobi doživete bo- lesti, ki tvori prvobitno osnovo pesnične doživljanja sveta, vokal, ki na njem tke vso svojo poezijo od verskih motivov do erotičnih spominov.

Vida Taufer kaže pristno pesniško na- ravno tuj v tem, kako skrbi za obliko in jezik, saj brez tega ni in ne bo prave poe- zije. Njene pesmi se zde uglasene na tanke strune in nam ne zapuščajo v duši nesklad- nih zvokov. Ko zapremo knjižico, se nam zdi, da neke zamirajo zvoki Chopinove sonate in da se nam odmika izpred oči ti- hožitje z rožami. V pesmih Tauferjeve se nekatere uravnotežena glasbeni in likovni elementi lirike in v tem je velika prednost njene lirike pred večidel opisno in retorič- no poezijo njenih prednic na slovenskem Parnasu.

Zahvala, da je koncert tako dobro uspel, gre razen izvajalcem predvsem g. Pita- micu, zagrebskemu Slovincu, ki je z ne- umorno požrtvovalnostjo in s trdim delom prireditve organiziral.

Zaželjeno zblizanje med Slovenci in Hr- vati bi s pomočjo takih osebnosti, kakor je msgr. Janko Barle in s takimi pre- stavnicami, kakor je Glasbena Matica z nje- nim sodelavci in ne nazadnje s takimi organizatorji, kakor smo jih našli med zagrebskimi Slovenci, rodilo boljše uspehe, kakor jih rodi tolikokrat neplodno delo na drugih področjih. Kultura, v kateri imajo besedo intimni čustveni odnosi in plemen- ito delovanje duha, nam govori o sosed- stvu, o razločkih, ki jih priznavamo in upoštevamo, pa tudi o skupnosti, ki naj nas veže iz preteklega v bodoče.

Marjan Lipovšek

Zapiski

Goštovanje ge. Bandrowske-Turske v vlogi Traviate. V torek 23. maja zvečer se je ljubljanskemu občinstvu predstavila v vlogi Traviate istoimenske Verdijeve opere dramatska koloraturka ga. Ban- drowska-Turska. Po velikem uspehu, ki ga je bila gostja ob tej priliki deležna, spada med najboljšje goste-umetnike, kar smo jih v poslednjih letih slišali na do- mačih opernih deskah. Le svojevrstne sponore morejo poslušalca in gledalca tesno prikleniti na ves neneravni, včasih nesmi- selni svet, ki se mu očituje med kulismi v dejanju in glasbi. Močna ustvarjalna si- la velikega umetnika, čigar osebnost se staplja z vlogo in njenim izrazom ali vi- soka pevstva umetnost, zmogla vseh od- tenkov čustvenega stopnjevanja v barvi glasu, nas premamita in pričarata v nas tisto razpoloženje, ki nam dela operno stvaritev razumljivo in verjetno do te mere, da nas prime in gane. — Ga. Ban- drowska-Turska je nastopila v delu in okoliših, ki ni bil najprikladnejši za uve- ljavljanje njenih sposobnosti. Pela je ita- lijansko (ne posebno razumljivo), kar je v duetih in ansamblu motilo kot malokdaj igrala pa je z zborom in solisti, ki so bili večidel še utrujeni od turnee in nepazlji- vi. Podrediti se je morala spremembam, ki jih je vnesel dirigent g. Stritof svojčas v delo; povrh je v poslednjih letih kre- rala vlogo Traviate zgolj ga. Gjungenac, tako da je vsem domačim sodelujočim prešel tempo glasbe in način Stritofove interpretacije do te mere v mero in kri, da so se le s težavo podrejali gostji, ki je, kar se tempa in ritma tiče, postopala zelo samovoljno — ne vedno v svojo ko- rist. Predvsem pa je treba poudariti, da dirigent g. Stritof v osnovi tolmači »Tra- viato« čustveno razgibano, dočim je tipič- na lastnost skoro vseh velikih pevcev, izdatno izkoristijo vse odlike svojega gla- su od fortissima preko bogatih dinamičnih in barvnih prelivov do najnežnejšega pia- nissima, kar gre neizbežno na račun za- vlačevanja. Ga. Bandrowska je prav s ta- kimi petjem znala očarati številno pozornost občinstva. Na tistih mestih pa, kjer mu je še pridružila doživljeno, dirljivo igro, je posegala v dušo prisotnih, kakor zmoglo je največji... Njen glas je v nižini tako izdaten, da mu ne bi prišlo k kolorature, v srednji legi je ponekod stisnjen, vendar močno prodoren in svetel pa zmoglo do

najbolj blestečih višin. (Vseskozi previsto- ka intonacija je bila najbrž posledica in- dispozicije.) V zadnji sceni, kjer je prišel pevkin izredno rahli pianissimo ter moj- strsko obvladaje v naraščanju in poje- manju tona posebno do veljave, nam osta- ne gostja nepozabna.

F. S.

Jubilejna proslava šole mat. »Igor« Glas- bene Matice. Pretekli teden je šola Glas- bene Matice v Mariboru praznovala 20. letnico svojega obstoja. V dvorani Za- družne gospodarske banke, ki je bila pri- reditvi primerno okrašena, so se zbrali mnogostevilni poslušalci. Slavnostne pro- dukcije so se udeležili med drugimi: za- stopnik škofa dr. Žagar, zastopnik župa- na ravn. Rodošek, prota Ivošević, bano- vinski prosvetni inspektor Marko Bajuk, ravnatelj glasbene šole »Drava« prof. Dru- zovatelj, od mariborske Glasbene Matice ravn. dr. Tominek in Poljanec, od drugih šol ravnatelj klasične gimnazije Mastnak in podpisani od ljubljanske Glasbene Ma- tice in dr. konzervatorija. Po kratkem uvodu, ki ga je namesto odsotnega pre- sednika govoril prof. dr. Crnek in orisal glavne razvojne dobe glasbene šole, so na- stopili gojenci klavirskega oddelka gđ. Seralnikove, Finžgarjeve in dr. Klasična, violinskega oddelka gg. Vrabca in Pahor- ja, oddelka za violončelo g. Otona Bajdeta, gojenci pevске pedagoginje gđ. Ropasove, solski godalni orkester pod vodstvom Oto- na Bajdeta in mladinski dekliški zbor pod vodstvom gđ. Ropasove. Gojenci kot so- listi in v združenjih so pokazali prilično visoko stopnjo zrelosti, tehnične izvežba- nosti in muzikalnega znanja. Zlasti pa je vse pohvale vreden spored, ki je bil iz- ključno slovenski, pester in zanimiv, ustre- zajoč višini sodobnih koncertnih zahtev, šola Glasbene Matice v Mariboru očitno zelo dobro napreduje pod spretnim vo- dstvom Otona Bajdeta, muzika, ki ga tudi ljubljanci dobro poznamo po njegovem koncertnem udeleževanju. Naj bi oblasti pravčasno dale šoli Glasbene Matice, tej važni kulturni ednici na severni meji, ki živi in se bori v prav težkih razmerah, zadostno podporo, da bi s plodnim delom užigala slovensko zavest in borbenost in se posvetila s svojo stroko edino tej na- logi.

Marjan Lipovšek

Kako sem odstranila svoje gube

ko se odrekli ko- smetični specializir- ni takovani »od- stranjevalci gub«.

ENOSTAVNA DOMAČA NEGA USTVARJA CUDU

Za noč sem upo- rabljala kremo, po- mešano z Biocelom, ki ga pridobivajo iz jedra globokih kožnih celic mladih živali. Ta je kakor Biocel v Vaši lastni koži. Ta v resnici magična substanca ohranja Vašo kožo čvrsto, svežo in mlado. Odkril jo je slaven profesor du- najskega vseučil- šča. Zdal je pome- šana z rožnato kre- mo Tokalon. Upo- rabljajte to hrano za kožo z Biocelom sverč. Zjutraj uporabljajte belo kremo Tokalon. Ona brani kožo, zožuje razširjene pore in je ob- boljša podlaga za puder in šminka.

V vsakem primeru je zaželeno, da uporabljate ti dve kremi, ali pa vsaj eno od njih dvakratno kupno celo.

Postani in ostani mlada
Vodnike družbe!

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Dober parketar
ozir. na zbir. lastnim obrtnim, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Parkete«.

Frizerko
dobro delavko, perfektno v stroko spadajočega dela — sprejme. Zidarije, salon Rozman, Kranj. 12998-1

Krojaškega pomočnika
takoj sprejemam. — Vrbinc Alojz, Vidovdanska št. 20 Ljubljana, 12995-1

Agilno prodajalco
pridno in pošteno, ki je zmožna tudi malih poslovalnic, sprejemam za poslovalnico na ogl. odd. Jutra pod »Inteligentna«.

Šoferja
z nekaj kavčice, sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 12996-1

Perfektno sobarico
z lepim nastopom in z dobri referencami, izjemno, ne starejšo od 35 let in mlajšo sobarico za pomoč prvi sobarici in za ostala hišna opravila. Ponudbe: L. Matjan, Kotor, 12975-1

Deklico
sprejemam pridno in pošteno v trgovino ruhomensate robe, z vso skrbjo v hiši. Vse drugo se poizve pri gospoj Kodr v Kamniku. 12893-1

Brivskega pomočnika
vojašine prostega, sprejme salon M. Podkrajč, Sv. Petra cesta 12, 12984-1

Inženjerja
absolventa rudarske akademije, mlajšega, neoznačenega, po možnosti z znanjem nemškega jezika, ki bi bil pripravljen specializirati se v globokem vrtnarju, izjemno za takoj. Ponudbe z navedbo referenc na ogl. odd. Jutra pod »Inženjeri«.

Frizerka in brivski pomočnik
dobita stalno službo. Plača dobra. Nastop takoj. Godina, Sv. Petra cesta 3, 13008-1

Kolarskega pomočnika
po možnosti veličnega avtomobilskega dela, sprejemam. Jos. Kordić, Sušak, 13013-1

Krojaškega pomočnika
za prvotnost veliko delo, sprejemam. Franc Avšič, Komenskega ul. 36, 13010-1

Brivskega pomočnika
takoj sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 13003-1

Službe išče
Beseda 50 par, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 12 din

Pomočnica
samostojna moč, za trgovino in gospodinjstvo, želi premeniti službo 1. junija ali prejvame manjšo trgovino v najem. Ponudbe na podružnico Jutra v Novem mestu pod značko »Kavčice zmožna«.

Pisarniška moč
zanesljiva, vestransko izvešana, dobra salidkontistinja, želi pol ali celodnevne zaposlitve. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva pisarniška moč«.

Sobarica
želi mesto v boljši hiši. Vajena serviranja, likanja in šivanja. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 13024-2

G. T. Rotman: S Pegazom — okrog sveta

A vse na svetu ima senčno stran. Jedelbergerjev krasni bariton je bil privabil vse leve. Mirko je jel od strahu in ganjenosti pomagati pevcu, in divji levi so prelivali tolikanj mile solze, da je bilo kmalu vse mokro pod njimi.

Trgovski sotrudnik
manufakturnist, z večletno prakso, zmožen samostojno, pošten, agilno, večnemščine, veriziran isto konfekcije, galanterije, premenim mesto. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Premenim mesto«.

Mesto sluga
ali kaj primernega izje tizen in pošten več več jezikov. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kamorkolice«.

Vesten knjigovodja
izvrstna moč, perfektno v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini, želi menjati mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfektne«.

Potniki
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Potnika
resnega prodajalca z motoriziranim kolezom za prodajo tovarniške zaloge, kontrolnih blagajin, kavnih mlinskih (električnih), avtomatskih črpalk, motornih koles itd., sprejemam proti fiksumu in proviziji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Navedba reference«.

Agentura v Zagrebu
dobro uvedena, ike zastopstvo. Cenj. ponudbe na Zagreb I, pretinac 80, 13007-5

Dragocenosti
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Vsakovrstno zlato
kupi po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir, LJUBLJANA, WOLFOVA.

Oblacila
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Srajce za birmance
fine, modne, športne ter svilene letne srajce za gospodje po znanih nizkih tovarniških cenah nudi — »KREKO«, Tavčarjeva 3, sedaj tudi nova podružnica v Trzinu 31 (zraven letišča govine Verlič). 13000-13

Glasbila
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Klavir
v dobrem stanju zaradi smrtnega slučaja poceni prodam. Vprašajte: Pader, trgovec, Slovenska Bistrica, 13023-26

Prodaj
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Kontrolne blagajne
po din 1.750

kavne mlinčke
električne »Mahkonige ali »Jurse« Vam dobavi že za din 2.500 Ludvik Ileršič, Ljubljana, Rimska 13, 12988-6

Hišni vodovod
z elektroavtomatsko črpalko od vodilne nemške tovarne za vse globoke vodnjake — Vam dobavi po res nizkih cenah. — Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13 (Rimska cesta). 12987-6

Portalna izložbena okna
(vitrine) nova 2 X 3 m, ugodno napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 13009-6

Športni voziček
(dobro ohranjen), takoj poceni prodam. Igriška 4, podprilije. 13004-6

Zlata ura
Glashütte, napredaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Birmas«.

Kupim
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Ravnalce
(Einsteller) za avtomatske in revolverске sklopbe potrebuje industrija v notranosti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Reglerje«.

Avto, moto
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

4-sedežni avto
brezhiben, kupim. Ponudbe z opisom in ceno na ogl. odd. Jutra pod »Avto«.

Motorne trikolice
znamke »Phoenix« in »motor« kolese »Atlas« 100—250 ccm Vam dobavi po brezkonkurenčni ceni: zastopstvo Ludvik Ileršič, Ljubljana, Rimska 13, 12986-10

Motorno kolo
popolnoma novo s Sachs motorjem, nevoženo 98 ccm, ugodno prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Jutrova nagrada«.

Motor
200 ccm, popolnoma nov, pod roko ugodno napredaj. Istotam Harley s prikolicco. Celovška 42, dvorišče. 13005-10

Stroji
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Lokomobil
od 80—120 KS, izčeno. — Nujne ponudbe s ceno fco vagon ali mesto podružnika. Točen opis in letnico gradnja brezpopogojno priložiti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lokomobile«.

Pohištvo
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Pohištvo
novo in že rabljeno, ki ga želite prodati ali samo dati v shranjevanje, sprejemam v posebni oddelki v komisijiskoprodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamno prebrimo sami. Sporočite nam na dopisnici ali ustno. Prevzoz pohištva preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrseva 12, 17-12

Obrt
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Botrcam in botrom
se priporoča fotograf Hugo Hibler, Ljubljana, Sv. Petra cesta, hotel Balkan, 12973-30

Botri in botrcel
Najlepše Vas fotografira D. Rovšek, Kolodvorska ul. 35. Za binkošti po znižani ceni! 13012-30

Klišeje
ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Rezultat natečaja za izradu idejne skice za uredjenje i regulaciju Vrnjačke Banje

Na raspisani natečaj-konkurs za izradu idejne skice za uredjenje i regulaciju Vrnjačke Banje javilo se 16 utakmičara. Rok konkursu istekao je 1. maja ove godine. Žiri — Ocenjivački sud — određen od Gospodina Ministra socialne politike i narodnog zdravlja, sastao se u Vrnjačkoj Banji 5. maja t. g. i pristupio je pregledu i oceni prispelih radova. Žiri je završio posao i doneo odluku da ni jedan rad nije u potpunosti odgovorio postavljenom zadatku, te ni jedan rad nije nagrađen prvom nagradom.

Drugom nagradom od 40.000.— dinara nagrađen je rad pod motom »Mir« 2614 čiji su autori arhitekti g. Ratomir M. Bogojević, Nikola R. Gavrilović i Radovan V. Višek, — svi iz Beograda.

Dve treće nagrade od po 30.000.— dinara dodeljene su radovima pod motom »Slatina« čiji je autor arhitekta g. Miša Manojlović iz Beograda, i radu pod motom »298« čiji je autor arhitekta g. Mihajlo Radovanović, docent Univerziteta iz Beograda.

Ostalim radovima dodeljeni su sledeći otkupi:
Radu pod motom »Nova Banja« . . . dinara 14.000.—
Radu pod motom »19 i »T« . . . po dinara 9.000.—
Radu pod motom »344«, »333«, »304« po dinara 5.000.—
Radu pod motom »38246« dinara 3.000.—

Da bi se donelo rešenje za isplatu i avtorima otkupljenih radova, pozivajo se ovi da u roku od 10 dana od dana ovog oglasa izveste upravu Vrnjačke Banje da li pristaju na otkup ili ne.

Isplata svih nagrađenih i otkupljenih radova izvršiće se na kasi Državne hipotekarne banke u Beogradu po priznanici, koje se imaju podneti Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja — Sanitetsko odeljenje.

Oni utakmičari, čiji radovi nisu ni nagrađeni ni otkupljeni, prijaviće se Upravi Banje za povratak radova u roku od 15 dana posle izlozbe u Beogradu.

Dan otvaranja izložbe u Beogradu objaviće se naknadno. (Iz Uprave Vrnjačke Banje Br. 3678 od 20. maja 1939 g.).

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Denarni zavod
malega človeka je hranilna poslovalnica »MOJ DOM«, Ljubljana, Dvorakova ul. 8. Posojila, ugodni pogoji. — Hranilne vloge — visoke obresti. 178-16

Če iščete
nakup, prodajo, udeležbo, najem industrije, trgovine, žage ali mlina

obrnite se zaupno
na moje pisarno. — Sijisni uspehi. Strokovni in pravni nasveti v vseh denarnih in trgovskih težavah.

Rudolf Zore,
Ljubljana, Gledališka ul. 12 Znamka 3 din. 13006-16

POSERIRAJ V „JUTRU“!

Posesi
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Večje število parcel
kompleksov, parcel, gozdov, trgovskih in stanovanjskih, hiš in vil ima napredaj gradbeno strokov, izobražen posredovalec:

Kunaver Ludvik
Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 125-36

ODDA SE TAKOJ VELIK LOKAL
s pritliklami, pripraven za skladišče, obrt, malo industrijo, otroški vrtec, šolo ali slično na Marmontovi ulici 16, Bičevje 19, Gregorič. Poizve se tudi v Drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

V NAJEM VZAMEM PISARNIŠKE PROSTORE
najmanj 4 sobe, če mogoče v pritličju ali I. nadstropju in približno 100 m²

GARAŽE s telefonsko linijo. — Ponudbe zaželjene s ceno in malo škico na ogl. odd. »Jutra« pod »Dober posele«.

TEKSTILNA TVORNICA — SPREJME zastopnika
za volnene in polvolnene tkanine za Dravsko banovino proti proviziji, po možnosti z avtom. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Br. 77«.

VRTNE SOLNČNIKE
izdelujem počenši od din 85.—

BELA FETTMANN
Zagreb Masarykova 9

Klišeje
ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Rezultat natečaja za izradu idejne skice za uredjenje i regulaciju Vrnjačke Banje

Na raspisani natečaj-konkurs za izradu idejne skice za uredjenje i regulaciju Vrnjačke Banje javilo se 16 utakmičara. Rok konkursu istekao je 1. maja ove godine. Žiri — Ocenjivački sud — određen od Gospodina Ministra socialne politike i narodnog zdravlja, sastao se u Vrnjačkoj Banji 5. maja t. g. i pristupio je pregledu i oceni prispelih radova. Žiri je završio posao i doneo odluku da ni jedan rad nije u potpunosti odgovorio postavljenom zadatku, te ni jedan rad nije nagrađen prvom nagradom.

Drugom nagradom od 40.000.— dinara nagrađen je rad pod motom »Mir« 2614 čiji su autori arhitekti g. Ratomir M. Bogojević, Nikola R. Gavrilović i Radovan V. Višek, — svi iz Beograda.

Dve treće nagrade od po 30.000.— dinara dodeljene su radovima pod motom »Slatina« čiji je autor arhitekta g. Miša Manojlović iz Beograda, i radu pod motom »298« čiji je autor arhitekta g. Mihajlo Radovanović, docent Univerziteta iz Beograda.

Ostalim radovima dodeljeni su sledeći otkupi:
Radu pod motom »Nova Banja« . . . dinara 14.000.—
Radu pod motom »19 i »T« . . . po dinara 9.000.—
Radu pod motom »344«, »333«, »304« po dinara 5.000.—
Radu pod motom »38246« dinara 3.000.—

Da bi se donelo rešenje za isplatu i avtorima otkupljenih radova, pozivajo se ovi da u roku od 10 dana od dana ovog oglasa izveste upravu Vrnjačke Banje da li pristaju na otkup ili ne.

Isplata svih nagrađenih i otkupljenih radova izvršiće se na kasi Državne hipotekarne banke u Beogradu po priznanici, koje se imaju podneti Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja — Sanitetsko odeljenje.

Oni utakmičari, čiji radovi nisu ni nagrađeni ni otkupljeni, prijaviće se Upravi Banje za povratak radova u roku od 15 dana posle izlozbe u Beogradu.

Dan otvaranja izložbe u Beogradu objaviće se naknadno. (Iz Uprave Vrnjačke Banje Br. 3678 od 20. maja 1939 g.).

Nova hiša
v Ljubljani, napredaj za 550.000 din. Obrestuje se po 10%. Informacije brezplačno pri Ivan Gabrijelu, Stari trg 32, Ljubljana, 13021-20

Stanovanja
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Mirna stranka
odrae osebe, ike dvo-sobno stanovanje s pritliklami. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »M 39«.

Sobo odda
Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 znesek 17 din

Čisto sobo
s posebnim vzhodom, od-dam po zmerni ceni takoj ali 1. junija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 12982-23

Lepo opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam 1. junija gospodini. Medvedova cesta 5, parter (v bližini gor, kolodvorov). 12908-23

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom oddam na Starem trgu 19-11. 13022-23

Klišeje
ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

ODDA SE TAKOJ VELIK LOKAL
s pritliklami, pripraven za skladišče, obrt, malo industrijo, otroški vrtec, šolo ali slično na Marmontovi ulici 16, Bičevje 19, Gregorič. Poizve se tudi v Drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

V NAJEM VZAMEM PISARNIŠKE PROSTORE
najmanj 4 sobe, če mogoče v pritličju ali I. nadstropju in približno 100 m²

GARAŽE s telefonsko linijo. — Ponudbe zaželjene s ceno in malo škico na ogl. odd. »Jutra« pod »Dober posele«.

TEKSTILNA TVORNICA — SPREJME zastopnika
za volnene in polvolnene tkanine za Dravsko banovino proti proviziji, po možnosti z avtom. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Br. 77«.

VRTNE SOLNČNIKE
izdelujem počenši od din 85.—

BELA FETTMANN
Zagreb Masarykova 9

Klišeje
ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Rezultat natečaja za izradu idejne skice za uredjenje i regulaciju Vrnjačke Banje

Na raspisani natečaj-konkurs za izradu idejne skice za uredjenje i regulaciju Vrnjačke Banje javilo se 16 utakmičara. Rok konkursu istekao je 1. maja ove godine. Žiri — Ocenjivački sud — određen od Gospodina Ministra socialne politike i narodnog zdravlja, sastao se u Vrnjačkoj Banji 5. maja t. g. i pristupio je pregledu i oceni prispelih radova. Žiri je završio posao i doneo odluku da ni jedan rad nije u potpunosti odgovorio postavljenom zadatku, te ni jedan rad nije nagrađen prvom nagradom.

Drugom nagradom od 40.000.— dinara nagrađen je rad pod motom »Mir« 2614 čiji su autori arhitekti g. Ratomir M. Bogojević, Nikola R. Gavrilović i Radovan V. Višek, — svi iz Beograda.

Dve treće nagrade od po 30.000.— dinara dodeljene su radovima pod motom »Slatina« čiji je autor arhitekta g. Miša Manojlović iz Beograda, i radu pod motom »298« čiji je autor arhitekta g. Mihajlo Radovanović, docent Univerziteta iz Beograda.

Ostalim radovima dodeljeni su sledeći otkupi:
Radu pod motom »Nova Banja« . . . dinara 14.000.—
Radu pod motom »19 i »T« . . . po dinara 9.000.—
Radu pod motom »344«, »333«, »304« po dinara 5.000.—
Radu pod motom »38246« dinara 3.000.—

Da bi se donelo rešenje za isplatu i avtorima otkupljenih radova, pozivajo se ovi da u roku od 10 dana od dana ovog oglasa izveste upravu Vrnjačke Banje da li pristaju na otkup ili ne.

Isplata svih nagrađenih i otkupljenih radova izvršiće se na kasi Državne hipotekarne banke u Beogradu po priznanici, koje se imaju podneti Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja — Sanitetsko odeljenje.

Oni utakmičari, čiji radovi nisu ni nagrađeni ni otkupljeni, prijaviće se Upravi Banje za povratak radova u roku od 15 dana posle izlozbe u Beogradu.

Dan otvaranja izložbe u Beogradu objaviće se naknadno. (Iz Uprave Vrnjačke Banje Br. 3678 od 20. maja 1939 g.).

Prometna banka d. d. v Ljubljani
STRITARJEVA 2 — TELEFON 21-49

Ugodni trgovski krediti — Eskompt menic — Nakazila v inozemstvo
Obrestovanje vlog od 4% do 5%
STARE IN NOVE VLOGE IZPLAČUJE BREZ VSAKE OMEJITVE

Sobe išče
Prazno sobo
išče boljši uradnik - samec. Nujne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »S 33«, 13032-23a

Opremljeno sobo
solčno, ike solidna stalna gospodinja, bivša uradnica za takoj ali za 1. junij v centru mesta. Plača dobro in točno. Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirna osebja«.

Živali
Pozor lovci!
Prodajam mlado psico brakovčarko, staro 5 mesecev, z rodovnikom, od prvotnih na lovu in razstavah nagrajenih staršev. — Vprašati na: Ernest Bernetič Zagreb, Domagojeva 2, 12978-27

Razno
Nega lepote
zanimivo brošurico dobite brezplačno ako javite naslov z dopisnico: Superba, Zagreb, Ilica 64, 11843-37

STROJ
za izdelavo preje za pletenje iz sukanca

nov ali rabljen — v dobrem stanju kupimo takoj. — Pismene ponudbe poslati na Publicitas d. d. — Zagreb, Ilica 9, pod br. 53276.

PREVOZE
premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonskih količinah Vam izvrši točno in po najnižjih cenah z avtomobili ali konjsko vprego prevoznistvo

A. SEMENIČ
Privoz št. 13, Ljubljana
TELEFON 36-92

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nastip 4-6
»relnica — Svetločistalnica«

</